

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/25-01/110

URBROJ: 65-25-2

Zagreb, 6. studenoga 2025.

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA RADNIH TIJELA

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvješće o radu zatvorskog sustava za 2024. godinu*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 9. stavka 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora ("Narodne novine", broj 14/21 i 155/23) dostavila Vlada Republike Hrvatske, aktom od 6. studenoga 2025. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Damira Habijana i državne tajnike Ivana Crnčeca, Vedranu Šimundžu Nikolić, Sanjina Rukavinu i Fadilu Bahović.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/25-07/325

URBROJ: 50301-04/32-25-3

Zagreb, 6. studenoga 2025.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće o radu zatvorskog sustava za 2024. godinu

Na temelju članka 9. stavka 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora („Narodne novine, br. 14/21. i 155/23.”), Vlada Republike Hrvatske podnosi Izvješće o radu zatvorskog sustava za 2024. godinu.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Damira Habijana i državne tajnike Ivana Crnčeca, Vedranu Šimundžu Nikolić, Sanjina Rukavinu i Fadilu Bahović.

PREDSJEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković

IZVJEŠĆE O RADU ZATVORSKOG SUSTAVA
ZA 2024. GODINU

SADRŽAJ

UVODNI DIO	3
Središnji ured za zatvorski sustav	6
Kaznionice	6
Zatvori	9
Centar za dijagnostiku u Zagrebu	14
Odgojni zavodi	14
Centar za izobrazbu	15
Standardi smještaja i prava zatvorenika	16
Prehrana osoba lišenih slobode i osoba na izvršavanju odgojne mjere	18
1. OSOBE LIŠENE SLOBODE	19
1.1. Osobe lišene slobode - strani državljani	20
1.2. Kažnjenici	20
1.3. Istražni zatvorenici	21
1.3.1. Maloljetnici u istražnom zatvoru	23
1.3.2. Neubrojivi počinitelji kaznenih djela na izvršavanju mjere istražnog zatvora na temelju članka 551. Zakona o kaznenom postupku	23
1.4. Zatvorenici na izvršavanju kazne zatvora i kazne maloljetničkog zatvora	24
1.4.1. Zatvorenici s izrečenom sigurnosnom mjerom obveznog psihijatrijskog liječenja po članku 68. Kaznenog zakona	28
1.4.2. Kazna maloljetničkog zatvora	29
1.4.3. Osobe lišene slobode starije životne dobi	30
1.5. Odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod	30
1.6. Osobe s invaliditetom	31
1.7. Osobe lišene slobode – ovisnici	32
1.7.1. Ovisnici o drogama	32
1.7.2. Ovisnici o alkoholu	33
1.8. Liječenje osoba lišenih slobode i osoba na izvršavanju odgojne mjere	34
1.8.1. Prevencija i liječenje virusnih hepatitisa	36
1.9. Tretman zatvorenika i odgajanika	36
1.9.1. Opći programi tretmana (Opće tretmanske intervencije)	37
1.9.1.1. Obrazovanje zatvorenika i odgajanika	37
1.9.1.2. Organizacija slobodnog vremena	38
1.9.1.3. Vjeroispovijest i dušobrižništvo	39
1.9.1.4. Podrška očuvanju obiteljske povezanosti	39
1.9.1.5. Zatvorenici, odgajanici - roditelji maloljetne djece i posjeti maloljetne djece roditeljima	40
1.9.1.6. Priprema za otpust i pomoć nakon otpusta	41
1.9.2. Posebni programi tretmana i edukativno-razvojni programi	42
1.9.3. Suradnja s organizacijama civilnog društva u osmišljavanju i provođenju aktivnosti za zatvorenike	43
1.9.4. Premještaj zatvorenika i kažnjenika	45
1.9.4.1. Premještaj istražnih zatvorenika	45
1.9.5. Pogodnosti zatvorenika	46
1.9.5.1. Pogodnosti osoba na izvršavanju odgojne mjere	47
1.9.6. Uvjetni otpust zatvorenika	48
1.9.7. Video posjeti	48
1.10. Premještaji (transferi) zatvorenika radi daljnjeg izdržavanja kazne zatvora	49
1.11. Prava zatvorenika i njihova zaštita	50
1.12. Zahtjevi zatvorenika za sudsku zaštitu sucu izvršenja	51
1.13. Buduće aktivnosti na unaprjeđenju tretmana osoba lišenih slobode	52
1.14. Godišnje izvješće Službe za elektronički nadzor za 2024. godinu	52
2. ČIMBENICI SIGURNOSNIH RIZIKA – POKAZATELJI STANJA I RADA	53

2.1.	Uvod – ocjena stanja sigurnosti	53
2.2.	Primjena sredstava prisile	56
2.3.	Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti	58
2.4.	Testiranje zatvorenika na prisutnost alkohola, droga, psihoaktivnih tvari i lijekova koji utječu na psihofizičke sposobnosti osoba lišenih slobode.....	60
2.5.	Samoubojstva i smrti osoba lišenih slobode	61
2.6.	Pokušaj bijega, bjegovi i udaljenja.....	62
2.7.	Ostali čimbenici sigurnosnih rizika.....	63
2.8.	Zaključak - ocjena stanja sigurnosti	68
2.9.	Aktivnosti unaprjeđenja stanja sigurnosti	69
3.	ZAPOSLENICI KAZNIONICA, ZATVORA, ODGOJNIH ZAVODA I CENTARA UPRAVE ZA ZATVORSKI SUSTAV I PROBACIJU	70
3.1.	Popunjenost sistematiziranih radnih mjesta	70
3.2.	Privremena nesposobnost za rad zaposlenika	72
3.3.	Izobrazba službenika.....	72
3.3.1.	Obvezni programi izobrazbe	73
3.3.2.	Specijalizirani programi izobrazbe	73
3.3.3.	Programi izobrazbe za osobni rast i razvoj.....	74
3.3.4.	Ostali programi i aktivnosti	74
3.4.	Suradnja s pravobraniteljskim uredima	75
3.5.	Psihološka potpora službenicima i namještenicima zatvorskog sustava i probacije	75
3.6.	Suradnja sa sindikatima	76
3.7.	Žalbe Odboru za državnu službu.....	76
3.8.	Prestanak državne službe	76
4.	IZVJEŠĆE O REZULTATIMA POSLOVANJA KAZNENIH TIJELA U RAZDOBLJU OD 1. SIJEČNJA DO 31. PROSINCA 2024. GODINE (KONSOLIDIRANO FINANCIJSKO IZVJEŠĆE).....	77
4.1.	Temeljno financijsko izvješće A630000 i A630113 (109 15).....	77
4.1.1.	Struktura poslovanja.....	77
4.1.2.	Struktura prihoda i primitaka.....	77
4.1.3.	Struktura rashoda poslovanja.....	79
4.2.	Izvješće o utrošenim sredstvima u kaznenim tijelima	82
4.3.	Izvješće o uređenju i opremanju kaznenih tijela za 2024. godinu (razdjel 109 glava 05)	85
4.4.	Rad osoba lišenih slobode i odgajanika	86
5.	NADZOR NAD POSTUPANJEM SA ZATVORENICIMA I ODGAJANICIMA.....	87
5.1.	Nadzor Središnjeg ureda za zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju	88
6.	POSTIGNUĆA.....	88
6.1.	Unaprjeđenje infrastrukture.....	88
6.2.	Utrka Yellow Ribbon Run	89
	POPIS SLIKA:	91
	POPIS TABELA:	92

UVODNI DIO

Člankom 9. Zakona o izvršavanju kazne zatvora („Narodne novine“, br. 14/21. i 155/23.; u daljnjem tekstu: Zakon) propisano je da o stanju i radu kaznionica i zatvora ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa jedanput godišnje izvješćuje Vladu Republike Hrvatske i javnost, a Vlada Republike Hrvatske izvješćuje jedanput godišnje Hrvatski sabor.

Zakon je temeljni propis kojim se u Republici Hrvatskoj uređuje izvršavanje kazne zatvora, koji poslovi su od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. Uz navedeni Zakon i Ustav Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), prava osoba lišenih slobode i osoba na izvršavanju odgojne mjere propisana su drugim nacionalnim zakonima i međunarodnim ugovorima i drugim međunarodnim pravnim izvorima.

Izvješće o radu zatvorskog sustava, za 2024. godinu, sadrži osnovni ustrojstveni prikaz i podatke o funkcioniranju upravne organizacije ministarstva nadležnog za zatvorski sustav (Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije) i osnovne pokazatelje o brojnom stanju i strukturi osoba lišenih slobode i osoba na izvršavanju odgojne mjere, vrsti i opisu poslova vezanih uz postupanje s istima, broju i strukturi zaposlenika zatvorskog sustava, te financijskom poslovanju kaznenih tijela zatvorskog sustava.

Tijekom 2024. godine u ustrojstvenim jedinicama Uprave za zatvorski sustav i probaciju boravilo je **16.826 osoba lišenih slobode i osoba na izvršavanju odgojne mjere** koji su izdržavali:

- mjeru istražnog zatvora **(8.219)**
- kaznu zatvora koju izdržavaju punoljetne osobe kojima je izrečena kazna zatvora u kaznenom postupku i kaznu maloljetničkog zatvora **(5.982)**
- kaznu zatvora koju izvršavaju punoljetne osobe kojima je izrečena kazna zatvora u prekršajnom ili drugom sudskom postupku i kaznu zatvora kojom je zamijenjena izrečena novčana kazna, te prekršajno zadržavanje **(2.533)** i
- odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod izrečenu maloljetnim počiniteljima kaznenih djela **(92)**.

VIZIJA Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Koordinirani sustav usklađen s europskim standardima u kojem se suradnjom na svim razinama službenika i namještenika zaposlenih u zatvorskom sustavu potiče osobe lišene slobode/maloljetnike, da se kroz aktivno i odgovorno korištenje vremena provedenog na izvršavanju kazne zatvora/odgojne mjere pripreme za život na slobodi u skladu sa zakonom i društvenim pravilima.

MISIJA Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Osigurati uvjete za ostvarivanje glavne svrhe izvršavanja kazne zatvora i/ili izvršavanja odgojne mjere uz čovječno postupanje i poštovanje dostojanstva osobe koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora ili izvršavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod, kroz jasno postavljene ciljeve, sigurno radno okruženje, motivirano osoblje i suradnju s lokalnom zajednicom i organizacijama civilnog društva.

Ustrojstvo Uprave za zatvorski sustav i probaciju, Središnji ured za zatvorski sustav

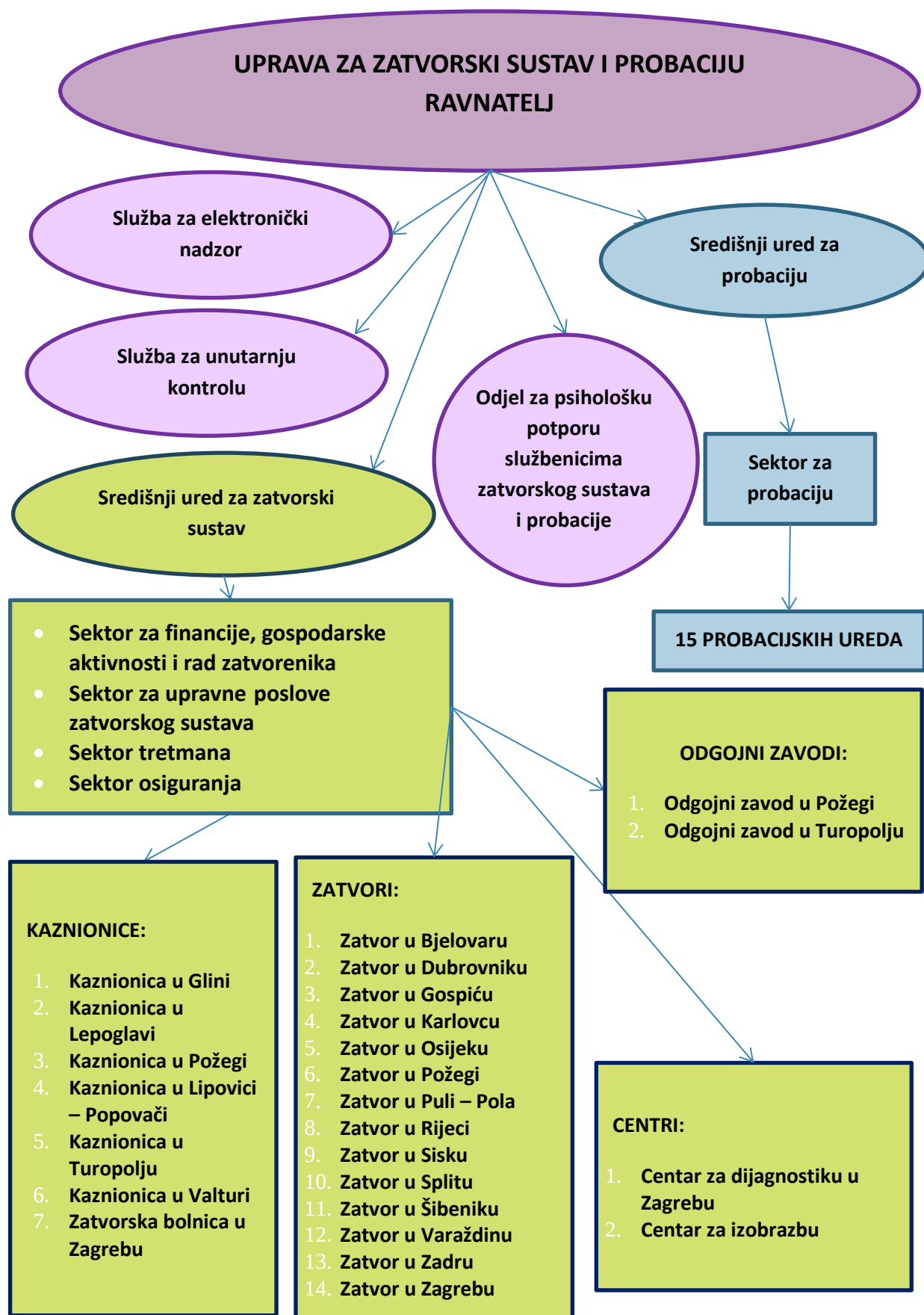
Izvješće se odnosi isključivo na zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju, dok se za probacijske poslove donosi posebno izvješće sukladno Zakonu o probaciji („Narodne novine“, broj 99/18.).

Organizacijska struktura zatvorskog sustava Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije sastoji se od:

- Središnjeg ureda za zatvorski sustav
- sedam kaznionica, među kojima je i Zatvorska bolnica u Zagrebu
- 14 zatvora
- dva odgojna zavoda
- Centra za dijagnostiku u Zagrebu i
- Centra za izobrazbu.

U ovom Izvješću zbirni naziv „kaznena tijela“ označavat će kaznionice, zatvore, Centar za dijagnostiku u Zagrebu i u širem smislu odgojne zavode Uprave za zatvorski sustav i probaciju, ukoliko u Izvješću neće izričito biti drugačije navedeno.

Slika 1. Organizacijska struktura Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Središnji ured za zatvorski sustav

Središnji ured za zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju, ustrojen je u sjedištu Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, njegov je sastavni dio, a sastoji od se unutarnjih ustrojstvenih jedinica organiziranih po uzoru na specifičnosti poslova kaznionica i zatvora.

Upravni i stručni poslovi Središnjeg ureda jesu: osiguravanje uvjeta potrebnih za izvršavanje kazne zatvora, kazne maloljetničkog zatvora, prekršajne kazne zatvora, istražnog zatvora te odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod, donošenje odluke o kaznionici ili zatvoru u kojem će zatvorenik nakon obavljene dijagnostičke obrade nastaviti izdržavati kaznu, o premještaju zatvorenika i kažnjenika tijekom izdržavanja kazne u drugu kaznionicu ili zatvor, o privremenim premještajima istražnih zatvorenika, sudjelovanje u provođenju postupaka izručenja i premještaja (transfera) zatvorenika iz Republike Hrvatske u drugu državu ili iz druge države u Republiku Hrvatsku, postupanje po predstavkama i pritužbama osoba lišenih slobode, osobama na izvršavanju odgojne mjere (u daljnjem tekstu: odgajanici), kao i predstavkama i žalbama zaposlenika (državnih službenika i namještenika) kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, postupanje po podnescima tijela državne vlasti, sudaca izvršenja te neovisnih tijela i međunarodnih organizacija ovlaštenih za nadzor i zaštitu ljudskih prava, nadziranje zakonitosti rada i postupanja s osobama lišenim slobode i odgajanicima te ujednačavanje rada i postupanja kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, utvrđivanje potreba za dodatnom izobrazbom službenika zatvorskog sustava, planiranje financiranja kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, planiranje nabave opreme i investicija za kaznionice, zatvore, odgojne zavode i centre, prikupljanje, obrađivanje i objedinjavanje izvješća i dokumentacije kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, organiziranje međunarodne suradnje u okviru svoje nadležnosti i izrađivanje nacрта propisa iz djelokruga zatvorskog sustava Uprave za zatvorski sustav i probaciju.

Kaznionice

Kaznionice su ustrojene kao posebne ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav i probaciju izvan sjedišta Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, radi izvršavanja kazne zatvora izrečene u kaznenom postupku, sigurnosnih mjera izrečenih uz kaznu zatvora, kazne maloljetničkog zatvora i prekršajne kazne zatvora. Sukladno članku 22. stavku 7. Zakona, u kaznionici u kojoj postoje organizacijske i sigurnosne mogućnosti odvajanja istražnih zatvorenika od zatvorenika može se osnovati poseban odjel za izvršavanje istražnog zatvora. Poslovi kaznionica su: osiguranje, održavanje unutarnjeg reda i nadzora nad zatvorenicima, poslovi dežurstva i sprovođenja zatvorenika, smještaj, prehrana i osiguravanje odgovarajuće opreme za zatvorenike, predlaganje, provedba i praćenje pojedinačnih programa izvršavanja kazne zatvora, obrazovanje zatvorenika, organiziranje slobodnog vremena zatvorenika, organizacija rada i strukovne izobrazbe zatvorenika, zdravstvene zaštite zatvorenika, vođenje propisanih evidencija, službeničkih i financijsko-knjigovodstvenih poslova te obavljanje ostalih poslova koji osiguravaju upravljanje i rad kaznionicama.

Za obavljanje navedenih poslova ustrojene su:

1. Kaznionica u Glini

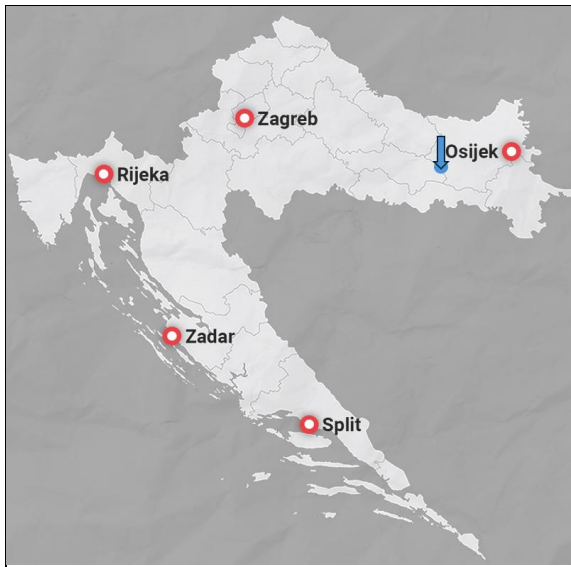
2. Kaznionica u Lepoglavi

3. Kaznionica u Lipovici – Popovači

4. Kaznionica u Požegi

5. Kaznionica u Turopolju

6. Kaznionica u Valturi

7. Zatvorska bolnica u Zagrebu

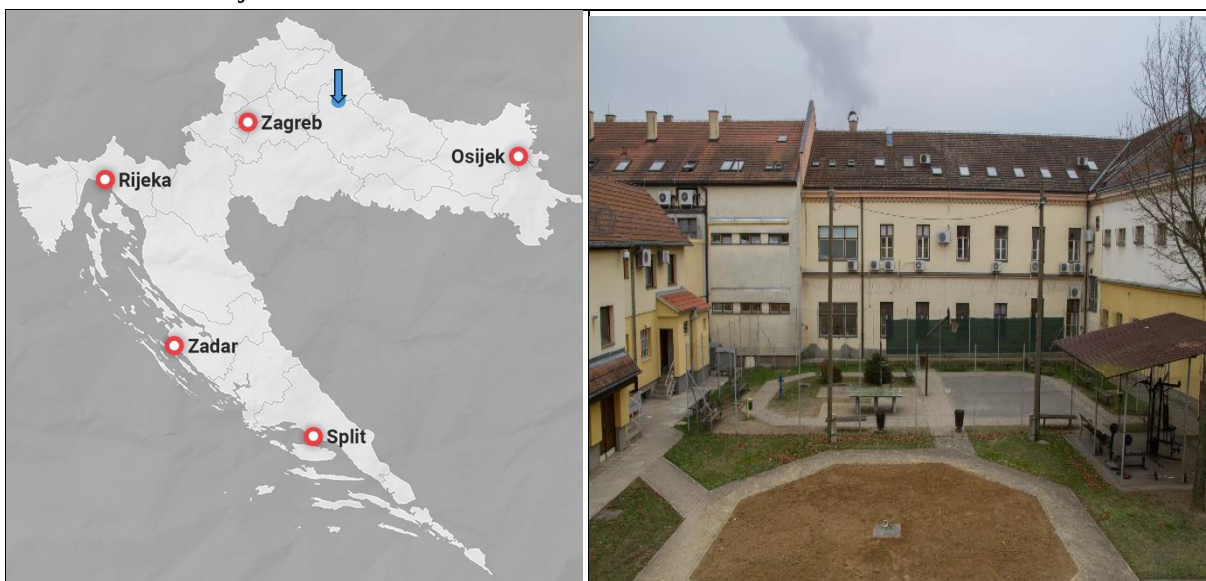

Zatvori

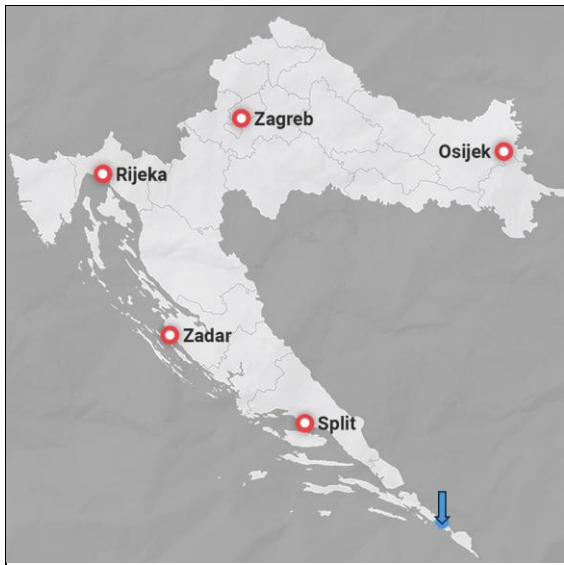
Zatvori se ustrojavaju kao posebne ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav i probaciju za obavljanje poslova: izvršavanja mjere istražnog zatvora, kazne zatvora izrečene u kaznenom, prekršajnom i drugom sudskom postupku, osiguranja, održavanja unutarnjeg reda i nadzora nad osobama lišenih slobode, zdravstvene zaštite osoba lišenih slobode, predlaganja, provedbe i praćenja pojedinačnih programa izvršavanja kazne zatvora, obrazovanja i organiziranja slobodnog vremena osoba lišenih slobode zatvorenika, organizacije rada i strukovne izobrazbe osoba lišenih slobode, vođenje propisanih evidencija, službeničkih i financijsko-knjigovodstvenih poslova te obavljanje ostalih poslova koji osiguravaju upravljanje i rad zatvora.

Za izvršavanje navedenih poslova ustrojeni su:

1. Zatvor u Bjelovaru

2. Zatvor u Dubrovniku

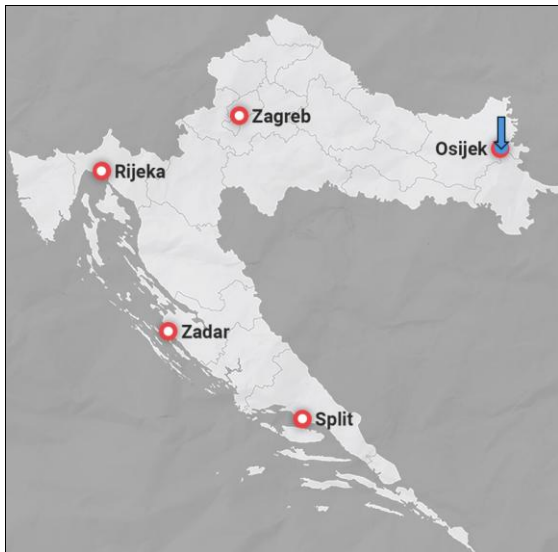
3. Zatvor u Gospiću

4. Zatvor u Karlovcu

5. Zatvor u Osijeku

6. Zatvor u Požegi

7. Zatvor u Puli – Pola

8. Zatvor u Rijeci

9. Zatvor u Splitu

10. Zatvor u Šibeniku

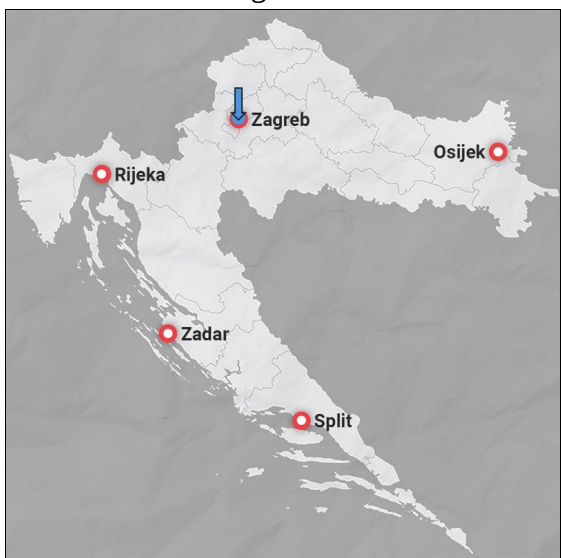
11. Zatvor u Varaždinu

12. Zatvor u Zadru

13. Zatvor u Zagrebu

14. Zatvor u Sisku - zbog posljedica potresa nije u funkciji do obnove.

Centar za dijagnostiku u Zagrebu

Centar za dijagnostiku u Zagrebu (u daljnjem tekstu: Centar) ustrojen je kao posebna ustrojstvena jedinica Uprave za zatvorski sustav i probaciju izvan sjedišta Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, a smješten je u Zatvoru u Zagrebu. U njega se upućuju sve osobe osuđene na kaznu zatvora dulju od šest mjeseci, a osobe osuđene na kaznu zatvora do šest mjeseci u pravilu se upućuju u zatvore najbliže mjestu prebivališta zatvorenika. Sve osobe kojima je izrečena kazna maloljetničkog zatvora, osobe kojima je uz kaznu zatvora izrečena sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja i osobe čija je kazna preuzeta na izvršavanje sukladno međunarodnom ugovoru ili posebnom zakonu, upućuju se u Centar, bez obzira na dužinu kazne.

Za vrijeme boravka zatvorenika u Centru stručnjaci različitih profila obavljaju poslove psihosocijalne dijagnostike zatvorenika u svrhu izrade prijedloga pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora, kao i prijedloga o izboru vrste i tipa kaznenog tijela gdje će se nastaviti izvršavanje kazne zatvora, o čemu konačnu odluku donosi Središnji ured za zatvorski sustav.

Odgojni zavodi

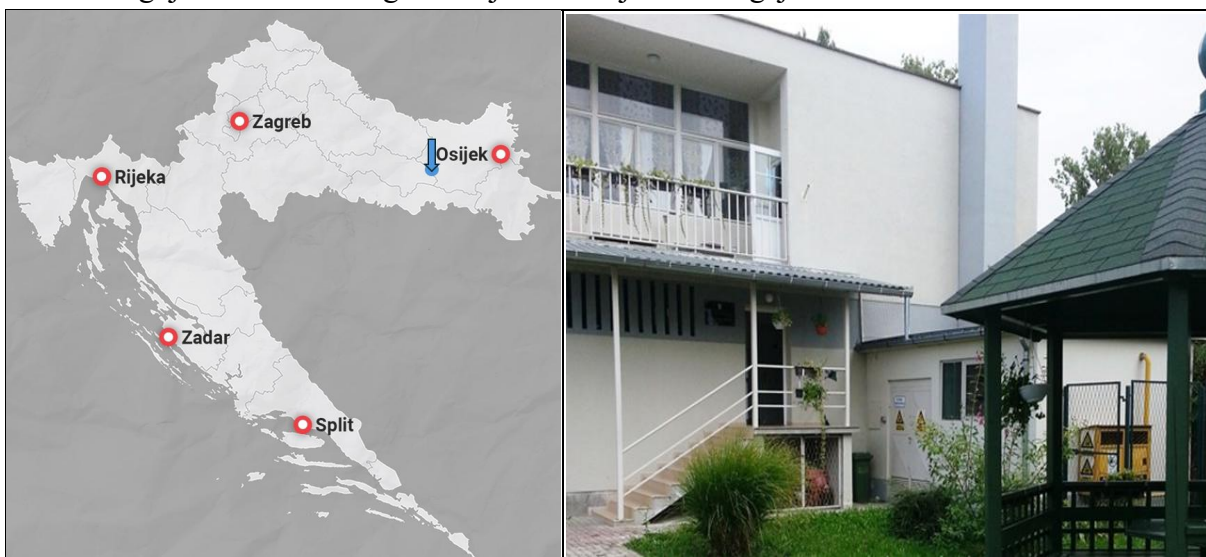
Odgojni zavodi su ustrojeni kao posebne ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav i probaciju, za izvršavanje odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod izrečene u kaznenom postupku maloljetnim počiniteljima kaznenog djela te drugih poslova potrebnih za upravljanje i rad odgojnih zavoda izvan sjedišta Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije.

Za izvršavanje navedenih poslova ustrojeni su:

1. Odgojni zavod u Turopolju - u kojem su smješteni odgajanci

2. Odgojni zavod u Požegi - u kojem su smještene odgajanje

Centar za izobrazbu

Centar za izobrazbu, (u daljnjem tekstu: CZI) ustrojen je kao posebna ustrojstvena jedinica Uprave za zatvorski sustav i probaciju izvan sjedišta Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, radi obavljanja stalne stručne izobrazbe zaposlenika kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i Centra za dijagnostiku u Zagrebu. Usluge izobrazbe pruža i probacijskoj službi.

Standardi smještaja i prava zatvorenika

Standardi smještaja i prava osoba lišenih slobode i odgajnika propisani su Zakonom, međunarodnim ugovorima i drugim pravnim izvorima.

Članak 16. Zakona, propisuje da svaka osoba lišena slobode ima, pod uvjetima predviđenim Zakonom, pravo na: smještaj primjeren ljudskom dostojanstvu i zdravstvenim standardima, zaštitu osobnosti i osiguravanje tajnosti osobnih podataka, redovite obroke hrane i vode u skladu sa zdravstvenim standardima, rad, izobrazbu, stručnu pravnu pomoć u vezi sa zaštitom prava propisanih Zakonom, podnošenje pravnih sredstava za zaštitu svojih prava propisanih Zakonom, zdravstvenu zaštitu i zaštitu majčinstva, dodir s vanjskim svijetom, boravak na otvorenom prostoru kaznionice, odnosno zatvora najmanje dva sata dnevno, dopisivanje i razgovor sa svojim odvjetnikom, vjeroispovijedanje i razgovor s ovlaštenim vjerskim predstavnikom, vjenčanje u kaznionici, odnosno zatvoru, glasovanje na izborima za predsjednika Republike Hrvatske, zastupnika u Hrvatski sabor i članova u Europski parlament, te državnom referendumu, kao i druga prava predviđena Zakonom.

Osoba lišena slobode strani državljanin ima pravo dopisivati se i razgovarati s diplomatskim i konzularnim predstavnikom svoje zemlje ili države koja štiti njegova prava.

Prilikom prijama na izdržavanje kazne zatvora zatvorenik mora biti upoznat sa svojim pravima, načinom njihove zaštite i obvezama.

Maloljetne osobe na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora ili istražnog zatvora ostvaruju neka prava u širem opsegu od prava punoljetnih osoba na izvršavanju kazne zatvora ili istražnog zatvora.

Zakonom su zabranjeni i kažnjivi postupci kojima se osoba lišena slobode podvrgava bilo kakvom obliku mučenja, zlostavljanja ili ponižavanja, zabranjena je diskriminacija po bilo kojoj osnovi. Zatvorenik se razvrstava i upućuje u kaznionice i zatvore i njihove odjele u skladu s odredbama Okvirnih mjera za upućivanje i razvrstavanje zatvorenika na izvršavanje kazne zatvora. Kaznionice, zatvori i odgojni zavodi poduzimaju sve kako bi život tijekom lišavanja slobode bio što sličniji postojećim općim životnim okolnostima, zatim odgovarajućim programiranjem pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora i odgojne mjere pomažu zatvorenicima i odgajanicima da ispune glavnu svrhu izvršavanja kazne i odgojne mjere, da razviju osjećaj odgovornosti te da dobrovoljno sudjeluju u izradi i provedbi pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora i odgojne mjere.

Kaznionice, zatvori i odgojni zavodi potiču i pomažu zatvoreniku i odgajniku u otklanjanju štete nanesene kaznenim djelom i ukoliko je to moguće pomažu mu u pomirenju sa žrtvama kaznenog djela, te nastoje zatvorenika u suradnji s drugim institucijama, ustanovama i drugim

pravnim osobama pravovremeno pripremiti za otpuštanje na slobodu. Istražni zatvor, kazna zatvora izrečena u kaznenom postupku do šest mjeseci, kazna zatvora izrečena u prekršajnom postupku te kazna zatvora kojom je zamijenjena izrečena novčana kazna izvršava se u zatvorima.

Kazna zatvora dulja od šest mjeseci izrečena u kaznenom postupku muškim osobama izvršava se u svim kaznionicama, a kazna zatvora dulja od šest mjeseci izrečena ženskim osobama izvršava se u Kaznionici u Požegi

Kazna maloljetničkog zatvora za žene izvršava se u zatvorenim i poluotvorenima uvjetima u posebnim odjelima unutar Kaznionice u Požegi, dok je za izvršavanje ove kazne za muškarce u zatvorenim uvjetima ustrojen Specijalizirani odjel za izvršavanje kazne maloljetničkog zatvora za maloljetnike u Kaznionici u Turopolju, a u otvorenim uvjetima u Kaznionici u Valturi.

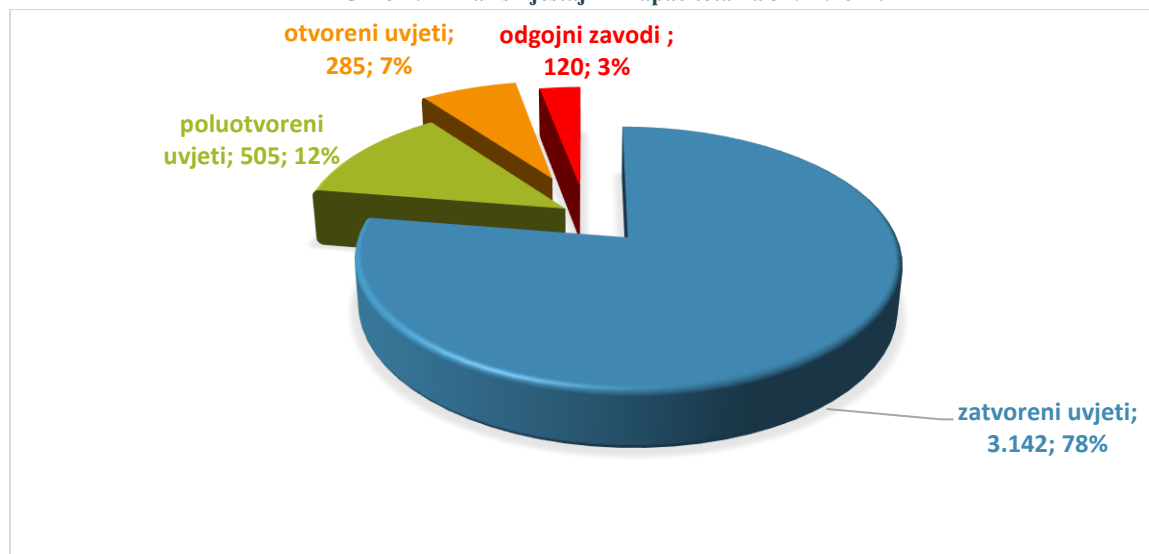
U Zatvorskoj bolnici u Zagrebu liječe se oboljeli zatvorenici te se izvršava sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja izrečena uz kaznu zatvora.

Odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod koju sudovi izriču maloljetnim počiniteljima kaznenih djela izvršava se u Odgojnom zavodu u Turopolju i Odgojnom zavodu u Požegi.

Ukupni zakonski kapacitet u 2024. godini u kaznionicama i zatvorima namijenjen je smještaju 3.932 osoba lišenih slobode i 120 za odgojnu mjeru. U odnosu na uvjete smještaja:

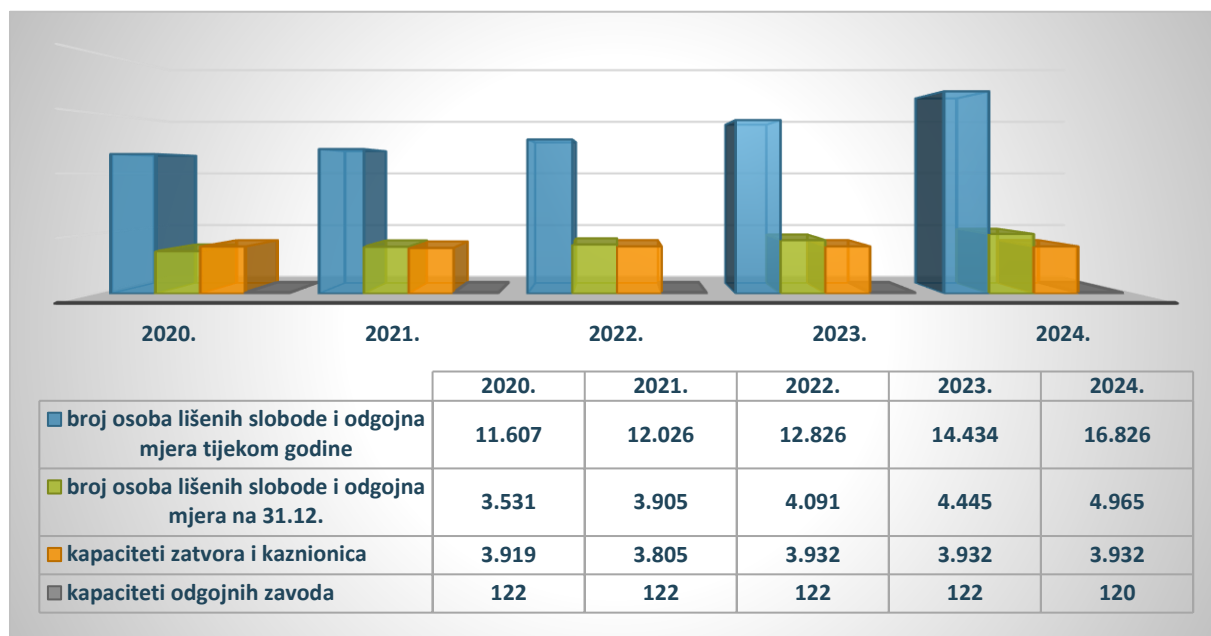
- u zatvorenim uvjetima	3.142 mjesta
- u poluotvorenim uvjetima	505 mjesta
- u otvorenim uvjetima	285 mjesta
- u odgojnim zavodima	120 mjesta
UKUPNO	4.052 mjesta

Slika 2. Prikaz smještajnih kapaciteta na 31.12.2024.

Bez obzira što je trenutno ukupno brojno stanje u zatvorskom sustavu veće od postojećeg zakonskog kapaciteta, provode se mjere i aktivnosti za osiguravanje dodatnih smještajnih kapaciteta u zatvorenim uvjetima, odnosno uvjetima s najvećim stupnjem sigurnosti o čemu će biti riječ u zasebnom poglavlju.

Slika 3. Kretanje broja osoba lišenih slobode i smještajnih kapaciteta 2020. – 2024. godine

Tijekom 2024. godine povećan je broj osoba lišenih slobode i osoba na izvršavanju odgojne mjere koji su boravili u kaznenim tijelima tijekom godine (16.826) za 14,22 % u odnosu na prethodnu godinu. Navedeno je rezultat većeg broja novoprimljenih osoba lišenih slobode u 2024. godini.

Prehrana osoba lišenih slobode i osoba na izvršavanju odgojne mjere

Osobama lišenim slobode i osobama na izvršavanju odgojne mjere osiguravaju se tri obroka dnevno, poslužena u pravilnim razmacima i odgovarajuće kalorične vrijednosti. Osobama lišenim slobode i osobama na izvršavanju odgojne mjere koje su radno angažirane osigurava se i dodatan obrok.

Obroci svojom kakvoćom i količinom zadovoljavaju prehrambene i zdravstvene standarde, te su primjereni životnoj dobi, zdravstvenom stanju, naravi posla kojeg zatvorenik obavlja te njegovim vjerskim i kulturnim zahtjevima.

Jelovnik utvrđuje upravitelj tjedno na prijedlog Povjerenstva za izradu jelovnika. Sukladno potrebama osoba lišenih slobode i osoba na izvršavanju odgojne mjere kaznionice i zatvori osiguravaju nekoliko različitih jelovnika. Tako je osobama lišenim slobode i osobama na izvršavanju odgojne mjere uz redovni jelovnik u svim kaznionica i zatvorima dostupan tzv. vjerski jelovnik i jelovnik za dijabetičare. Prema zdravstvenom stanju osobama lišene slobode i osobama na izvršavanju odgojne mjere i prema nalogu liječnika osiguravaju se i drugi jelovnici: jelovnik za dijetalnu, gastričnu, hepatalnu dijetu te GIHT-CRON dijetu. Sukladno iskazanim potrebama osoba lišenih slobode i osoba na izvršavanju odgojne mjere te

moogućnostima kaznionice, zatvora i odgojnog zavoda osigurava se i jelovnik za vegetarijansku prehranu.

Sanitarne inspekcije redovito obavljaju nadzor nad stanjem čistoće i higijene u kuhinjama i pomoćnim prostorijama o čemu dostavljaju nalaz.

1. OSOBE LIŠENE SLOBODE

Pojam osoba lišenih slobode u kontekstu ovoga Izvješća obuhvaća sve kategorije osoba kojima je sudskom odlukom oduzeta sloboda i nalaze se u kaznionicama, zatvorima i Centru za dijagnostiku u Zagrebu, a obuhvaća:

- osobe na izdržavanju mjere istražnog zatvora - istražni zatvorenici
- osobe na izdržavanju kazne zatvora izrečene u kaznenom postupku - zatvorenici i zatvorenici maloljetnici i mlađi punoljetnici na izdržavanju kazne maloljetničkog zatvora
- osobe kojima je u prekršajnom postupku izrečena kazna zatvora i osobe kojima je novčana kazna izrečena u prekršajnom postupku zamijenjena kaznom zatvora, te osobe kojima je na temelju Prekršajnog zakona određeno zadržavanje.

Osim osoba lišenih slobode Izvješće obuhvaća odgajanje na izvršavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod.

Tijekom 2024. godine, u zatvorskom je sustavu Republike Hrvatske zaprimljena 12.381 osoba lišena slobode i odgajanja. Ako tome pridodamo osobe koje su na početku godine već zatekle u zatvorskom sustavu, tijekom 2024. godine u zatvorskom sustavu nalazilo se ukupno 16.826 osoba lišenih slobode i odgajanja.

Na dan 31. prosinca 2024. godine u zatvorskom je sustavu bilo ukupno 4.965 osoba lišenih slobode i odgajanja.

Tablica 1. Broj različitih kategorija osoba lišenih slobode i odgojne mjere

	31.12.2023.			novoprimljeni u 2024.			tijekom 2024.			31.12.2024.		
	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U
zatvorenici i mlt. zatvor	2.370	123	2.493	3.301	188	3.489	5.671	311	5.982	2.558	155	2.713
istražni	1.747	92	1.839	5.932	448	6.380	7.679	540	8.219	1.992	115	2.107
prekršaj	63	2	65	2.328	140	2.468	2.391	142	2.533	84	3	87
odgojna mjera	39	9	48	33	11	44	72	20	92	47	11	58
ukupno	4.219	226	4.445	11.594	787	12.381	15.813	1.013	16.826	4.681	284	4.965

Među osobama lišenim slobode i odgajanicima koje su zaprimljene u 2024. godini, najviše je istražnih zatvorenika (51,53 %) te zatvorenika na izvršavanju kazne zatvora i maloljetnika, odnosno mlađih punoljetnika na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora (28,18 %). Slijede

prekršajno kažnjeni (19,93 %), dok odgajanici čine vrlo mali udio u ukupnoj populaciji novoprimljenih (0,36 %).

S obzirom na spol, među novoprimljenim u 2024. godini u zatvorskom sustavu velika većina su muškog spola, 93,64 % dok žene čine 6,36 %. Ovakav trend razdiobe prema spolu relativno je stabilan tijekom godina.

Ukupan broj osoba koje su se nalazile u zatvorskom sustavu Republike Hrvatske tijekom 2024. godine (N=16.826) veći je za 14,22 % u odnosu na broj osoba tijekom 2023. godine (N=14.434), dok je broj na 31. prosinca 2024. godine (N=4.965) u odnosu na 31. prosinca 2023. godine (N= 4.445) povećan za 11,70 % .

1.1. Osobe lišene slobode - strani državljani

U odnosu na 2023. godinu kada je u zatvorskom sustavu zaprimljeno 2.333 stranih državljana (457 državljana zemalja članica EU i 1.876 državljana drugih zemalja), u 2024. godini zaprimljeno je 3.508 stranih državljana (852 državljana zemalja članica EU i 2.656 državljana drugih zemalja), što predstavlja povećanje za 50,36 %. Najviše novoprimljenih osoba lišenih slobode je iz Bosne i Hercegovine (626) i Srbije (439), no značajan je i broj osoba koje dolaze iz udaljenijih zemalja i drugih govornih područja (primjerice, 270 državljana Ukrajine, 195 državljana Moldavije, 139 državljana Turske, 109 državljana Albanije, 102 državljana Sirije i 102 državljana Kosova). Iz zemalja članica EU najviše je zaprimljenih državljana Rumunjske (273), Poljske (101) i Bugarske (61).

Na dan 31. prosinca 2024. godine, u zatvorskom sustavu nalazilo se ukupno 1.080 osoba lišenih slobode stranih državljana, od čega 248 državljana zemalja članica EU i 832 državljana drugih zemalja. Broj stranih državljana povećao se za 38,81 % u odnosu na njihov broj na dan 31. prosinca 2023. kada se u zatvorskom sustavu nalazilo ukupno 778 osoba lišenih slobode koje nisu hrvatski državljani, odnosno povećao se za čak 155,31 % u odnosu na njihov broj na dan 31. prosinca 2022. godine kada se u zatvorskom sustavu nalazilo ukupno 423 osoba lišenih slobode koje nisu hrvatski državljani.

Prilikom dolaska osobe lišene slobode stranog državljanina u zatvor ili kaznionicu, o tome se odmah obavještava Ministarstvo vanjskih i europskih poslova koje zatim obavještava nadležno konzularno predstavništvo. Konzularni predstavnici redovito komuniciraju sa zatvorenicima svojim državljanima putem posjeta, telefona i/ili pisama.

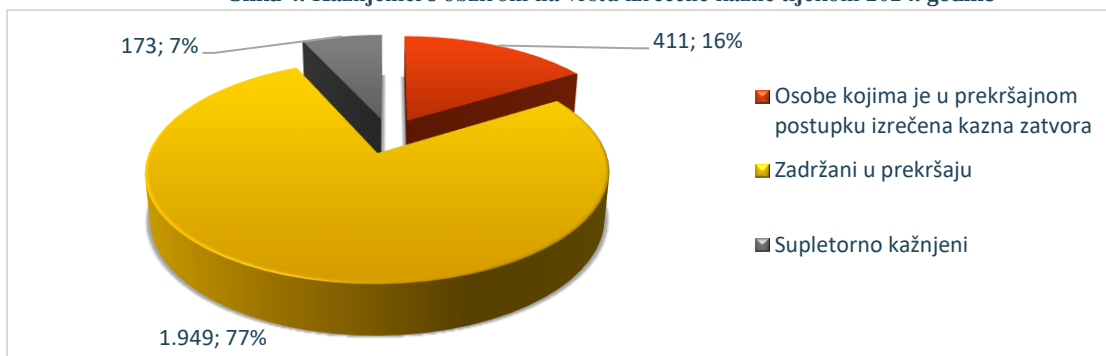
1.2. Kažnjenici

Termin kažnjenici označava zatvorenike kojima je izrečena kazna zatvora u prekršajnom postupku i zatvorenike kojima je izrečena kazna zatvora kojom je zamijenjena izrečena novčana kazna izvršavanjem kazne u zatvorima, kao i zatvorenike kojima je u prekršajnom postupku određeno zadržavanje.

U zatvorima je tijekom 2024. godine zaprimljeno ukupno 2.533 osoba u ova tri statusa od kojih 411 kojima je u prekršajnom postupku izrečena kazna zatvora, 173 kojima je izrečena novčana

kazna zamijenjena kaznom zatvora te 1.949 osobe kojima je u prekršajnom postupku određeno zadržavanje.

Slika 4. Kažnjenici s obzirom na vrstu izrečene kazne tijekom 2024. godine

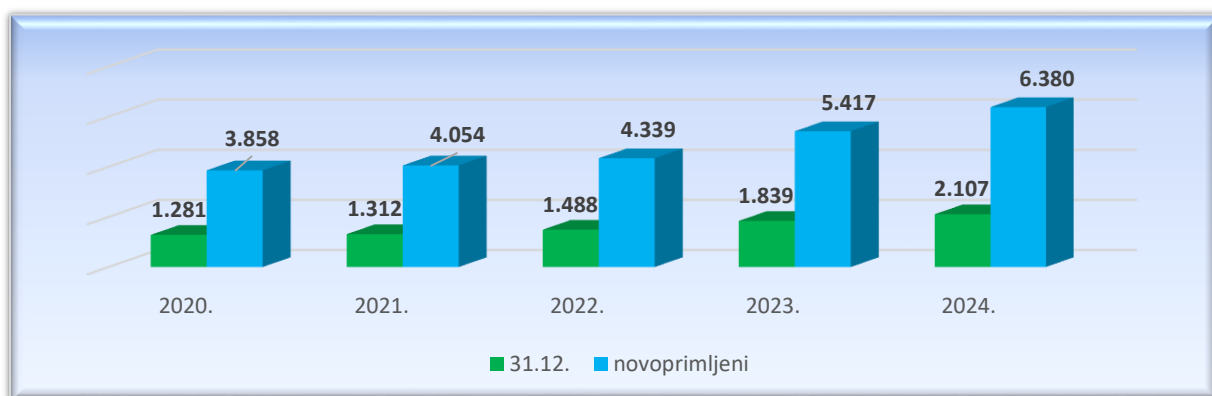
1.3. Istražni zatvorenici

Na izvršavanje mjere istražnog zatvora u 2024. godini zaprimljeno je 6.380 zatvorenika od toga broja 448 je žena (7,02 %).

Istražni zatvorenici u odnosu na ukupan broj zaprimljenih osoba lišenih slobode 2024. godine čine 51,53 % populacije. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje (2023. godina) došlo je do povećanja broja novoprimljenih istražnih zatvorenika od 15,1 %, dok je u odnosu na 2020. godinu **povećanje 39,53 %** . Ukupno tijekom godine mjeru istražnog zatvora izdržavalo je 8.219 istražnih zatvorenika.

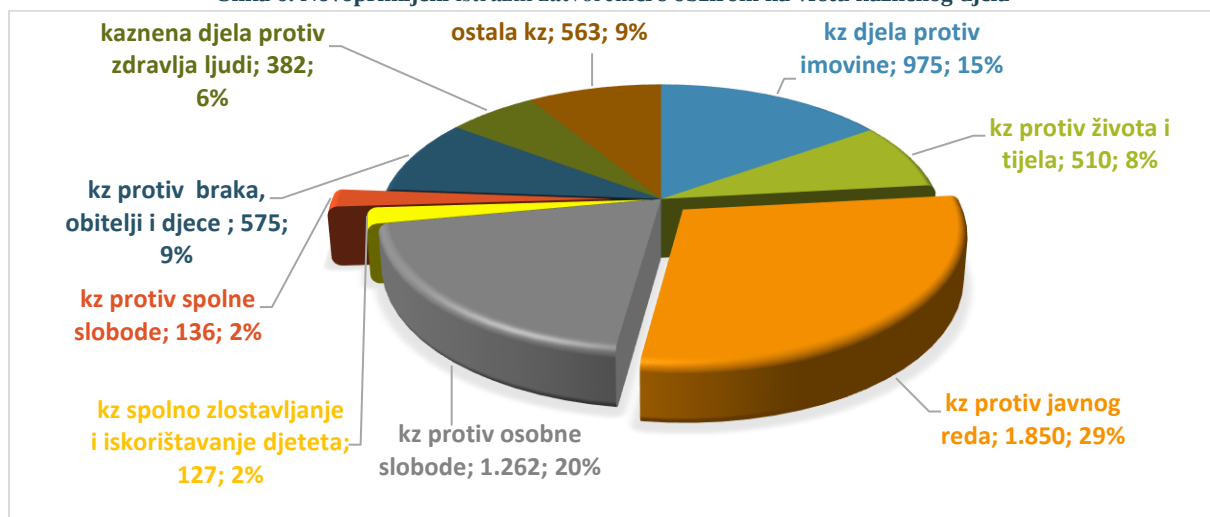
Na dan 31. prosinca 2024. mjeru istražnog zatvora izdržavalo je 2.107 istražnih zatvorenika, te oni čine 42,44 % osoba lišenih slobode na navedeni datum.

Slika 5. Istražni zatvorenici na dan 31.12. i novoprimljeni, od 2020. do 2024. godine

U odnosu na vrstu kaznenog djela, 2024. godine, najviše je bilo istražnih zatvorenika zbog kaznenih djela protiv javnog reda, protiv osobne slobode, protiv imovine, protiv braka, obitelji i djece, zatim protiv života i tijela, protiv spolne slobode i spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, te ostala kaznena djela.

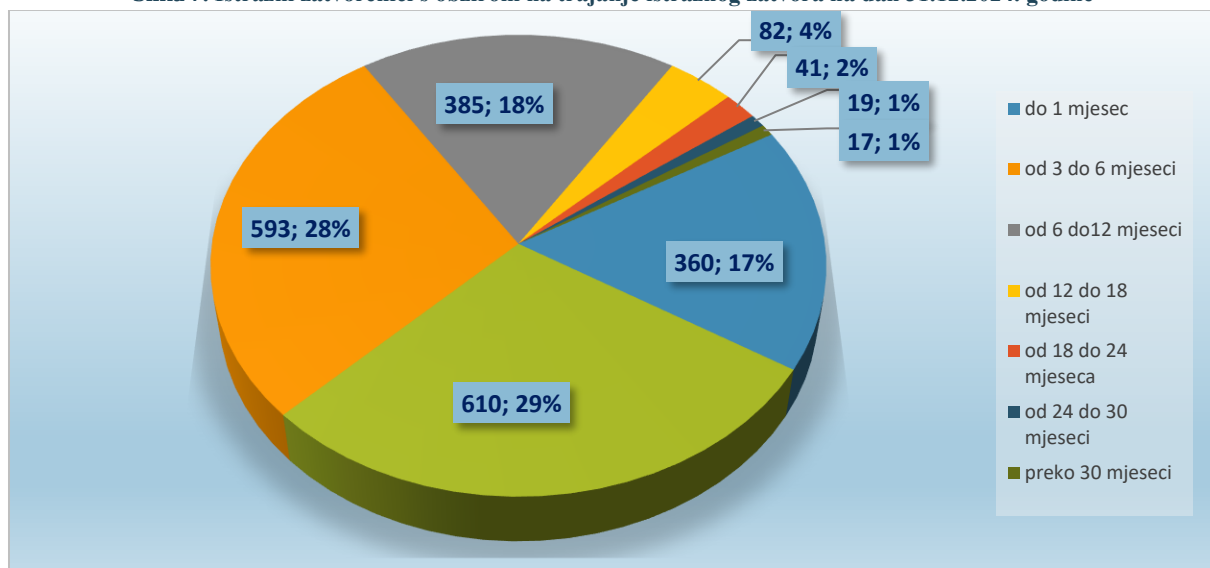
Slika 6. Novoprimitljeni istražni zatvorenici s obzirom na vrstu kaznenog djela

Kaznena djela s najviše počinitelja su djela protiv javnog reda, njih 1.850 ili 29 %. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje ovdje bilježimo najveći porast (500) zatvorenika ili 27 %, a posebno u odnosu na članak 326. Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/16., 61/15. - ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23. i 36/24.; u daljnjem tekstu: Kazneni zakon) protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, kojih je u 2024. godini novoprimitljeno 1.584, što je 85,6 % počinitelja kaznenih djela protiv javnog reda.

U odnosu na duljinu trajanja istražnog zatvora, najviše istražnih zatvorenika koji su se 31. prosinca 2024. godine nalazili u istražnom zatvoru, njih 610 boravilo je u istražnom zatvoru od jednog do tri mjeseca, dok je preko 30 mjeseci ovu mjeru izvršavalo 17 istražnih zatvorenika.

Slika 7. Istražni zatvorenici s obzirom na trajanje istražnog zatvora na dan 31.12.2024. godine

U odnosu na dob u strukturi istražnih zatvorenika prevladavaju istražni zatvorenici (oba spola) u dobi između 30 - 40 godina.

Tablica 2. Istražni zatvorenici s obzirom na dob na dan 31.12. i novoprimljeni 2024. godine

Dob	31.12.		novoprimljeni	
	M	Ž	M	Ž
14 - 16	4	1	15	4
16 -18	6	0	60	3
18 - 21	77	0	283	13
21 - 25	172	8	579	38
25 - 30	292	13	807	61
30 -40	520	35	1.601	121
40 - 50	494	30	1.467	113
50 - 60	249	17	664	54
60 - 70	128	9	340	31
70 - 80	45	2	104	8
više od 80	5	0	14	0
UKUPNO	1.992	115	5.934	446

1.3.1. Maloljetnici u istražnom zatvoru

Istražni zatvor se određuje maloljetnicima razmjerno težini počinjenog kaznenog djela i očekivanoj sankciji, samo kao krajnja mjera u najkraćem nužnom trajanju. Tijekom izvršavanja istražnog zatvora, maloljetnicima se osigurava psihosocijalna pomoć, stalna zdravstvena skrb te se u okviru zatvorskih uvjeta omogućuju rad i poduka korisna za odgoj i obrazovanje.

U istražni zatvor je u 2024. godini zaprimljeno 75 maloljetnika i sedam maloljetnica.

Kod maloljetnika u istražnom zatvoru najzastupljenija su bila kaznena djela protiv imovine (razbojništvo, teška krađa i dr.), kaznena djela protiv javnog reda (protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma) i kaznena djela protiv osobne slobode, a kod maloljetnica su najzastupljenija bila kaznena djela protiv imovine (krađa, teška krađa, razbojništvo, iznuda).

Prosječno vrijeme boravka maloljetnika/ica u istražnom zatvoru bilo je jedan mjesec i 13 dana.

Tablica 3. Broj maloljetnika u istražnom zatvoru, na 31.12.2024. godine i novoprimljenih u 2024. godini

Dob	novoprimljeni		31.12.	
	M	Ž	M	Ž
14 - < 16	15	4	4	1
16 - < 18	60	3	5	0
UKUPNO	75	7	9	1

1.3.2. Neubrojivi počinitelji kaznenih djela na izvršavanju mjere istražnog zatvora na temelju članka 551. Zakona o kaznenom postupku

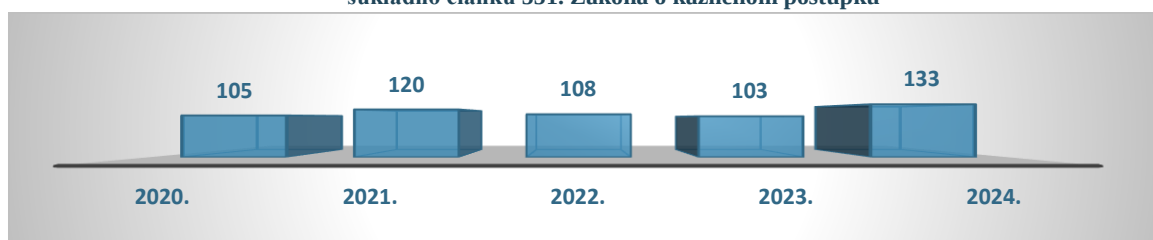
Sukladno odredbama članka 135., a u vezi s člankom 551. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, br. 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. - pročišćeni tekst, 91/12.- Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19., 130/20.

- Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, 80/22. i 36/24.; u daljnjem tekstu Zakon o kaznenom postupku) okrivljenik protiv kojeg je određen istražni zatvor zbog postojanja vjerojatnosti da bi zbog težih duševnih smetnji mogao počiniti teže kazneno djelo, odlukom upravitelja zatvora upućuje se u Zatvorsku bolnicu u Zagrebu ili odgovarajuću psihijatrijsku ustanovu koja je dužna primiti okrivljenika i pružiti mu potrebnu zdravstvenu skrb.

U zatvorskom sustavu u 2024. godini zaprimljeno je ukupno 238 okrivljenika kojima je sud odredio istražni zatvor prema gore navedenim odredbama Zakona o kaznenom postupku, među kojima je bio jedan maloljetnik. Od ovoga broja, ukupno 133 okrivljenika (55,88 %) do donošenja pravomoćnog rješenja o prisilnom smještaju, ili ukidanju istražnog zatvora, bilo je smješteno u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu, 50 okrivljenika (21,01 %) bilo je smješteno u odgovarajuće vanjske psihijatrijske ustanove, dok čak 55 okrivljenika (23,11 %) do kraja 2024. godine nije upućeno u odgovarajuću ustanovu te su se nalazili u zatvorima, među njima neki i cijelo vrijeme trajanja istražnog zatvora.

Prosječno trajanje boravka ovih okrivljenika u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu tijekom 2024. godine iznosilo je 105 dana, uključujući i vrijeme nakon donošenja pravomoćnog rješenja o prisilnom smještaju i liječenju, kada bi osoba morala biti upućena u odgovarajuću psihijatrijsku ustanovu, na što se ponekad još neko vrijeme čeka uslijed nedostatka kapaciteta psihijatrijskih ustanova.

Slika 8. Broj novoprimljenih istražnih zatvorenika u 2024. godini, smještenih u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu sukladno članku 551. Zakona o kaznenom postupku

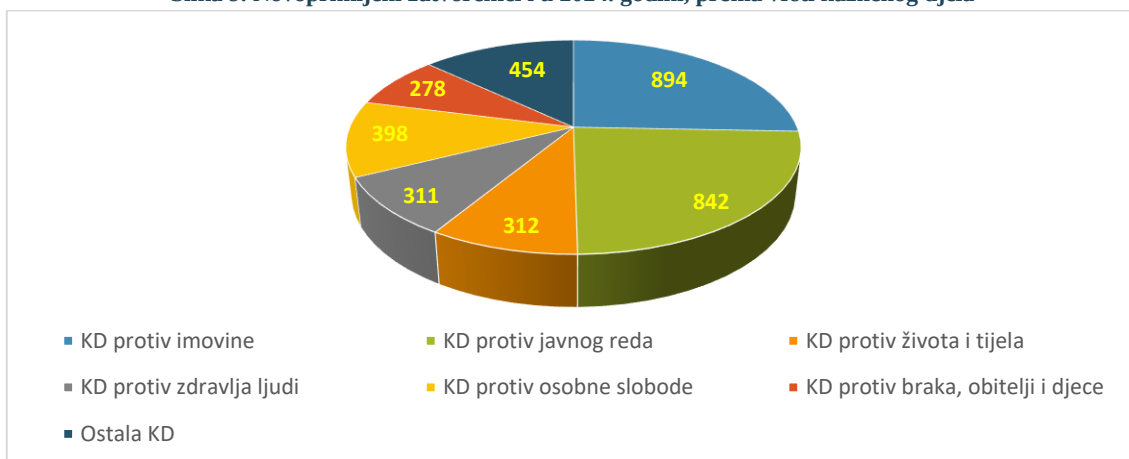
U 2024. godini došlo je do povećanja broja okrivljenika kojima je sud odredio istražni zatvor prema odredbama članka 135., a u vezi s člankom 551. Zakona o kaznenom postupku za čak 22,56 % u odnosu na 2023. godinu te kapaciteti psihijatrijskih ustanova i Zatvorske bolnice u Zagrebu ne uspijevaju adekvatno odgovoriti na povećane potrebe za smještajem ovih okrivljenika. Iako ih je Zatvorska bolnica u Zagrebu u 2024. godini primila više nego prethodnih godina, dio okrivljenika cijelo vrijeme izvršavanja mjere istražnog zatvora proveo je u nekom od zatvora, zbog nemogućnosti smještaja u odgovarajuću psihijatrijsku ustanovu ili Zatvorsku bolnicu u Zagrebu.

1.4. Zatvorenici na izvršavanju kazne zatvora i kazne maloljetničkog zatvora

U 2024. godini na izvršavanje kazne zatvora i kazne maloljetničkog zatvora zaprimljeno je ukupno 3.489 osoba.

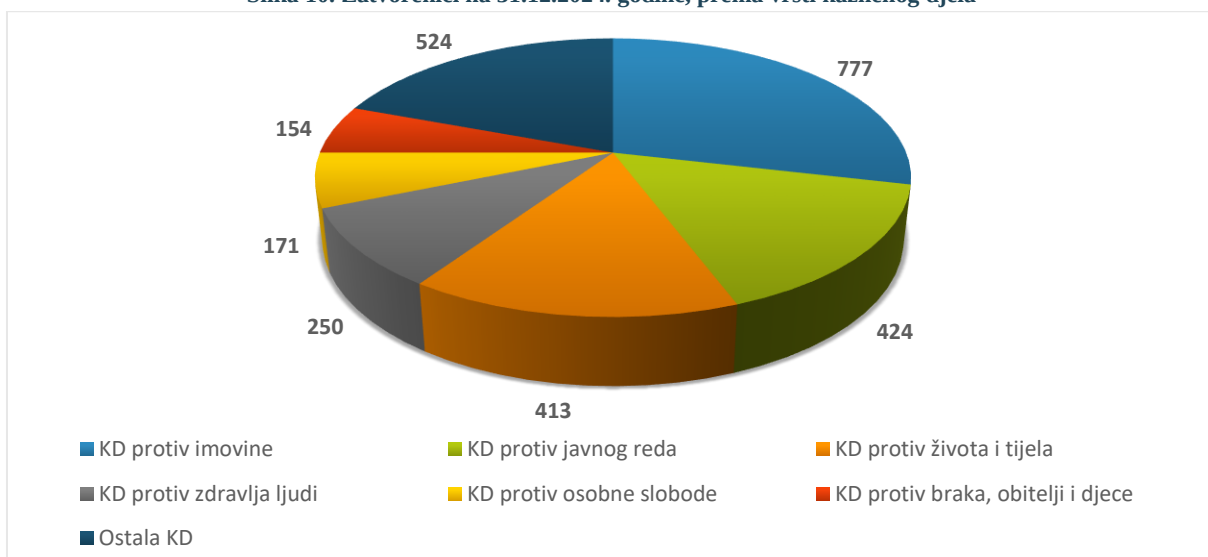
Prema strukturi kaznenih djela, među novoprimljenim zatvorenicima, u 2024. godini (kazna zatvora izrečena u kaznenom postupku i kazna maloljetničkog zatvora, N=3.489) najveći udio čine osobe koje su počinile kaznena djela protiv imovine s 25,62 %, slijede počinitelji kaznenih djela protiv javnog reda s 24,13 %, protiv osobne slobode s 11,41 %, protiv života i tijela s 8,95 %, protiv zdravlja ljudi s 8,91 %, protiv braka, obitelji i djece sa 7,97 %, dok su počinitelji svih ostalih kaznenih djela zastupljeni s ukupno 13,01 %.

Slika 9. Novoprimljeni zatvorenici i u 2024. godini, prema vrsti kaznenog djela

Prema strukturi kaznenih djela na dan 31. prosinca 2024. godine, u ukupnoj populaciji zatvorenika (kazna zatvora izrečena u kaznenom postupku i kazna maloljetničkog zatvora, N=2.713) najveći udio čine počinitelji kaznenih djela protiv imovine s 28,64 %, protiv javnog reda s 15,63 %, protiv života i tijela s 15,22 %, protiv zdravlja ljudi 9,22 %, protiv osobne slobode sa 6,30 %, protiv braka, obitelji i djece s 5,68 %, dok sva ostala kaznena djela imaju udio od 19,31 %.

Slika 10. Zatvorenici na 31.12.2024. godine, prema vrsti kaznenog djela

Osobama koje su u 2024. godini zaprimljene u zatvorski sustav na izvršenje kazne zatvora i kazne maloljetničkog zatvora, izrečene su uz kazne ukupno 774 sigurnosne mjere, od čega je u 51,54 % slučajeva izrečena sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti (o drogama, alkoholu ili kockanju), slijedi sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja sa 17,83 %,

sigurnosna mjera zabrane približavanja s 10,98 %, sigurnosna mjera obveznog psihosocijalnog tretmana s 10,85 % i sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom s 5,30 %, dok su sve ostale sigurnosne mjere izrečene u 3,50 % slučajeva.

Na dan 31. prosinca 2024. godine bilo je 635 sigurnosnih mjera izrečenih uz kaznu zatvora i kaznu maloljetničkog zatvora, od čega je u 52,76 % slučajeva izrečena sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti (o drogama, alkoholu ili kockanju), slijedi obvezno psihijatrijsko liječenje koje je izrečeno u 16,85 % slučajeva te obvezan psihosocijalni tretman koji je izrečen u 10,39 % slučajeva, dok sve ostale mjere imaju udio od 20 %.

Valja istaknuti da jedan zatvorenik uz kaznu, može imati izrečenu jednu ili više sigurnosnih mjera te je broj zatvorenika s izrečenom sigurnosnom mjerom manji od broja izrečenih sigurnosnih mjera. Tako je tijekom 2024. godine zaprimljeno ukupno 649 zatvorenika s izrečenom jednom ili više sigurnosnih mjera, dok se na dan 31. prosinca 2024. godine u zatvorskom sustavu nalazilo 544 zatvorenika i maloljetnika odnosno mlađih punoljetnika s izrečenim sigurnosnim mjerama (jednom ili više).

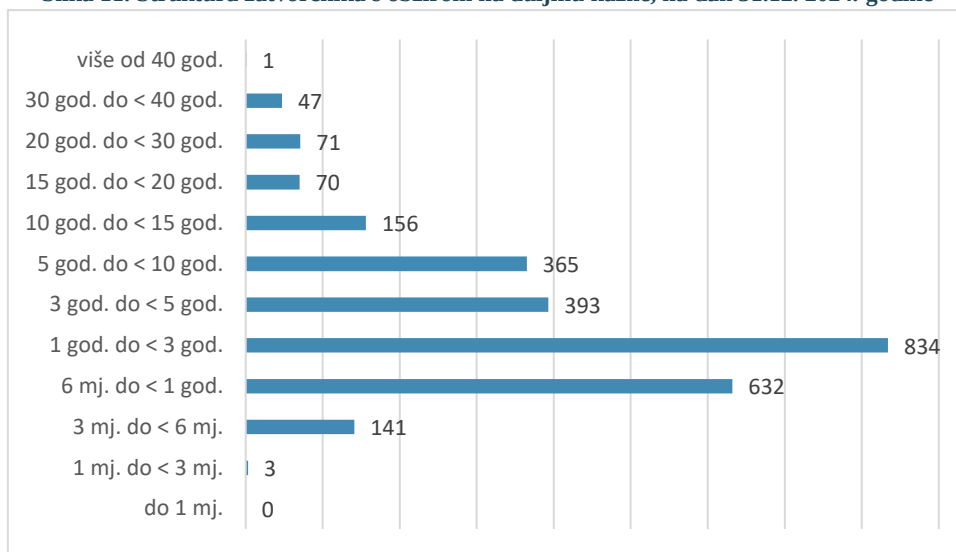
Tablica 4. Sigurnosne mjere izrečene uz kaznu zatvora i kaznu maloljetničkog zatvora

SIGURNOSNE MJERE	na 31.12.2024.	novoprimljeni 2024.
Članak 68. (KZ/11) - Obvezno psihijatrijsko liječenje	107	138
Članak 69. (KZ/11) - Obvezno liječenje od ovisnosti	335	399
od toga /alkohol:	202	273
od toga /droga:	130	123
od toga /kockanje:	3	3
Članak 70. (KZ/11) - Obvezan psihosocijalni tretman	66	84
Članak 71. (KZ/11) - Zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti	9	11
Članak 72. (KZ/11) - Zabrana upravljanja motornim vozilom	54	41
Članak 73. (KZ/11) - Zabrana približavanja	47	85
Članak 74. (KZ/11) - Udaljenje iz zajedničkog kućanstva	2	6
Članak 75. (KZ/11) - Zabrana pristupa internetu	4	3
Članak 76. (KZ/11) - Zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora	0	4
Članak 79. (KZ/11) - Oduzimanje predmeta	11	3
Ukupan broj izrečenih sigurnosnih mjera	635	774
Broj zatvorenika s izrečenim mjerama (jedna ili više mjera):	544	649

Od ukupnog broja osoba na izvršavanju kazne zatvora i maloljetničkog zatvora na dan 31. prosinca 2024. godine (N=2.713), njih 5,31 % nalazilo se na izvršavanju kazne zatvora kraće od šest mjeseci. Najbrojniju skupinu činili su zatvorenici koji su se nalazili na izvršavanju kazne u trajanju od jedne godine do tri godine, a kojih je bilo 30,75 % (uključuje kazne od točno jedne godine i ne uključuje kazne od točno tri godine), dok je zatvorenika koji su upućeni na izvršavanje kazne u trajanju između šest mjeseci i jedne godine bilo 23,30 % (uključuje kazne

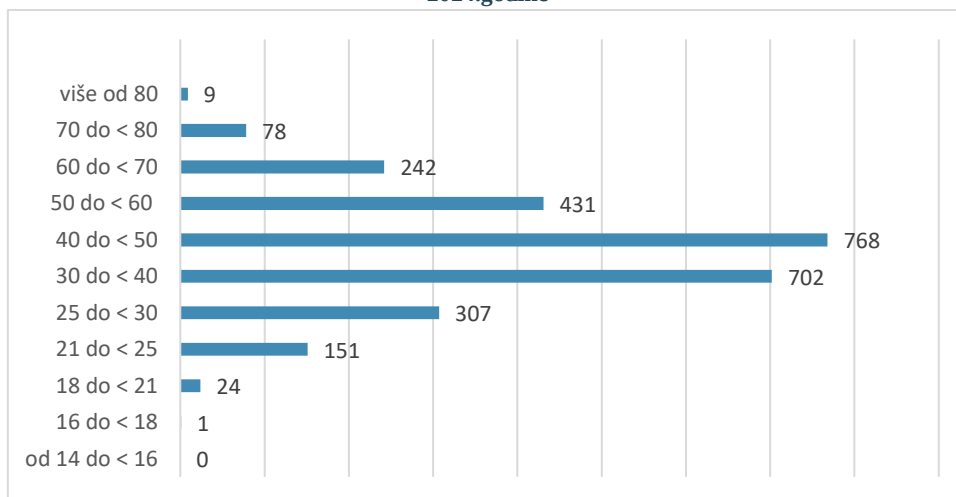
od točno šest mjeseci i ne uključuje kazne od točno jedne godine). Najmanju skupinu činili su zatvorenici s kaznom zatvora duljom od 40 godina, a kojih je bilo 0,04 %.

Slika 11. Struktura zatvorenika s obzirom na duljinu kazne, na dan 31.12. 2024. godine

Prema dobnoj strukturi, u ukupnoj populaciji osuđenih zatvorenika i maloljetnika odnosno mlađih punoljetnika (kazna zatvora izrečena u kaznenom postupku, kazna maloljetničkog zatvora, N=2.713) na dan 31. prosinca 2024. godine najviše je osoba u dobi između 40 i 50 godina (27,72 %), a slijede osobe u dobi između 30 i 40 godina (25,33 %). Ukupno je 0,03 % osoba mlađih od 18 godina (jedan maloljetnik na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora), a zatvorenika koji imaju 70 ili više godina je 3,14 %.

Slika 12. Dobna struktura zatvorenika i maloljetnika (kazna zatvora, maloljetničkog zatvora) na dan 31. 12. 2024.godine

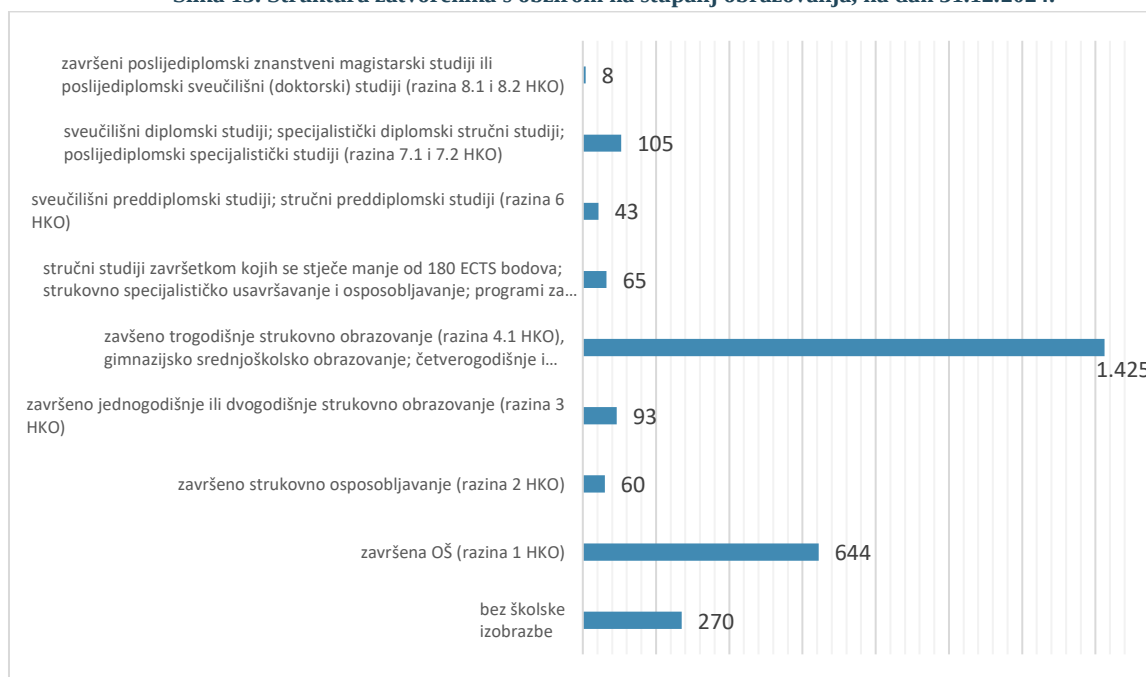

Usporedba podataka o dobnoj strukturi populacije zatvorenika tijekom godine u razdoblju od 2021. do 2024. godine pokazuje kontinuirao najveću zastupljenost osoba u dobi od 30 do 40 godina (udio od najmanje 27,51 % 2024. godine do najviše 30,16 % 2021. godine) i u dobi od 40 do 50 godina (udio od najmanje 23,90 % 2021. godine do najviše 26,84 % 2024. godine). Pritom udio osoba u dobi od 30 do 40 godina kontinuirano blago pada dok udio osoba u dobi od 40 do 50 godine kontinuirano blago raste.

Prosječna dob zatvorenika kontinuirano raste, tako je prosječna dob 2021. godine bila je 40 godina i tri mjeseca, 2022. godine 41 godinu i jedan mjesec, 2023. godine 41 godinu i osam mjeseci, dok u 2024. godini iznosi 42 godine i osam mjeseci.

Obrazovna struktura zatvorenika na dan 31. prosinca 2024. godine (N=2.713) pokazuje da ih više od polovice ima završeno trogodišnje strukovno obrazovanje ili gimnazijsko srednjoškolsko obrazovanje ili četverogodišnje i petogodišnje strukovno srednjoškolsko obrazovanje – razina 4.1. i 4.2. HKO (52,52 %). Slijede zatvorenici sa završenom osnovnom školom - razina 1 HKO (23,74 %), bez školske izobrazbe (9,95 %), sa završenim strukovnim osposobljavanjem ili jednogodišnjim ili dvogodišnjim strukovnim obrazovanjem – razine 2 i 3 HKO (5,64 %), sa završenim stručnim studijem završetkom kojeg se stječe manje od 180 ECTS bodova ili sveučilišnim preddiplomskim studijem ili stručnim preddiplomskim studijem – razine 5 i 6 HKO (3,98 %) te sa završenim sveučilišnim diplomskim studijem ili specijalističkim diplomskim stručnim studijem ili poslijediplomskim specijalističkim studijem – razine 7.1 i 7.2. HKO (3,87 %). Svega 0,30 % zatvorenika ima završeni poslijediplomski znanstveni magistarski studij ili poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij – razina 8.1. i 8.2. HKO.

Slika 13. Struktura zatvorenika s obzirom na stupanj obrazovanja, na dan 31.12.2024.

1.4.1. Zatvorenici s izrečenom sigurnosnom mjerom obveznog psihijatrijskog liječenja po članku 68. Kaznenog zakona

Zatvorenici koji uz kaznu zatvora imaju izrečenu sigurnosnu mjeru obveznog psihijatrijskog liječenja iz članka 68. Kaznenog zakona, nakon obrade u Centru za dijagnostiku u Zagrebu, upućuju se na izvršavanje kazne zatvora u Zatvorsku bolnicu u Zagrebu, gdje se mjera izvršava u stacionarnom obliku, a zatim se, kada se za to steknu zakonski i stručni uvjeti, mjera može nastaviti izvršavati ambulantno u drugim kaznenim tijelima. Neovisno o tome provodi li se ova sigurnosna mjera stacionarno ili ambulantno, kaznena tijela u propisanom roku dostavljaju

izvješće sudu koji je izrekao kaznu i sigurnosnu mjeru, radi preispitivanja postoje li uvjeti i potreba za njezinim nastavkom, odnosno obustavom.

U zatvorskom sustavu 2024. godine zaprimljeno je 138 zatvorenika koji su uz kaznu zatvora imali izrečenu sigurnosnu mjeru obveznog psihijatrijskog liječenja, dok je na dan 31. prosinca 2024. godine bilo 107 zatvorenika s ovom sigurnosnom mjerom.

1.4.2. Kazna maloljetničkog zatvora

Kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u Specijaliziranom odjelu za izvršavanje kazne maloljetničkog zatvora za maloljetnike u Kaznionici u Turopolju u zatvorenim i poluotvorenim uvjetima te u otvorenim uvjetima u Kaznionici u Valturi. Za ženske osobe kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u Kaznionici u Požegi.

Na dan 31. prosinca 2024. godine na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora bilo je 14 maloljetnika i mlađih punoljetnika. Na izvršavanje kazne maloljetničkog zatvora u 2024. godini zaprimljeno je 16 maloljetnika i mlađih punoljetnika.

Tablica 5. Zatvorenici u maloljetničkom zatvoru na 31.12.2024., s obzirom na dob

DOB	M	Ž
16 do < 18	1	0
18 do < 21	3	0
21 do < 25	10	0
UKUPNO	14	0

Najviše maloljetnika i mlađih punoljetnika na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora, njih 64,29 %, ima izrečenu kaznu maloljetničkog zatvora u rasponu od jedne do tri godine.

Tablica 6. Zatvorenici u maloljetničkom zatvoru na 31.12.2024., s obzirom na duljinu izrečene kazne

DULJINA KAZNE	M	Ž
od šest mjeseci do jedne godine	3	0
od jedne do tri godine	9	0
od tri do pet godina	2	0
od pet do deset godina	0	0
UKUPNO	14	0

Među maloljetnicima i mlađim punoljetnicima koji su se 31. prosinca 2024. godine nalazili na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora nema onih koji su bez školske izobrazbe, s nezavršenom osnovnom školom je samo jedan, odnosno 7,14 %, dok završenu osnovnu školu - razina 1 HKO ima 35,71 %, jednako kao i završeno trogodišnje strukovno obrazovanje - razina 4.1 HKO. Udio maloljetnika i mlađih punoljetnika s gimnazijskim srednjoškolskim obrazovanjem, odnosno s četverogodišnjem i petogodišnjem strukovnim srednjoškolskim obrazovanjem - razina 4.2 HKO je 21,45 %.

1.4.3. Osobe lišene slobode starije životne dobi

Na dan 31. prosinca 2024. godine na izdržavanju kazne zatvora nalazilo se devet zatvorenika u dobi od 80 godina ili više (osam muškaraca i jedna žena), što predstavlja 0,33 % od ukupne populacije zatvorenika na izdržavanju kazne zatvora (N = 2.713).

Daljnjom razdiobom osoba starije životne dobi u ukupnoj populaciji zatvorenika (osoba na izdržavanju kazne zatvora) na dan 31. prosinca 2024. godine u kaznenim tijelima nalazilo se 78 osoba u dobi od 70 do manje od 80 godina (75 muškaraca i tri žene), što predstavlja 2,87 %, te 242 zatvorenika u dobi od 60 do manje od 70 godina (230 muškaraca i 12 žena), što iznosi 8,92 %, dakle sveukupno preko 12,13 % stariji od 60 godina što nije zanemarivo s obzirom na to da se radi o skupini iz koje dolazi najveći broj zatvorenika s posebnim zdravstvenim potrebama.

1.5. Odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod

Odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod izvršava se u Odgojnom zavodu u Turopolju (muške osobe) i Odgojnom zavodu u Požegi (ženske osobe). Sukladno Pravilniku o načinu izvršavanja odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod („Narodne novine“, broj 22/13.), odgajnika/ca se razvrstavaju u odgojne skupine: pozitivno poticajnu skupinu u otvorenim uvjetima, odgojnu skupinu u poluotvorenim uvjetima ili odgojnu skupinu pojačane skrbi i nadzora u zatvorenim uvjetima.

Na dan 31. prosinca 2024. godine na izvršavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod bilo je 47 maloljetnika i 11 maloljetnica. U odnosu na 2023. godinu, broj maloljetnika se povećao za 20,51 %, a broj maloljetnica za 22,22 %.

Tablica 7. Osobe na izvršavanju odgojne mjere s obzirom na dob, na dan 31.12.2024.

DOB	broj odgajnika	
	M	Ž
14 do < 16	6	3
16 do < 18	25	4
18 do < 21	16	3
21 do 23	0	1
UKUPNO	47	11

Kod odgajnika/ca koji su se na dan 31. prosinca 2024. godine nalazili u odgojnim zavodima, prevladavaju kaznena djela protiv imovine s udjelom od 53,45 %, slijede kaznena djela protiv života i tijela s udjelom od 17,24 %, kaznena djela protiv braka, obitelji i djece s udjelom od 8,62 %, kaznena djela protiv javnog reda s udjelom od 6,89 % te kaznena djela protiv osobne slobode s udjelom od 5,17 %. Ostatak čine kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta s 3,45 % te kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva s 1,74 %, protiv opće sigurnosti 1,72 % i protiv sigurnosti prometa s udjelom od 1,72 %.

Među odgajanicima i odgajanicama koji su se na dan 31. prosinca 2024. godine nalazili u odgojnim zavodima, najviše je onih s nezavršenom osnovnom školom (43,10 %), slijede maloljetnici i maloljetnice sa završenom osnovnom školom - razina 1 HKO (32,76 %), sa završenim strukovnim osposobljavanjem - razina 2 HKO (20,69 %), sa završenim jednogodišnjim ili dvogodišnjem strukovnim obrazovanjem - razina 3 HKO (1,74 %) te sa

završenim trogodišnjim strukovnim obrazovanjem, gimnazijskim srednjoškolskim obrazovanjem ili četverogodišnjim i petogodišnjim strukovnim srednjoškolskim obrazovanjem - razina 4.1 i 4.2 HKO (1,71 %).

1.6. Osobe s invaliditetom

Pod pojmom osobe s invaliditetom podrazumijevaju se osobe koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima sukladno Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom. Tako su u ovom Izvješću obuhvaćeni podaci o osobama lišenim slobode koje su trajno ograničeno pokretne uz pomoć invalidskih kolica, pokretne uz pomoć štake ili drugog sličnog pomagala, osobe s oštećenim sluhom, kao i osobe s višestrukim oštećenjima.

Na dan 31. prosinca 2024. godine u kaznionicama i zatvorima boravilo je 11 osoba koje su se kretale uz pomoć invalidskih kolica, 53 osoba ograničeno pokretne uz pomoć štake ili drugog pomagala (od čega šest žena), 52 osobe s oštećenim sluhom (od čega jedna žena), 36 osoba s oštećenim vidom (od čega tri žene), 40 osoba kod kojih je prisutan invaliditet po više osnova (od čega dvije žene) i 35 osoba s intelektualnim poteškoćama (od čega dvije žene).

U 2024. godini broj novoprimljenih osoba lišene slobode koje su se kretale uz pomoć invalidskih kolica je 23 (od čega jedna žena), 150 osoba ograničeno pokretnih uz pomoć štake ili drugog sličnog pomagala (od čega 16 žena), 120 osoba s oštećenim vidom (od čega šest žena), 69 osoba s oštećenim sluhom (od čega tri žene), 56 osoba s intelektualnim teškoćama (od čega deset žena), te 83 osoba kod kojih je prisutan invaliditet po više osnova (od čega sedam žena).

Osobe s invaliditetom u pravilu se nastoji ne odvajati od ostale zatvorske populacije već se radi na njihovoj inkluziji uz podržavanje postupka njihovog uključivanja u sve one dnevne aktivnosti u kojima mogu i žele sudjelovati zajedno s ostalim osobama lišenim slobode.

Uvažavajući specifične potrebe osoba s invaliditetom, kaznena tijela kontinuirano poduzimaju mjere i aktivnosti radi prilagodbe smještajnih kapaciteta za boravak osoba s invaliditetom. Izdvajamo mjere i aktivnosti poduzete u kaznenim tijelima tijekom 2024. godine:

Kaznionica u Lipovici-Popovači	Na ulazu u Odjel II postavljene su prilazne rampe.
Kaznionica u Požegi	Adaptacijom i prenamjenom postojećeg objekta (zgrade), ustrojen je novi Zatvoreni odjel za zatvorenike „Orljava“, koji zadovoljava sve kriterije vezano uz elemente pristupačnosti neovisnog življenja osoba s invaliditetom, od ulaska u zgradu, do prostorije uređene i opremljene adekvatnim inventarom, uz nesmetanu mobilnost i pristup svim prostorijama Odjela. Ovaj objekt je pušten u funkciju početkom 2022. kada su u njega smješteni zatvorenici. Sukladno realiziranim ranije planiranim aktivnostima, u cijelosti je obnovljen, odnosno renoviran Zatvoreni odjel za zatvorenice, u sklopu kojeg su uređeni prostori, odnosno prostorije prilagođene za kretanje i boravak osoba s invaliditetom.

Kaznionica u Turopolju	Nabavljeni su tuševi, protuklizne podloge i rukohvati u sanitarnom čvoru i kupaonicama. U prostorijama maloljetničkog zatvora tuševi i sanitarni čvorovi opremljeni su i prilagođeni osobama s invaliditetom.
Kaznionica u Valturi	Osigurani su elementi za neovisni boravak osoba s invaliditetom u prostorijama za smještaj zatvorenika.
Zatvor u Bjelovaru	Dogovorena je investicija „Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće zgrade javne i društvene namjene“, kojom je predviđena i prilagodba prostora za smještaj osoba s invaliditetom.
Zatvor u Dubrovniku	U prizemnom dijelu Zatvora započelo je uređivanje prostorije koja u potpunosti odgovara potrebama osoba s invaliditetom - tuš kabina, topla voda, klimatizacija, kompletna sanitarna oprema koja odgovara osobi s invaliditetom, uključujući i wc školjku niže razine.
Zatvor u Požegi	Uređen je dio pješačke staze radi lakšeg pristupa glavnoj zgradi.
Zatvor u Puli- Pola	Nabavljen je sav potreban materijal za sanaciju stropa sobe za osobe s invaliditetom koja se nalazi u prizemlju zatvora, čija se sanacija planira tijekom 2025. godine.
Zatvor u Splitu	Proveden je postupak javne nabave i obavljena je instalacija koso podignute platforme.
Zatvor u Šibeniku	Postavljena je rampa za osobe s invaliditetom na glavnom ulazu u zgradu.
Zatvor u Varaždinu	Prilagođen je ulaz u prizemlje zgrade zatvora, prilagođena je telefonska govornica te je omogućeno telefoniranje u sjedećem položaju, rekonstruirane su kupaonice te su postavljene stolice za tuširanje s protu-kliznim gumama.
Odgojni zavod u Turopolju	Uređene su pješačke staze, niveliran je prilaz u blagovaonicu te podest na ulaz u Osnovnu školu Turopolje i Srednju strukovnu školu Turopolje.

1.7. Osobe lišene slobode – ovisnici

1.7.1. Ovisnici o drogama

Ovisnici o drogama, osobe koje zloupotrebljavaju drogu, odnosno osobe s drogom uzrokovanim poremećajima (u daljnjem tekstu: ovisnici o drogama) čine jednu od tretmansi i sigurnosno najzahtjevnijih skupina osoba lišenih slobode. Ovisnost o drogama je u pravilu izravno ili neizravno povezana s činjenjem kaznenih djela, a stopa recidivizma u ovoj skupini viša je nego u općoj populaciji osoba lišenih slobode. Također, ovisnici o drogama skloniji su rizičnom ponašanju u zatvoru (samoozljeđivanje, konflikti, manipuliranje terapijom, pokušaji unosa droge i sl.) te je kod njih veća učestalost zdravstvenih problema.

Tijekom 2024. godine u zatvorskom sustavu boravilo je ukupno 1.801 osoba lišenih slobode s problemom ovisnosti o drogama (svi formalnopravni statusi), što čini 10,70 %, ukupne populacije osoba lišenih slobode u toj godini (N=16.826). Na dan 31. prosinca 2024. godine u zatvorskom se sustavu nalazilo 682 osoba lišenih slobode s problemom ovisnosti o drogama, što je 13,74 % ukupne populacije osoba lišenih slobode na taj dan (N=4.965).

Kada govorimo samo o zatvorenicima (osobama koje su se nalazile na izdržavanju kazne zatvora i maloljetničkog zatvora), tijekom 2024. godine ovisnika o drogama bilo je 698 te su u ovoj potkategoriji osoba lišenih slobode (N= 5.982) činili udio od 11,66 %. Od ukupno 2.713 zatvorenika (uključujući maloljetnički zatvor) na dan 31. prosinca 2024. godine bilo je 354 ovisnika o drogama, odnosno 13,04 %.

Među zatvorenicima koji su izdržavali kaznu maloljetničkog zatvora u odjelu maloljetničkog zatvora i odgajanicima u odgojnom zavodu, tijekom 2024. godine, problem ovisnosti o drogama, zlorporaba droga i/ili poremećaji uzrokovani uporabom droga zabilježeni su kod njih 16, što čini 13 % svih maloljetnika/mlađih punoljetnika (N=123). Na dan 31. prosinca 2024. godine problem ovisnosti o drogama, zlorporaba droga i/ili poremećaji uzrokovani uporabom droga zabilježeni su kod 12 maloljetnika i mlađih punoljetnika, što čini 17,04 % svih maloljetnika/mlađih punoljetnika koji su se na taj dan nalazili na izdržavanju kazne maloljetničkog zatvora ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (N=69).

Od ukupnog broja ovisnika o drogama koji su se tijekom 2024. godine po bilo kojoj formalnopravnoj osnovi nalazili u zatvorskom sustavu (N=1.801), najviše je ovisnika kojima je određen istražni zatvor (52,08 %), slijede ovisnici koji izvršavaju kaznu zatvora izrečenu u kaznenom postupku (38,53 %), prekršajno kažnjeni (8,50 %) te maloljetnici/mlađi punoljetnici koji izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora ili odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod (0,89 %).

U ukupnoj populaciji osoba lišenih slobode i odgojne mjere s problemom ovisnosti o drogama u 2024. godini (N=1.801) najzastupljenija je bila ovisnost o više droga s 36,42 %, zatim ovisnost o opijatima s 21,21 %. Slijede, ovisnost o kanabinoidima s 15,21 %, ovisnost o kokainu s 13,94 % te ovisnost o sedativima i hipnoticima sa 7 %, ovisnost o stimulativnim sredstvima s 3,83 %, ovisnost o hlapljivim otapalima s 1,33 % te ovisnost o halucinogenima s 1,06 %.

Tablica 8. Osobe lišene slobode i odgajanci- ovisnici o drogama, prema vrstama droge

Vrsta psihoaktivne droge	tijekom 2024. godine					na dan 31.12.2024.				
	zatvor	istražni zatvor	kažnjenici	mlt. zatvor	odgojna mjera	zatvor	istražni zatvor	kažnjenici	mlt. zatvor	odgojna mjera
opijati-F11	185	172	25	0	0	108	52	3	0	0
kanabinoidi-F12	75	154	40	4	1	28	53	10	0	1
sedativi i hipnotici-F13	31	82	13	0	0	6	23	2	0	0
kokain - F14	40	186	25	0	0	24	41	9	0	0
stimulativna sredstva-F15	19	33	14	0	3	2	11	4	0	3
halucinogeni-F16	1	15	3	0	0	0	4	1	0	0
hlapljiva otapala-F18	2	21	1	0	0	0	3	0	0	0
više droga i ostale-F19	341	275	32	0	8	186	97	3	0	8
Ukupno	694	938	153	4	12	354	284	32	0	12

Kao i u ukupnoj populaciji osoba lišenih slobode i odgajnika, i među ovisnicima o drogama (svih formalnopravnih statusa) tijekom 2024. godine prevladavaju muške osobe, s udjelom od 95,67 %.

1.7.2. Ovisnici o alkoholu

Ovisnici o alkoholu, odnosno osobe s alkoholom uzrokovanim poremećajima (u daljnjem tekstu: ovisnici o alkoholu) u zatvorski sustav u pravilu dolaze u poodmaklom stupnju propadanja ličnosti te u fazi kada je alkoholizam praćen nizom dodatnih poremećaja i problema na fizičkom, psihičkom i socijalnom planu.

Tijekom 2024. godine u zatvorskom sustavu boravilo je ukupno 1.440 osoba lišenih slobode i odgajnika s problemom ovisnosti o alkoholu (svi formalnopravni statusi), što čini 8,56 %, ukupne populacije osoba lišenih slobode u toj godini (N=16.826). Na dan 31. prosinca 2024. godine u zatvorskom sustavu se nalazilo 478 osoba lišenih slobode i odgajnika s problemom ovisnosti o alkoholu, što čini 9,63 % ukupne populacije na taj dan (N=4.965).

Zatvorenika (osobe koje su se nalazile na izdržavanju kazne zatvora i maloljetničkog zatvora) ovisnika o alkoholu tijekom 2024. godini bilo je 747 te su u ovoj potkategoriji osoba lišenih slobode (N= 5.982) činili udio od 12,49 %. Od ukupno 2.713 zatvorenika na dan 31. prosinca 2024. godine, ovisnika o alkoholu bilo je 311 odnosno 11,46 %. Problem ovisnosti o alkoholu, zlorporaba alkohola i/ili poremećaji uzrokovani uporabom alkohola zabilježeni su kod pet maloljetnika i mlađih punoljetnika koji su se nalazili na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora u 2024. godini, što čini 4,03 % svih maloljetnika/mlađih punoljetnika na izvršavanju maloljetničkog zatvora i odgojne mjere (N=124). Na dan 31. prosinca 2024. godine problem ovisnosti o alkoholu, zlorporaba alkohola i/ili poremećaji uzrokovani uporabom alkohola zabilježeni kod dva maloljetnika, što čini 2,78 % svih maloljetnika/mlađih punoljetnika koji su se na taj dan nalazili na izdržavanju kazne maloljetničkog zatvora ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (N=72).

Tablica 9. Osobe lišene slobode i odgojne mjere - ovisnici o alkoholu, prema dobi i spolu

DOB I SPOL	tijekom 2024.						31.12.2024.					
	zatvorenici, odgojni zavodi, mlt. zatvor		istražni zatvor		prekršajno kažnjeni		zatvorenici, odgojni zavodi, mlt. zatvor		istražni zatvor		prekršajno kažnjeni	
	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
<16 god.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16-20 god.	5	0	7	0	0	0	2	0	0	0	0	0
21-25 god.	30	1	33	0	4	0	9	1	5	0	1	0
26-30 god.	60	4	63	7	25	0	22	3	9	2	5	0
31-35 god.	91	6	90	7	46	0	43	5	17	3	8	0
36-40 god.	177	2	113	15	68	3	52	1	42	6	15	1
>40 god.	364	7	134	7	67	4	167	6	33	3	15	2
UKUPNO	667	20	440	36	210	7	295	16	106	14	44	3

S obzirom na spol, kao i u ukupnoj populaciji osoba lišenih slobode i odgajnika/ca, i među ovisnicima o alkoholu tijekom 2024. godine prevladavaju muške osobe, s udjelom od 95,43 %.

1.8. Liječenje osoba lišenih slobode i osoba na izvršavanju odgojne mjere

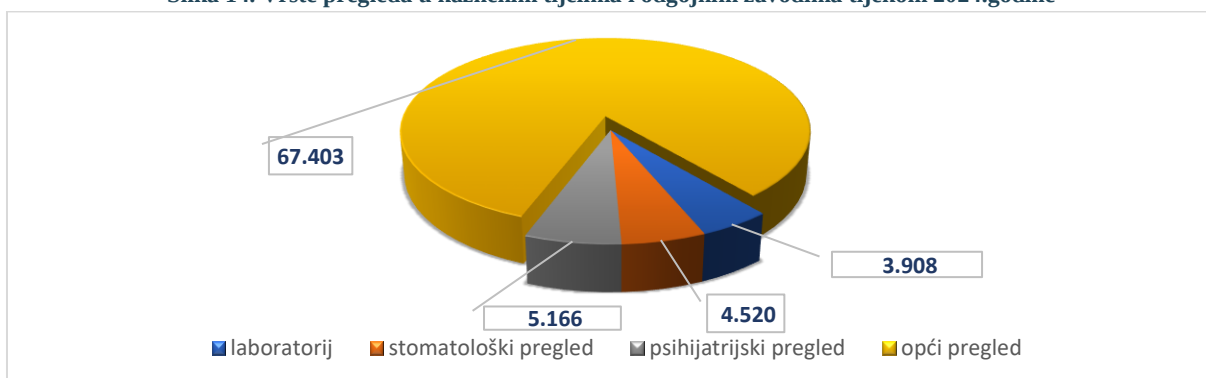
Osobama lišenim slobode osigurava se liječenje te mjere i aktivnosti zdravstvene zaštite kvalitetom i opsegom određenim u javnom zdravstvu za osigurane osobe iz obveznog zdravstvenog osiguranja, a zdravstvena zaštita ostvaruje se kod liječnika obiteljske (opće) medicine i dentalne medicine u kaznionici odnosno zatvoru ili najbližoj ustanovi javnog zdravstva prema sjedištu kaznionice odnosno zatvora.

Specijalistički pregledi i bolničko liječenje obavljaju se u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu, a u slučajevima hitnosti ili kad ne postoji mogućnost potrebnog specijalističkog pregleda i/ili

liječenja u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu, osobe lišene slobode upućuje se na liječenje u najbližu ustanovu javnog zdravstva.

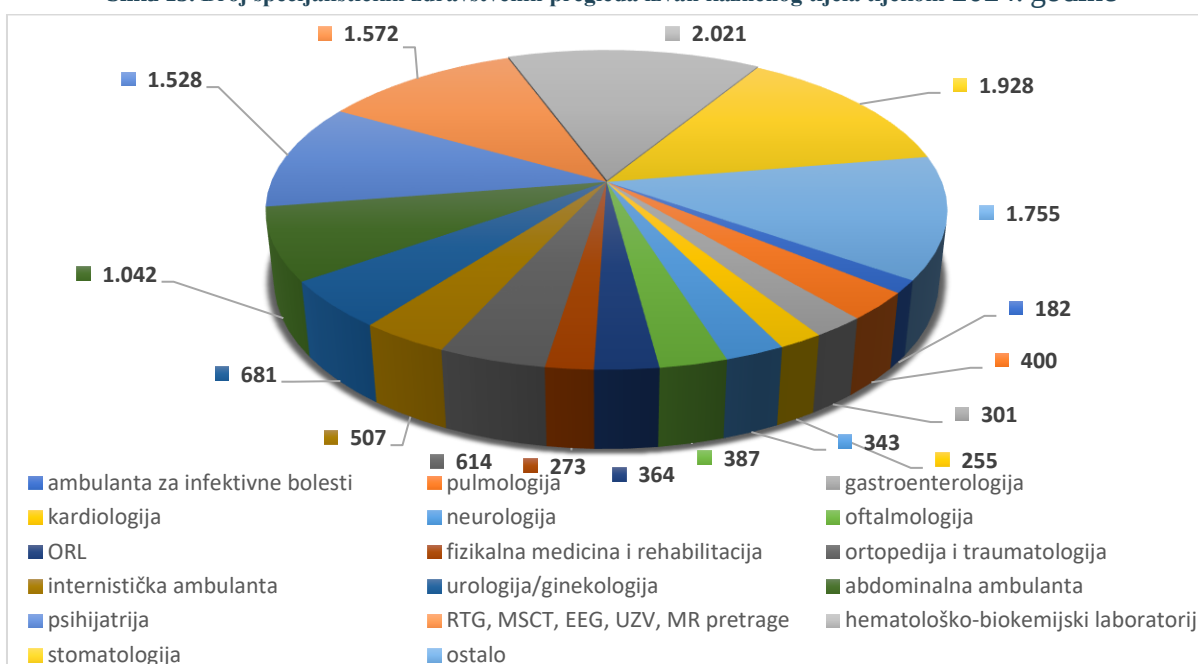
Tijekom 2024. godine u kaznionicama (uključujući Zatvorsku bolnicu u Zagrebu), zatvorima i odgojnim zavodima, realizirano je ukupno 80.997 zdravstvenih pregleda osoba lišenih slobode, što predstavlja povećanje od 18,24 % u odnosu na 2023. godinu kada je realizirano 68.504 pregleda. U 2024. godini najviše bilo općih pregleda (67.403), a slijede psihijatrijski pregledi (5.166). Povećanje broja zdravstvenih pregleda u skladu je s povećanjem broja osoba lišenih slobode i odgajanika koji su boravili tijekom godine u kaznenim tijelima.

Slika 14. Vrste pregleda u kaznenim tijelima i odgojnim zavodima tijekom 2024.godine

Izvan kaznenih tijela obavljena su ukupno 14.153 specijalistička pregleda: abdominalni, urološki/ginekološki, ortopedski, gastroenterološki, kardiološki, pulmološki, internistički, RTG, MSCT, EEG, UZV i MR pregledi, ORL pregledi, psihijatrijski pregledi stomatološki pregledi, te hematološko-biokemijski kojih je bilo najviše (2.021).

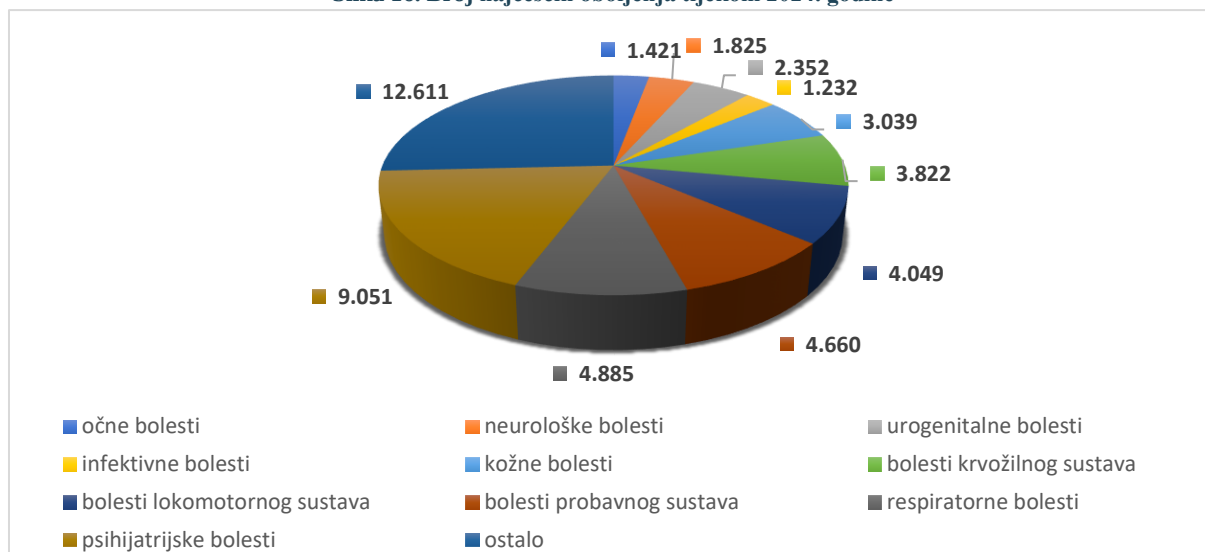
Slika 15. Broj specijalističkih zdravstvenih pregleda izvan kaznenog tijela tijekom 2024. godine

Od ukupnog broja oboljenja osoba lišenih slobode (48.947; što je 14,41 % više nego 2023. godine) kao i prethodne godine najveći se broj odnosi na psihijatrijske bolesti (9.051), slijede

respiratorne bolesti (4.885), bolesti probavnog sustava (4.660), bolesti lokomotornog sustava (4.049) te ostale bolesti.

Slika 16. Broj najčešćih oboljenja tijekom 2024. godine

1.8.1. Prevencija i liječenje virusnih hepatitisa

Tijekom 2024. godine provedeno je 565 testiranja zatvorenika na hepatitis C, pri čemu je 50,80 % testiranja provedeno u suradnji s nastavnim zavodima za javno zdravstvo i udrugama, dok su ostala testiranja provedena u okviru redovnih aktivnosti odjela zdravstvene zaštite zatvorenika. Edukacijom i savjetovanjem usmjerenim na smanjivanje zdravstvenih šteta povezanih s uporabom droga, kao i o HIV-u i virusnim hepatitisima obuhvaćeno je 915 zatvorenika. Edukacija i savjetovanje provodili su se individualno i grupno kroz aktivnosti odjela zdravstvene zaštite zatvorenika (334 zatvorenika) te u suradnji s nastavnim zavodima za javno zdravstvo i udrugama (581 zatvorenik).

Od hepatitisa C u 2024. godini liječena su 33 zatvorenika, a za 36 zatvorenika obavljena je pred terapijska dijagnostička obrada.

1.9. Tretman zatvorenika i odgajanja

Tretman zatvorenika obuhvaća skup općih i specijaliziranih tretmanskih intervencija i programa, temeljenih na procjeni kriminogenih i sigurnosnih rizika i tretmanskim potrebama, kojima je cilj smanjivanje rizičnih čimbenika koji su pridonijeli počinjenju kaznenih djela, te osnaživanje zaštitnih čimbenika koji omogućuju nastanak i održanje pozitivnih promjena.

Radi ostvarivanja svrhe izvršavanja kazne za svakog se zatvorenika obvezno donosi pojedinačni program izvršavanja kazne zatvora koji se sastoji od psihosocijalnih, socijalno-pedagoških, obrazovnih, radnih, okupacijskih, zdravstvenih i sigurnosnih postupaka primjerenih rizicima, potrebama i osobinama zatvorenika. Elementi koje sadrži program izvršavanja su: opći podaci o rasporedu na zatvorenički odjel i u tretmansku skupinu, napomene vezane uz zdravstveno stanje i potrebnu zdravstvenu skrb (uključujući psihijatrijsku skrb), procijenjena vrsta i razina sigurnosnih rizika za vrijeme izvršavanja kazne zatvora te mjere i postupci koji će se primijeniti za smanjivanje ovih rizika, procijenjena vrsta i razina

kriminogenih rizika, procijenjene tretmanske potrebe (primarno vezane uz kriminogene rizike), ciljevi tretmana, specijalizirane tretmanske intervencije i programi koji će se primijeniti za realizaciju ciljeva tretmana (posebni programi tretmana, psihosocijalne i socijalno pedagoške intervencije te provođenje sigurnosnih mjera izrečenih uz kaznu zatvora), opće tretmanske intervencije i programi koji će se primijeniti za realizaciju ciljeva tretmana te u svrhu smislenog i svrhovitog provođenja vremena u kaznenom tijelu (u području rada i radno-okupacijskih aktivnosti, obrazovanja i slobodnog vremena), podaci o osobama s kojima će zatvorenik kontaktirati za vrijeme izdržavanja kazne zatvora te plan pripreme za otpust i organizaciju postpenalne zaštite.

1.9.1. Opći programi tretmana (Opće tretmanske intervencije)

Radi pružanja podrške ostvarivanju svrhe izvršavanja kazne zatvora, u realizaciji programa izvršavanja primjenjuju se opće tretmanske intervencije koje obuhvaćaju sljedeća područja: rad i radno-okupacijske aktivnosti, obrazovanje, te kreativne, kulturne, umjetničke, sportsko-rekreativne i druge aktivnosti slobodnog vremena zatvorenika. Općim programima tretmana doprinosi se ostvarivanju principa normalizacije, strukturi i svrhovitosti provođenja vremena zatvorenika tijekom izvršavanja kazne, unaprjeđenju zdravlja zatvorenika, razvoju vještina i sposobnosti zatvorenika te otklanjanju, odnosno ublažavanju dinamičkih kriminogenih čimbenika vezanih uz funkcionalnost i razinu ostvarenosti u području obrazovanja i rada, te uz način provođenja slobodnog vremena.

Opće tretmanske intervencije provode se interdisciplinarno u suradnji službenika odjela tretmana sa službenicima odjela za rad i strukovnu izobrazbu, odjela osiguranja i odjela zdravstvene zaštite.

1.9.1.1. Obrazovanje zatvorenika i odgajanja

Obrazovanje zatvorenika odnosi se na završavanje osnovne škole bez obzira na dob zatvorenika, osposobljavanje za obavljanje osnovnih, pomoćnih poslova, srednjoškolsko obrazovanje, prekvalifikacije, osposobljavanja i usavršavanja zatvorenika. Obrazovanje se organizira u kaznionici odnosno zatvoru i izvan kaznionice odnosno zatvora u skladu s općim propisima iz područja obrazovanja.

Nastavak obrazovanja predviđa se programom izvršavanja kazne zatvora, a zatvorenike se potiče na završavanje započetog obrazovanja u cilju kvalitetnije reintegracije u društvenu zajednicu. Vrsta i razina obrazovanja kojoj može pristupiti zatvorenik određuje se programom izvršavanja, a ovisi o njegovim sposobnostima i sklonostima, trajanju kazne i drugim okolnostima važnim za ostvarivanje svrhe izvršavanja kazne zatvora, kao i mogućnostima kaznionice, odnosno zatvora.

Obrazovanje zatvorenika realizira se u suradnji s vanjskim obrazovnim ustanovama. U kaznionicama i zatvorima organizira se osposobljavanje za određena zanimanja, a zatvorenicima se može omogućiti stjecanje višeg i visokog obrazovanja na vlastiti trošak, ako se program obrazovanja može uskladiti sa sigurnosnim razlozima.

Izbor osposobljavanja za osnovne poslove i srednjoškolsko obrazovanje za zanimanja ograničen je brojem verificiranih programa i mogućnostima kaznionice, odnosno zatvora. Najčešće se radi o osposobljavanju za jednostavnija zanimanja u kojem je naglasak na praktičnom dijelu nastave. Iz razredne svjedodžbe i svjedodžbe o završnom radu, svjedodžbe o prekvalifikaciji i uvjerenja o osposobljenosti/usavršavanju, svjedodžbe o završenim razredima odnosno obrazovnim razdobljima u osnovnoškolskom obrazovanju, ne smije biti vidljivo da je obrazovanje stečeno u kaznenom tijelu tijekom izdržavanja kazne, kazne maloljetničkog zatvora ili izvršavanja odgojne mjere.

Za vrijeme izvršavanja odgojne mjere u odgojnim zavodima i izvršavanja kazne maloljetničkog zatvora u odjelima maloljetničkog zatvora omogućava se obrazovanje prema potrebama, sposobnostima i sklonostima, predviđeno pojedinačnim programom postupanja te mogućnostima odgojnog zavoda, odnosno kaznionice.

Slika 17. Zatvorenici i odgojna mjera uključeni u obrazovne programe u razdoblju 2020. – 2024.

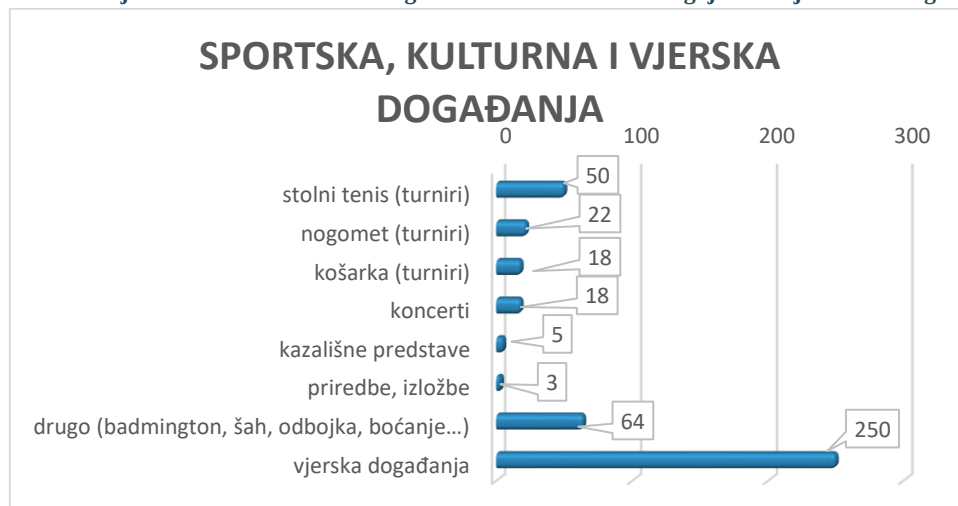

U 2024. godini u različite obrazovne programe upisano je 183 zatvorenika i maloljetnika, 98 zatvorenika i odgajanika završilo je obrazovne programe, dok je 14 zatvorenika i odgajanika prekinulo upisani program obrazovanja. Ukupno 71 zatvorenik i odgajanik nastavlja obrazovni program u sljedećoj godini. Smanjenje zatvorenika i odgajanika koji su bili uključeni u različite obrazovne programe tijekom 2024. godine u odnosu na 2023. godinu može se gledati u kontekstu promjene u strukturi osoba lišenih slobode i odgajanika, odnosno povećanju udjela istražnih zatvorenika, povećanju udjela stranih državljana koji se nalaze na izdržavanju kazne zatvora te kraćim kaznama zatvora tijekom kojih se ne mogu provesti obrazovni programi, ali i teškoćama vezanim uz organizaciju osnovnoškolskog obrazovanja zatvorenika zbog prilagodbe izmjeni propisa u području obrazovanja odraslih.

1.9.1.2. Organizacija slobodnog vremena

Tijekom 2024. godine u kaznenim tijelima organizirane su različite vrste sportsko-rekreativnih, kulturnih i vjerskih događanja za zatvorenike i maloljetnike, a u skladu s iskazanim interesom i mogućnostima kaznionica, zatvora, odnosno odgojnih zavoda.

Slika 18. Broj i vrsta aktivnosti slobodnog vremena zatvorenika i odgajanika tijekom 2024. godine

Tijekom 2024. godine za zatvorenike i odgajanike održavani su sportski turniri unutar i između kaznenih tijela, ostvarena je suradnja s lokalnim sportskim klubovima i održane su sportske tribine na kojima su poznati i uspješni sportaši dijelili svoja životna i profesionalna iskustva.

Realizirana su i planirana kulturna i druga društvena događanja (npr. glazbeni koncert, priredbe i izložbe, susreti s književnicima i poznatim javnim osobama, predavanja te tribine o aktualnim događajima i sl.). Kaznena tijela organizirala su provedbu aktivnosti za zatvorenike u glazbenoj, literarno-novinarskoj i likovnoj sekciji, a rezultat ovih aktivnosti su časopisi kaznenih tijela, likovne izložbe te glazbeni događaji koje su pripremili i uredili zatvorenici.

1.9.1.3. Vjeroispovijest i dušobrižništvo

Osobe lišene slobode imaju pravo na vjeroispovijest koristeći vlastitu vjersku literaturu i stvari za religijsku uporabu, a također imaju pravo kontaktirati s ovlaštenim predstavnikom vjerske zajednice upisane u Evidenciji vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj. Vjeroispovijest i dušobrižništvo za najzastupljenije vjerske zajednice uređeno je ugovorima o dušobrižništvu koje pojedina vjerska zajednica potpisuje s Vladom Republike Hrvatske na temelju međunarodnih ugovora i Zakona. U slučajevima ostalih vjerskih zajednica, zainteresiranom zatvoreniku ili maloljetniku omogućuje se kontakt s imenovanim predstavnikom vjerske zajednice.

1.9.1.4. Podrška očuvanju obiteljske povezanosti

Posebna važnost u zatvorskom sustavu pridaje se očuvanju obiteljske povezanosti i kvalitetnih obiteljskih odnosa zatvorenika i odgajanika tijekom izvršavanja kazne zatvora i odgojne mjere, a osobito odnosa s maloljetnom djecom. Redoviti kontakti s djecom, zajedno s drugim tretmanskim intervencijama i programima, mogu značajno doprinijeti ublažavanju negativnih posljedica zatvaranja, kao što su socijalna izolacija i slabljenje obiteljskih veza. Posljedično, obiteljska povezanost pozitivno utječe na proces rehabilitacije, odnosno kvalitetniju socijalnu reintegraciju u društvenu zajednicu i prevenciju ponovnog počinjenja kaznenog djela.

Zatvorenike se kontinuirano motivira na uključivanje u programe usmjerene na jačanje roditeljskih kompetencija te na održavanje kontakata s djecom. Sukladno zakonskim propisima

i međunarodnim standardima, a uvažavajući odredbe Konvencije o pravima djeteta, određeno je da djeca mogu posjećivati roditelja zatvorenika svaki tjedan i blagdanom kako bi se ublažile posljedice odvojenosti od jednog (ili čak oba roditelja) i nastojalo sačuvati obitelj od otuđenja do ponovnog spajanja po isteku kazne. Rasporedom posjeta određeno je posebno vrijeme za posjete maloljetne djece roditeljima zatvorenicima u za to posebno određenom prostoru koji je interijerom prilagođen djeci te opremljen didaktičkim sadržajima.

Radi zaštite i unaprjeđenja prava djece čiji su roditelji u kaznenim tijelima i odgojnim zavodima tijekom 2024. godine nastavile su se aktivnosti usmjerene na jačanje i očuvanje obiteljskih veza i kroz omogućavanje video-posjeta djece osobama lišenim slobode, o čemu će biti riječi u zasebnom poglavlju.

Kako bi se nastavila pružati podrška zatvorenicima koji su roditelji te kako bi se njihovoj djeci osigurala obiteljska bliskost i u zahtjevnim okolnostima koje sa sobom nosi lišavanje slobode, Središnji ured za zatvorski sustav surađuje s relevantnim dionicima, kao što su Hrvatski zavod za socijalni rad, UNICEF, organizacije civilnog društva, Ured pravobraniteljice za djecu i druga tijela i ustanove.

1.9.1.5. Zatvorenici, odgajanci - roditelji maloljetne djece i posjeti maloljetne djece roditeljima

Među zatvorenicima i odgajanicima koji su se tijekom 2024. godine nalazili na izvršavanju kazne zatvora, maloljetničkog zatvora ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (N=6.074), njih 2.376, odnosno 39,12 % su roditelji maloljetne djece. Od ukupnog broja osoba koje su se na dan 31. prosinca 2024. godine nalazile na izvršavanju kazne zatvora, maloljetničkog zatvora ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (N=2.771) njih 951, odnosno 34,32 % su roditelji maloljetne djece.

Tijekom 2024. godine, ukupno 4.841 djece bilo je odvojeno od jednog, a ponekad i oba roditelja, uslijed boravka roditelja na izvršavanju kazne zatvora, maloljetničkog zatvora ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod. Od navedenog broja 91,80 % djece bilo je odvojeno od očeva, dok je od majki je bilo odvojeno 8,20 % djece.

Tablica 10. Zatvorenici i odgojna mjera, roditelji maloljetne djece i maloljetna djeca na dan 31.12.2024.

RODITELJI MALOLJETNE DJECE I MALOLJETNA TIJEKOM 2024. GODINE	zatvorenici		maloljetnički zatvor		odgojni zavodi		UKUPNO	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
broj zatvorenika i odgajnika koji imaju maloljetnu djecu	2.230	136	6	0	2	2	2.238	138
broj maloljetne djece zatvorenika i odgajnika	4.433	394	8	0	3	3	4.444	397

Tijekom 2024. godine ostvareno je ukupno 4.409 (fizičkih) posjeta maloljetne djece roditeljima koji se nalaze na izdržavanju kazne zatvora/maloljetničkog zatvora/odgojne mjere, od čega je bilo 4.221 posjeta očevima, a 188 posjeta majkama. Barem jedan posjet maloljetne djece tijekom 2024. godine ostvarilo je 615 zatvorenika roditelja, od čega 574 očeva te 41 majka.

Tablica 11. Posjeti maloljetne djece tijekom 2024.

POSJETI MALOLJETNE DJECE TIJEKOM 2024. GODINE	zatvorenici		maloljetnički zatvor		odgojni zavodi		UKUPNO	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
broj roditelja koji su imali barem jedan posjet maloljetne djece	568	41	4	0	2	0	574	41
broj maloljetne djece koja su dolazila u posjet zatvoreniku i maloljetniku	1.267	100	5	0	2	0	1.274	100
broj posjeta maloljetne djece zatvorenima i maloljetnicima	4.213	188	4	0	4	0	4.221	188
broj djece u dobi do treće. godine života koja su se tijekom 2024. g. nalazila u Kaznionici u Požegi s majkom	-	4	-	0	-	1	-	5

U odjelu za roditelje i majke s djecom u Kaznionici u Požegi tijekom 2024. godine s majkama je boravilo pet djece u dobi do tri godine.

Zatvorenicima i maloljetnicima odnosno mlađim punoljetnicima su tijekom 2024. godine odobrena 303 produžena posjeta maloljetne djece (dok nije odobreno deset produženih posjeta), a razlozi za produženi posjet navedeni u molbi bili su: osiguravanje duljeg kontakta s obitelji, nepovoljne materijalne prilike u obitelji kao i udaljenost mjesta prebivališta od kaznenog tijela, odnosno odgojnog zavoda te organizacijski razlozi (škola, prijevoz i dr.). Također, zatraženo je i 39 izvanrednih posjeta maloljetne djece, od koji samo jedan posjet nije odobren.

Tablica 12. Izvanredni posjeti maloljetne djece tijekom 2024.

izvanredni posjeti maloljetne djece zatvorenicima i maloljetnicima, tijekom 2024.	zatvorenici		maloljetnički zatvor		odgojni zavodi		UKUPNO	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
broj zatraženih izvanrednih posjeta maloljetne djece	39	0	0	0	0	0	39	0
broj odobrenih izvanrednih posjeta maloljetne djece	38	0	0	0	0	0	38	0
broj zatraženih produženih posjeta maloljetne djece	303	10	0	0	0	0	303	10
broj odobrenih produženih posjeta maloljetne djece	293	10	0	0	0	0	293	10

1.9.1.6. Priprema za otpust i pomoć nakon otpusta

Priprema zatvorenika za otpust započinje nakon dolaska na izdržavanje kazne zatvora i sastavni je dio programa izvršavanja kazne. Kaznionica, odnosno zatvor najkasnije tri mjeseca prije isteka kazne intenzivira postupak uključivanja zatvorenika u pojedinačni ili skupni savjetodavni rad u vezi njegove pripreme za otpust.

Priprema za otpust po potrebi uključuje i poduzimanje mjera radi organiziranja smještaja i prehrane, organiziranja liječenja, reguliranja prebivališta odnosno boravišta, unaprjeđivanja obiteljskih odnosa, pronalaženje zaposlenja, završavanja obrazovanja, osiguravanja novčane potpore za podmirenje najnužnijih potreba te druge oblike podrške. Radi pomoći zatvoreniku nakon otpusta, kaznionica odnosno zatvor može od tijela državne vlasti, institucija i udruga zatražiti poduzimanje mjera iz njihove nadležnosti.

S obzirom na to da nedostatak adekvatne podrške nakon otpusta s izvršavanja kazne zatvora predstavlja jedan od najznačajnijih rizičnih čimbenika za kriminalni povrat, Uprava za zatvorski

sustav i probaciju kontinuirano razvija i unaprjeđuje suradnju s nadležnim institucijama i organizacijama civilnog društva u organizaciji postpenalnog prihvata i pružanja pomoći nakon otpusta. Tako je u okviru javnog natječaja za financiranje projekata i programa udruga kojima se pruža podrška provođenju programa izvršavanja/postupanja, provedenog u 2024. godini, postpenalni prihvata zatvorenika/ca uvršten na listu prioriteta područja te je sklopljen ugovor za provođenje trogodišnjeg programa postpenalnog prihvata za osobe u riziku beskućništva (za više informacija pogledati poglavlje Suradnja s organizacijama civilnog društva u osmišljavanju i provođenju aktivnosti za zatvorenike).

1.9.2. Posebni programi tretmana i edukativno-razvojni programi

Posebni programi tretmana primjenjuju se prema specifičnim skupinama zatvorenika i odgajnika (osobe s problemom ovisnosti o drogama, alkoholu, kockanju, počinitelji nasilnih delikata, počinitelji seksualnih delikata i dr.) s ciljem smanjivanja rizika od ponovnog počinjenja kaznenog djela kroz ublažavanje i otklanjanje dinamičkih kriminogenih čimbenika.

Posebni programi tretmana primjenjuju se u pravilu samo za pravomoćno osuđene osobe, odnosno za zatvorenike koji izvršavaju kaznu zatvora i maloljetnike/mlađe punoljetnike koji izvršavaju kaznu maloljetničkog zatvora i odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod.

Posebni programi tretmana određuju se zatvorenicima i odgajnicima u okviru provođenja pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora i odgojne mjere, odnosno pojedinačnog programa postupanja, ovisno o procjeni njihovih kriminogenih rizika i tretmanskim potrebama, a provode se u pravilu grupno. Uz posebne programe, zatvorenici i odgajnici uključuju se i u edukativno-razvojne programe, koji nisu usmjereni izravno na kriminogene čimbenike, ali zatvorenicima i odgajnicima omogućuju usvajanje različitih znanja i socijalnih i životnih vještina radi rješavanja specifičnih problema te općenito unaprjeđenja kvalitete života, što također utječe na uspješnost resocijalizacije.

Tijekom 2024. godine u zatvorima, kaznionicama i odgojnim zavodima primjenjivali su se posebni programi tretmana ovisnosti o alkoholu, tretmana ovisnosti o drogama, tretmana ovisnosti o kockanju, tretmana počinitelja kaznenih djela seksualne prirode, tretmana počinitelja kaznenih djela u prometu te tretmana počinitelja kaznenih djela s obilježjem nasilja. Od edukativno razvojnih programa provodili su se trening socijalnih vještina te programi usmjereni na osnaživanje roditeljskih kompetencija te povećanja sigurnosti u prometu. Uz navedene programe, u individualnom obliku pružala se i psihosocijalna podrška zatvorenicima s posttraumatskim stresnim poremećajem.

Tablica 13. Broj zatvorenika i odgojne mjere uključenih u posebne i edukativno razvojne programe

POSEBNI I EDUKATIVNO RAZVOJNI PROGRAMI		tijekom 2024. godine	na 31. 12. 2024.
Tretman ovisnika o drogama	Modificirana TZ / KLO	51	10
	PORTOs	89	31
Tretman ovisnika o alkoholu	Modificirana TZ / KLA	70	11
	TALK	128	41
Tretman ovisnika o kockanju - TOK		7	0
Tretman seksualnih delinkvenata - PRIKIP		58	10

Tretman počinitelja kaznenih djela s obilježjem nasilja – NAS	grupno	111	37
	individualno	100	30
Tretman počinitelja kaznenih djela u prometu		39	0
Trening socijalnih vještina - JUS-TSV		54	28
Roditeljstvo (Zatvorenik kao roditelj)	grupno	63	8
	individualno	50	19
Vozač – čimbenik sigurnosti u prometu		8	8
UKUPNO		828	233

Tijekom 2024. godine u posebne i/ili edukativno-razvojne programe bilo je uključeno 828 zatvorenika i odgajanika što iznosi porast od 6,7 % u odnosu na 2023. godinu, kada ih je bilo uključeno 776. S daljnjim porastom ukupnog broja osoba lišenih slobode i promjenom u strukturi populacije (velik udio istražnih zatvorenika, povećanje broja počinitelja kaznenih djela iz članka 326. Kaznenog zakona (protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, s čime je povezan porast stranih državljana), sve je veći izazov osigurati organizacijske preduvjete za grupni oblik provedbe programa, osobito u zatvorima, uslijed čega se u odnosu na ranije godine uočava trend smanjenja grupne provedbe, a povećanja individualne provedbe, koja zahtijeva veći angažman službenika i time veći trošak, uz u pravilu manje efekte tretmana. Tako je primjerice od ukupnog broja zatvorenika uključenih u program NAS, s 47,39 % zatvorenika program proveden individualno, a od ukupnog broja zatvorenika uključenih u program Roditeljstvo (raniji naziv Zatvorenik kao roditelj), program je individualno proveden s 44,24 % zatvorenika i odgajanika.

Osim provedbe strukturiranih posebnih programa tretmana, tijekom 2024. godine provodili su se i drugi oblici nestrukturiranog i polu-strukturiranog individualnog psihosocijalnog tretmana ovisnosti o alkoholu (398), ovisnosti o drogama (454) i ovisnosti o kockanju (23).

Psihosocijalna podrška individualno je u 2024. godini pružana 32 zatvorenika s posttraumatskim stresnim poremećajem.

Na dan 31. prosinca 2024. godine u jedan ili više strukturiranih posebnih i/ili edukativno-razvojnih programa i/ili u individualni tretman ovisnosti i/ili psihosocijalnu podršku osobama s PTSP-om bila su uključena 252 zatvorenika i odgajanika (9,1 % ukupnog broja zatvorenika, zatvorenika maloljetnika odnosno mlađih punoljetnika i osoba na izvršavanju odgojne mjere na 31. prosinac 2024. godine; N=2.771), a tijekom godine bilo ih je uključeno 865 (14,24 % ukupnog broja zatvorenika i odgajanika; N=6.074).

1.9.3. Suradnja s organizacijama civilnog društva u osmišljavanju i provođenju aktivnosti za zatvorenike

U provođenju poslova izvršavanja kazne zatvora i odgojne mjere, primarno u području pružanja podrške resocijalizaciji i rehabilitaciji zatvorenika i osoba na izvršavanju odgojne mjere te pripreme i organizacije postpenalnog prihvata, zatvorski sustav kontinuirano surađuje s udrugama. Ova suradnja dodatno je unaprijeđena 2016. godine, od kada Uprava za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije sudjeluje u raspodjeli dijela prihoda od igara na sreću za projekte i programe udruga, pri čemu određuje prioritete za financiranje te kroz natječajni postupak odabire najbolje ocijenjene programe i projekte koji se zatim provode u zatvorskom sustavu i probaciji.

Tijekom prve polovice 2024. godine nastavljeno je s provedbom projekata odabranih na javnom natječaju raspisanom krajem 2022. godine, za koje su ugovori o dodjeli financijskih sredstava potpisani u svibnju i lipnju 2023. godine:

1. *A što dalje?*, Udruge za kreativni socijalni rad
2. *Život s pčelama*, Hrvatske udruga pčelara PČELINJAK
3. *Ja to mogu*, Hrvatskog društva likovnih umjetnika HDLU
4. *Što sve mogu*, Udruge „IGRA“ za pružanje rehabilitacijsko-edukacijske i psiho-socijalno-pedagoške pomoći
5. *Pitanje kulture*, Udruge ANST 1700
6. *Sloboda od zaraznih bolesti iza rešetaka*, Hrvatskog društva za bolesti jetre „HEPATOS“
7. *Drugi način*, Udruge ANST 1700
8. *Evaluacija posebnog programa tretmana PORTOs*, Centra za mentalno zdravlje CMZ
9. *Jednakost kreativnosti*, Hrvatskog društva likovnih umjetnika HDLU
10. *Novo znanje pčelarstvo*, Hrvatske udruga pčelara PČELINJAK
11. *Dok sam unutra da naučim nešto*, Lige za prevenciju ovisnosti
12. *U korak s vremenom*, Udruge Otvorena računalna radionica „Svi smo protiv“
13. *Naučimo mlade samostalnosti kroz (ne)formalno obrazovanje*, Udruge „IGRA“ za pružanje rehabilitacijsko-edukacijske i psiho-socijalno-pedagoške pomoći
14. *Jačanje stručnih kompetencija službenika zatvorskog sustava i probacije*, Centra za mentalno zdravlje CMZ
15. *Okreni stranicu*, Udruge za promicanje književnosti i kulture SKRIBONAUTI.

U prosincu 2024. godine sklopljeni su ugovori o dodjeli financijskih sredstava za provođenje projekata odabranih na javnom natječaju raspisanom u rujnu 2024. godine, te je započela provedba sljedećih projekata i programa:

1. *Projekt Budi blizu – izazovi obiteljske povezanosti u zatvorskom okruženju*, Udruge Roda – roditelji u akciji
2. *Projekt A što dalje ?!* Udruge za kreativni socijalni rad
3. *Program Što sve mogu*, Udruge „IGRA“ za pružanje rehabilitacijsko-edukacijske i psiho-socijalno-pedagoške pomoći
4. *Program Pitanje kulture III*, Udruge ANST 1700
5. *Program Sloboda od zaraznih bolesti iza rešetaka*, Hrvatskog društva za bolesti jetre „HEPATOS“
6. *Program Na putu nade – program postpenalnog prihvata za osobe u riziku beskućništva*, Udruge DEPAUL Hrvatska
7. *Projekt Lipi zatvori*, Lige za prevenciju ovisnosti
8. *Program Moćni pomagači*, Lige za prevenciju ovisnosti.

Osim programa i projekata financiranih iz proračuna Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, zatvorski sustav nastavio je surađivati s udrugama i na provođenju aktivnosti financiranih iz drugih izvora.

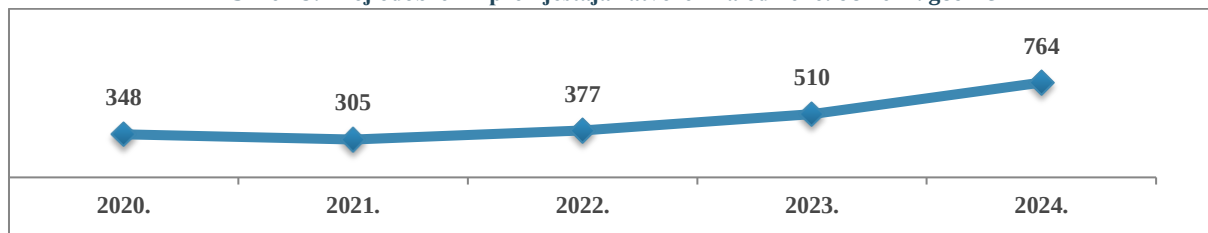
1.9.4. Premještaj zatvorenika i kažnjenika

Na temelju odredbi članaka 160. - 162. Zakona, zatvorenici i kažnjenici se tijekom izdržavanja kazne zatvora mogu premjestiti iz jedne u drugu kaznionicu ili zatvor. O premješčaju odlučuje ravnatelj nadležan za zatvorski sustav, uz prethodno mišljenje Povjerenstva za premještaje zatvorenika Središnjeg ureda za zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju. Prijedlog za premještaj podnosi upravitelj kaznionice ili zatvora u kojem zatvorenik izdržava kaznu. Upravitelj može predložiti premještaj zatvorenika radi ostvarivanja programa izvršavanja i/ili organizacije izvršavanja kazne te zbog sigurnosnih razloga. Ako je to nužno radi organizacije izvršavanja kazne zatvora ili sigurnosnih razloga, odluku o premješčaju zatvorenika u drugu kaznionicu odnosno zatvor Središnji ured za zatvorski sustav može donijeti i bez prijedloga upravitelja.

Tijekom 2024. godine razmatrano je 859 prijedloga za premještaj zatvorenika, od čega je prihvaćeno 764 prijedloga, a 95 odbijeno. Primjena Okvirnih mjerila za upućivanje i razvrstavanje zatvorenika na izdržavanju kazne zatvora doprinijela je ujednačenosti postupanja na osnovu transparentnih kriterija.

Od odobrenih premještaja, 69,50 % se odnosi na premještaje iz zatvorenih u druge zatvorene uvjete, 27,89 % na premještaj iz zatvorenih u blaže uvjete izdržavanja kazne zatvora te 2,61 % iz otvorenih u poluotvorene te iz poluotvorenih u zatvorene uvjete izdržavanja kazne zatvora.

Slika 19. Broj odobrenih premještaja zatvorenika od 2020. do 2024. godine

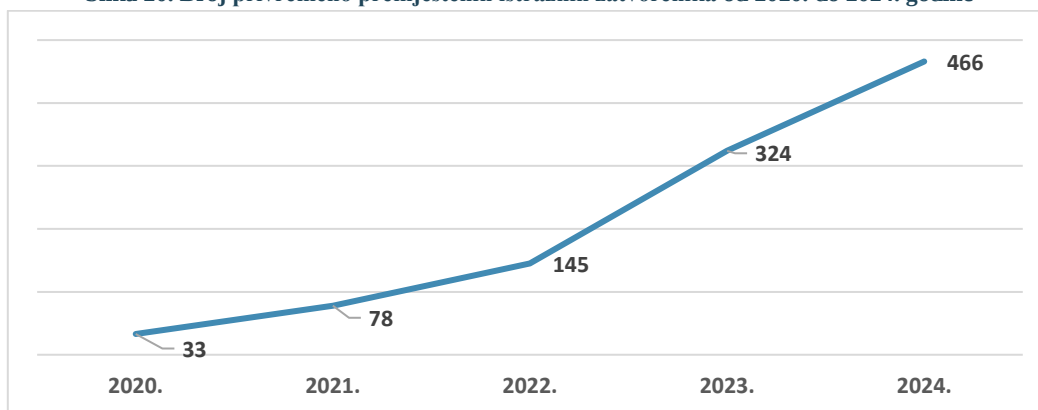
I dalje se bilježi porast broja zaprimljenih prijedloga za premještaj, te je u 2024. godini zaprimljeno 49,8 % više prijedloga nego 2023. godine. Navedeno je primarno posljedica značajnog povećanja broja zatvorenika u zatvorenim uvjetima izdržavanja kazne zatvora te potreba za rasterećenjem smještajnih kapaciteta u pojedinom kaznenom tijelu.

1.9.4.1. Premještaj istražnih zatvorenika

Osim zatvorenika (osoba koje izdržavaju kaznu zatvora) Središnji ured za zatvorski sustav može, iz sigurnosnih ili organizacijskih razloga, privremeno premjestiti u drugi zatvor i istražne zatvorenike, uz suglasnost nadležnog suda, sukladno članku 29. Pravilnika o kućnom redu u zatvorima za izvršavanje istražnog zatvora („Narodne novine“, broj 8/10.).

Tijekom 2024. privremeno je premješteno 466 istražnih zatvorenika, od tog broja njih 52,58 % (245) čine istražni zatvorenici kojima je određen istražni zatvor zbog počinjenja kaznenog djela iz članak 326. Kaznenog zakona. U odnosu na 2023. godinu kada su privremeno premještena 324 istražna zatvorenika, povećanje je 30,47 %. Posljedica značajnog povećanja broja istražnih zatvorenika povećava potrebe za rasterećenjem smještajnih kapaciteta u pojedinom kaznenom tijelu.

Slika 20. Broj privremeno premještenih istražnih zatvorenika od 2020. do 2024. godine

1.9.5. Pogodnosti zatvorenika

Pogodnosti su skup poticajnih mjera usmjerenih na smanjivanje negativnih učinaka zatvaranja i poticanje zatvorenika u ostvarivanju pojedinačnog programa izvršavanja kazne, kako bi ga se osposobilo za život na slobodi u skladu sa zakonom i društvenim pravilima. Pogodnosti odobrava upravitelj zatvora ili kaznionice na prijedlog stručnog tima, kada su za to zadovoljeni zakonski uvjeti te dodatni stručni kriteriji. Zakon razlikuje pogodnosti ublažavanja uvjeta unutar kaznionice ili zatvora te pogodnosti češćih dodira s vanjskim svijetom.

Neke od pogodnosti ublažavanja uvjeta unutar kaznionice ili zatvora, a kojima se ublažavaju negativni učinci boravka u zatvoru su: samostalna priprema hrane i napitaka, uređenje životnog prostora osobnim stvarima, češće primanje paketa i primanje paketa čija težina ne prelazi sedam kilograma, ne zaključavanje prostorija za smještaj i boravak zatvorenika, produljeni boravak u zajedničkim prostorijama.

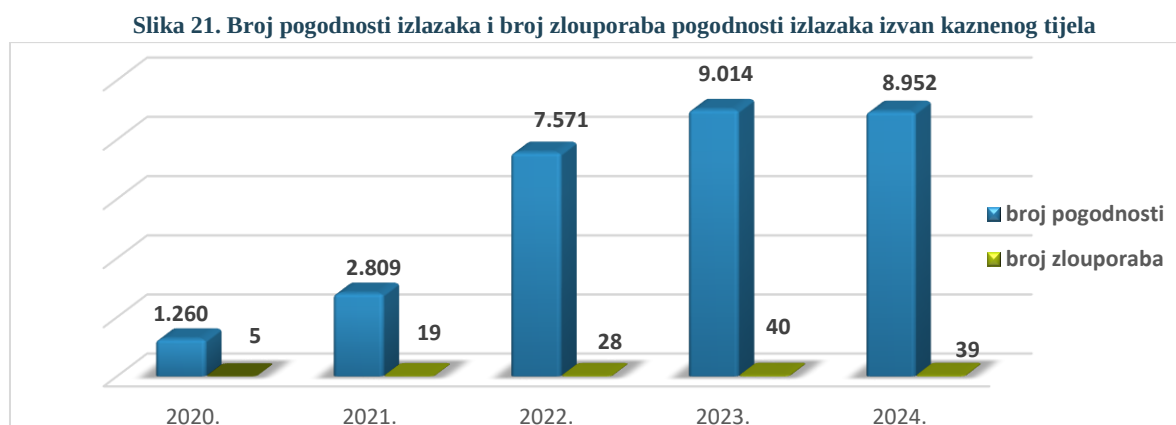
Od pogodnosti ublažavanja uvjeta unutar kaznionice, odnosno zatvora, ističemo raspored u odjel s blažim uvjetima izdržavanja kazne iste kaznionice, odnosno zatvora, kojih je tijekom 2024. godine odobreno 284, a zatvorenici su ih zlouporabili u 16 navrata. U slučaju zlouporabe ove pogodnosti, zatvoreniku se ista uskraćuje te se vraća u zatvorene uvjete izdržavanja kazne.

Pogodnosti češćih dodira s vanjskim svijetom također su važne za ublažavanje negativnih učinaka zatvaranja, ali i za održavanje kontakata zatvorenika s obitelji i društvenom zajednicom kako bi se reducirali učinci socijalne izolacije. Stoga ove pogodnosti predstavljaju jedan od najvažnijih mehanizama za pripremu zatvorenika za život na slobodi, osobito kada je riječ o dugim zatvorskim kaznama. Neke od pogodnosti češćih dodira s vanjskim svijetom su: češći i dulji posjeti obitelji i drugih osoba s nadzorom ili bez nadzora u kaznionici ili zatvoru, izlazak radi izvršavanja posebnog programa koji se provodi u zajednici, izlazak s posjetiteljem ili bez posjetitelja u mjesto u kojem se nalazi kaznionica odnosno zatvor ili drugo mjesto, izlazak u mjesto prebivališta odnosno boravišta ili drugo mjesto ili izlazak radi posjeta članovima obitelji ili drugoj osobi. Vrsta i opseg pogodnosti zatvorenika ovisi o vrsti kaznionice, odnosno zatvora, odnosno o uvjetima izdržavanja kazne (zatvoreni, poluotvoreni, otvoreni), ponašanju zatvorenika, procjeni uspješnosti provođenja programa izvršavanja i realizaciji ciljeva tretmana te procjeni rizika, s posebnim naglaskom na vrsti i stupnju rizika od zlouporabe pogodnosti.

Tijekom 2024. godine, pogodnosti češćih dodira s vanjskim svijetom koje uključuju izlazak iz kaznenog tijela odobrene su 1.890 zatvorenika, koji su iskoristili ukupno 8.817 ovih pogodnosti.

Osim pogodnosti izlazaka, zatvoreniku je moguće odobriti i izvanredni izlazak, koji nije pogodnost, nego se odobrava u izvanrednim situacijama propisanim odredbama članka 136. Zakona. Izvanredni izlasci tijekom 2024. godine odobreni su za 128 zatvorenika, koji su ih koristili u 135 navrata.

U 2024. godini nešto je manji broj odobrenih izlazaka izvan kaznenog tijela u odnosu na 2023. godinu (za 0,69 %), unatoč povećanju broja zatvorenika. Navedeno se tumači izmjenama u strukturi zatvorenika, među kojima je sve veći broj osoba s procijenjenim stupnjem rizika, ali i sve veći broj stranih državljana koji u Republici Hrvatskoj nemaju boravište ni članove obitelji te ne mogu koristiti pogodnosti izlazaka.

U odnosu na ukupnih 8.952 iskorištenih izlazaka izvan kaznenog tijela (pogodnosti i izvanredni izlasci), tijekom 2024. godine bilo je svega 39 zlouporaba što ukazuje na kvalitetne procjene rizika stručnog tima, koje prethode odobravanju pojedinačnih izlazaka.

Prilikom utvrđivanja i odobravanja izlazaka uvijek se posebna pozornost pridaje i potrebi zaštite društvene zajednice od počinitelja kaznenih djela te se u svakom pojedinačnom slučaju uzimaju u obzir svi relevantni čimbenici. Upravo s obzirom na opisani postupak utvrđivanja i odobravanja, slučajevi zlouporaba izlazaka izuzetno su rijetki te su u 2024. godini zatvorenici izlazak zloupotrijebili u 0,46 % slučajeva, dok je u razdoblju od 2019. do 2024. godine godišnji udio zlouporaba u ukupnom broju iskorištenih izlazaka iznosio najviše 0,68 %. Također je bitno istaknuti da se i u ovakvom malom broju zlouporaba, velika većina odnosi na ne povratak, odnosno kašnjenje s pogodnosti izlaska te na povratak u kaznionicu ili zatvor pod utjecajem alkohola i drugih psihoaktivnih sredstava.

1.9.5.1. Pogodnosti osoba na izvršavanju odgojne mjere

Pored pogodnosti koje se odnose na zatvorenike, maloljetnicima i mlađim punoljetnicima na izvršavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod odobravaju se nagradni izlasci te pogodnosti (izlazak s posjetiteljem, izlazak u mjesto prebivališta ili drugo mjesto, prigodni skupni izlazak i sl.) sukladno odredbama članaka 47. i 48. Pravilnika o načinu izvršavanja

odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod („Narodne novine“, broj 22/13.). Pogodnosti i nagradni izlasci odobreni su u 2024. godini za 133 maloljetnika i mladih punoljetnika, koji su ih koristili u 350 navrata. Bilo je ukupno 11 zlouporaba ovih pogodnosti. Sukladno navedenom Pravilniku, izvanredni izlasci spadaju u pogodnosti maloljetnika, međutim iste maloljetnici u 2024. godini nisu koristili.

1.9.6. Uvjetni otpust zatvorenika

Sukladno odredbama članka 59. Kaznenog zakona, sud može otpustiti osuđenika s izdržavanja kazne zatvora ako je izdržao najmanje jednu polovinu kazne na koju je osuđen, ali ne manje od tri mjeseca, ako se osnovano očekuje da neće počiniti kazneno djelo te ako na to pristaje.

Sve odluke vezane uz uvjetni otpust zatvorenika (povodom prijedloga za uvjetni otpust) donosi županijski sud nadležan prema sjedištu kaznionice ili zatvora (sudac izvršenja kao pojedinac nadležan je za odobravanje uvjetnog otpusta do tri mjeseca, a sudske vijeće kojim predsjedava sudac izvršenja nadležno je za odobravanje uvjetnog otpusta u dužem trajanju).

Slika 22. Broj odobrenih uvjetnih otpusta odlukom suda (prikaz od 2020. - 2024.)

Županijski sudovi su tijekom 2024. godine odobrili uvjetni otpust ukupno 587 zatvorenika, što predstavlja smanjenje od 2 % u odnosu na prethodnu 2023. godinu kada su odobrili 599 uvjetnih otpusta.

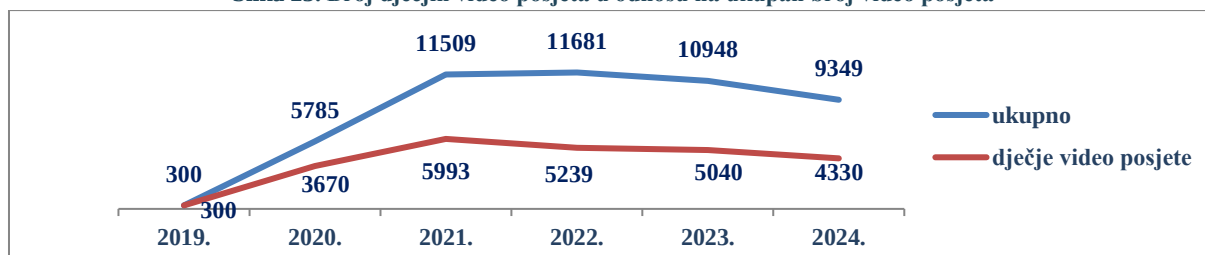
Sukladno odredbama članka 169. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, donesen je Pravilnik o uvjetnom otpustu uz elektronički nadzor („Narodne novine“, broj 78/22.). Elektronički nadzor može se odrediti samo onim zatvorenicima koji za navedeno daju pisani pristanak. Tijekom 2023. godine, ukupno je instalirano 18 uređaja za elektronički nadzor. Uvjetni otpust uz elektronički nadzor u 2024. godini izrečen je za 24 osobe, što je povećanje od 25 % u odnosu na 2023. godinu kada je odobreno 18 uvjetnih otpusta uz elektronički nadzor.

1.9.7. Video posjeti

Na temelju sporazuma ministarstva nadležnog za pravosuđe i UNICEF-a, krajem 2018. godine uveden je Pilot projekt „Video posjeti djece zatvorenika“ u koji su se dragovoljno uključivali samo zatvorenice/i koji su roditelji maloljetne djece. Pilot projekt uveden je u 13 kaznenih tijela, a od početka epidemije koronavirusa (COVID-19) u ožujku 2020. godine, radi zaštite zdravlja osoba lišenih slobode i zaposlenika kaznenih tijela te očuvanja obiteljskih veza, u svim kaznenim tijelima zatvorskog sustava i svim kategorijama osoba lišenih slobode omogućeno je ostvarivanje kontakata s članovima obitelji putem video posjeta. U 2024. godini ukupno je

realizirano 9.349 video posjeta. Od navedenog broja, u 4.330 video posjeta su bila uključena maloljetna djeca. Ukupni broj video posjeta u 2024. godini smanjio se za 14,60 % u odnosu na 2023. godinu u kojoj je realizirano 10.948 video posjeta, dok se od tog broja, broj video posjeta u koje su bila uključena maloljetna djeca smanjio za 14,08 % u odnosu na 2023. u kojoj je realizirano 5.040 dječjih video posjeta. Smanjenje broja realiziranih video posjeta na ovaj način može se povezati s povećanjem broja realiziranih pogodnosti izlazaka izvan kaznenog tijela (poglavlje 1.9.5.), ali i s ugradnjom video kioska za video pozive u pojedinim kaznenim tijelima ili odjelima kaznenih tijela.

Slika 23. Broj dječjih video posjeta u odnosu na ukupan broj video posjeta

Realizacijom video posjeta korištenjem video tehnologija umanjuju se štetne posljedice zatvaranja i odvojenosti te se omogućuje kontakt djeci i članovima obitelji zatvorenika koji zbog velike udaljenosti, loše financijske situacije, nedostatka vremena i/ili drugih okolnosti nisu u mogućnosti realizirati posjet zatvoreniku/istražnom zatvoreniku.

1.10. Premještaji (transferi) zatvorenika radi daljnjeg izdržavanja kazne zatvora

Ratifikacijom međunarodnog ugovora Zakonom o potvrđivanju Konvencije o transferu osuđenih osoba Vijeća Europe („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, broj 14/94.) i Zakonom o potvrđivanju Dodatnog protokola uz Konvenciju o transferu osuđenih osoba („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, broj 5/08.), kao i transponiranjem Okvirne odluke Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008. o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda u kaznenim predmetima kojima se izriču kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršenja u Europskoj uniji u zakonodavstvo, Republika Hrvatska prati proeuropski smjer i postaje dionikom u promicanju i razvijanju međunarodne i pravosudne suradnje u području kaznenog prava, konkretno u postupcima izvršavanja pravomoćnih kazni zatvora.

Težnje i postulate navedenih akata u okviru nacionalnog prava promiče i osigurava Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima („Narodne novine“, broj 178/04.) i Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije („Narodne novine“, br. 91/10., 81/13., 124/13., 26/15., 102/17., 68/18., 70/19., 141/20. i 18/24.). Navedenim propisima uspostavljen je institut premještaja (transfera) osuđenih osoba, stranaca osuđenih na kaznu zatvora koji omogućuje da se kazna izdržava u vlastitoj državi, a s ciljem da se socijalna rehabilitacija osuđenih osoba i reintegracija u društvo ostvari u najvećoj mogućoj mjeri.

Zatvorski sustav Republike Hrvatske sudjeluje u postupcima provedbe premještaja (transfera) osoba stranih državljana osuđenih na kaznu zatvora koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora u Republici Hrvatskoj u vlastitu državu, te zaprima hrvatske državljane (odnosno osobe s prebivalištem/boravištem u Republici Hrvatskoj) osuđene na kaznu zatvora u drugim državama na izdržavanje kazne u Republiku Hrvatsku.

Prema službenim evidencijama tijekom 2024. godine, kroz međunarodnu i pravosudnu suradnju te policijsku suradnju, zatvorski sustav sudjelovao je u realizaciji ukupno 17 premještaja (transfera) osuđenih osoba, koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora, od kojih je sedam transfera provedeno iz Republike Hrvatske, a deset u Republiku Hrvatsku.

Tablica 14. Provedeni premještaji (transferi) zatvorenika radi daljnjeg izdržavanja kazne zatvora realizirani tijekom 2024. godine

Premještaj (transfer) zatvorenika iz Republike Hrvatske u drugu državu na daljnje izdržavanje kazne zatvora		Premještaj (transfer) zatvorenika iz drugih država u Republiku Hrvatsku na daljnje izdržavanje kazne zatvora	
R Sloveniju	3	Bosne i Hercegovine	4
SR Njemačku	2	SR Njemačke	2
K Belgiju	1	R Austrije	2
R Bugarsku	1	K Danske	1
		R Srbije	1
UKUPNO	7	UKUPNO	10

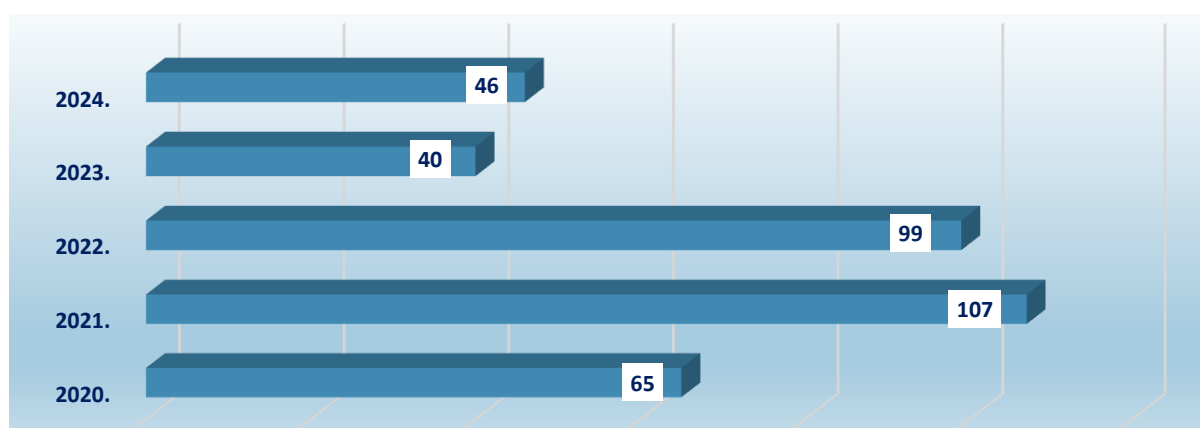
1.11. Prava zatvorenika i njihova zaštita

Zatvorenik uživa zaštitu temeljnih prava utvrđenih Ustavom Republike Hrvatske, međunarodnim ugovorima i Zakonom. Prava zatvorenika propisana su Zakonom kao i njihova zaštita, a ostvaruju se podnošenjem pritužbe na postupak i odluku službenika kaznenog tijela upravitelju kaznenog tijela, Središnjem uredu za zatvorski sustav i sucu izvršenja.

Sudac izvršenja štiti prava zatvorenika, nadzire zakonitost u postupku izvršavanja kazne zatvora te osigurava ravnopravnost i jednakost zatvorenika pred zakonom. Sudac izvršenja odlučuje o sudskoj zaštiti prava i žalbi na odluku upravitelja kaznenog tijela.

U 2024. godini podneseno je 46 žalbi nadležnom sucu izvršenja, od kojih je pet ukinuto, jedna preinačena, dvije potvrđene, dvije odbačene, a 36 odbijeno.

Slika 24. Podnesene žalbe sucu izvršenja protiv odluke upravitelja

1.12. Zahtjevi zatvorenika za sudsku zaštitu sucu izvršenja

Zatvorenik i članovi obitelji zatvorenika, uz njegovu suglasnost, mogu podnijeti zahtjev za sudsku zaštitu sucu izvršenja protiv postupka ili odluke kojom se zatvorenika nezakonito prikraćuje ili ograničava u pravima iz Zakona.

Sudac izvršenja će odbiti zahtjev za sudsku zaštitu ako utvrdi da nije osnovan. Ako zahtjev utvrdi osnovanim, sudac izvršenja će rješenjem narediti otklanjanje nezakonitog prikraćivanja ili ograničavanja zatvorenika u pravu. Ako otklanjanje nezakonitosti nije moguće, rješenjem će nezakonitost utvrditi i zabraniti njezino ponavljanje.

Tablica 15. Zahtjevi za sudsku zaštitu podneseni sucu izvršenja

PODNESENI ZAHTJEVI ZA SUDSKU ZAŠTITU PRAVA SUCU IZVRŠENJA					
zbog uvjeta smještaja	ukinuto	0	zbog pružanja stručne pravne pomoći radi zaštite prava propisanih ZIKZ-om	ukinuto	0
	preinačeno	0		preinačeno	0
	potvrđeno	6		potvrđeno	0
	odbačeno	2		odbačeno	0
	odbijeno	27		odbijeno	9
zbog prehrane	ukinuto	0	zbog prava na dodir s vanjskim svijetom	ukinuto	0
	preinačeno	0		preinačeno	0
	potvrđeno	0		potvrđeno	0
	odbačeno	0		odbačeno	0
	odbijeno	5		odbijeno	4
zbog zdravstvene zaštite	ukinuto	0	zbog povrede ostalih prava	ukinuto	3
	preinačeno	0		preinačeno	0
	potvrđeno	1		potvrđeno	0
	odbačeno	1		odbačeno	1
	odbijeno	46		odbijeno	30
ukupno žalbi				135	

Svaki zatvorenik kojem je nezakonito uskraćeno neko pravo ili je bio izložen bilo kakvom obliku mučenja, zlostavljanja ili ponižavanja, ima pravo na naknadu štete koju ostvaruje pred nadležnim općinskim sudovima. Prema evidencijama kojima raspolaže Središnji ured, tijekom 2024. godine podneseno je ukupno 49 zahtjeva za mirno rješenje spora.

1.13. Buduće aktivnosti na unaprjeđenju tretmana osoba lišenih slobode

U narednom razdoblju posebna pažnja posvetit će se:

- unaprjeđenju i profesionalizaciji sustava procjene i ponovne procjene kriminogenih rizika i potreba zatvorenika, kroz uvođenje strukturirane profesionalne procjene te osposobljavanje službenika za njenu primjenu
- unaprjeđenju kvalitete provođenja programa postupanja/izvršavanja kazne zatvora kroz podizanje kompetencija službenika provođenjem edukacija
- unaprjeđenju tretmana zatvorenika i odgajanika kroz osiguravanje standarda kvalitete općih i posebnih programa tretmana, pri čemu će se posebno raditi na širenju mogućnosti obrazovanja/osposobljavanja zatvorenika
- ujednačavanju prakse postupanja u kaznenim tijelima donošenjem dodatnih uputa i smjernica iz nadležnosti Sektora tretmana
- unaprjeđenju postpenalnog prihvata zatvorenika i odgajanika u suradnji s Ministarstvom rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike te organizacijama civilnog društva
- unaprjeđenju prevencije i liječenja zaraznih bolesti (HIV, HBV, HCV) u populaciji osoba lišenih slobode kroz suradnju s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i organizacijama civilnog društva.

1.14. Godišnje izvješće Službe za elektronički nadzor za 2024. godinu

U 2024. godini uvjetni otpust uz elektronički nadzor je izrečen za 24 osobe, dok je 11 osoba bilo u istražnom zatvoru u domu uz primjenu elektroničkog nadzora.

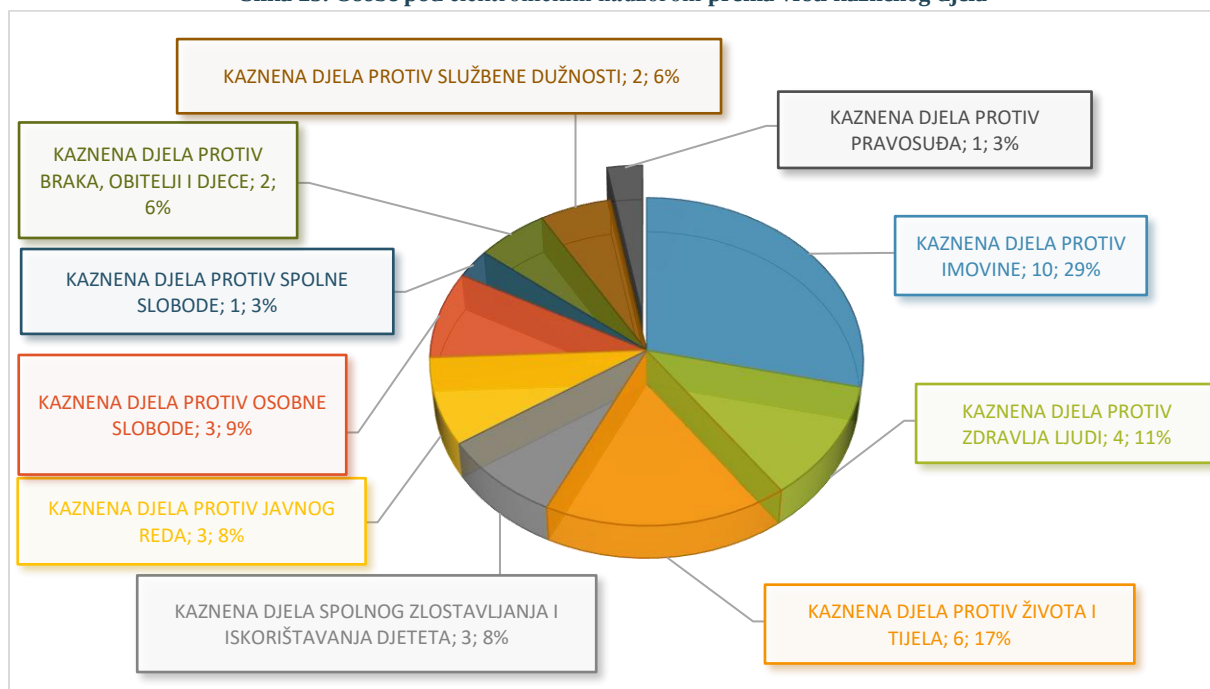
Tijekom 2024. godine pod nadzorom su bile 44 osobe (33 na uvjetnom otpustu i 11 u istražnom zatvoru u domu).

Tablica 16. Broj osoba pod elektroničkim nadzorom na uvjetnom otpustu i istražnom zatvoru u domu

	na 31.12.2023	novoprimljeni u 2024.	na 31.12.2024.
uvjetni otpust uz elektronički nadzor	9	24	16
istražni zatvor u domu uz elektronički nadzor	0	11	4

Valja istaknuti da jedan zatvorenik može imati izrečenu kaznu ili istražni zatvor u domu uz elektronički nadzor zbog više kaznenih djela, te je broj zatvorenika manji od broja izrečenih kaznenih djela.

Slika 25. Osobe pod elektroničkim nadzorom prema vrsti kaznenog djela

Osobe pod elektroničkim nadzorom su na temelju odluke sudaca izvršenja i istrage bile pod nadzorom od osam do 365 dana, odnosno 4.825 dana ukupno.

2. ČIMBENICI SIGURNOSNIH RIZIKA – POKAZATELJI STANJA I RADA

Poslove osiguranja u zatvorskom sustavu, temeljem Zakona o izvršavanju kazne zatvora i Pravilnika o poslovima osiguranja u zatvorskom sustavu („Narodne novine“, broj 16/22.; u daljnjem tekstu: Pravilnik), obavljaju službenici pravosudne policije i službenici Sektora osiguranja, Središnjeg ureda upravne organizacije za zatvorski sustav ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa. Kaznionice, zatvori i Odgojni zavod u Tropolju imaju ustrojen Odjel osiguranja, dok Odgojni zavod u Požegi, od lipnja 2024. godine ima ustrojen Odsjek osiguranja, radi obavljanja poslova osiguranja u koje spadaju: poslovi dežurstva, vanjskog osiguranja, unutarnjeg osiguranja, pretraga, sprovođenja osoba lišenih slobode, nadzora nad zatvorenicima i sudjelovanja u provedbi programa izvršavanja kazne zatvora. U poslove unutarnjeg osiguranja, kada organizacija na drugačiji način nije moguća, spada nadzor postupka podjele medicinske terapije i, iznimno, sudjelovanje u podjeli prethodno pripremljene medicinske terapije zatvorenicima.

2.1. Uvod – ocjena stanja sigurnosti

U 2024. godini nastavlja se kontinuitet značajnog porasta broja osoba kojima je oduzeta sloboda, dok broj službenika pravosudne policije, unatoč intenzivnom prijmu, bilježi tek blaži rast. Tako je, na dan 31. prosinca 2024. godine, broj osoba lišenih slobode u kaznenim tijelima iznosio je 4.965 dok je broj službenika pravosudne policije iznosio 1.575. Napominjemo kako, broj osoba lišenih slobode, predstavlja jedan od značajnijih čimbenika koji utječu na stanje sigurnosti, pri čemu zauzima osobiti značaj u upravljanju sigurnosnim rizicima.

Reaktivacijom primarnog načina popune pravosudne policije kroz srednjoškolsko obrazovanje, uz dosadašnji prevladavajući način putem prekvalifikacijskog modela, dolazi do osnaživanja pravosudne policije, posebice kroz dobrobiti spuštanja prosječne životne dobi službenika pravosudne policije u cijelosti, podizanja njezine operativne sposobnosti, razine kompetencija i stege. Iako je spomenuto osnaživanje najvidljivije kroz prethodno istaknuti blagi rast broja službenika pravosudne policije i druge, nešto manje uočljive, pozitivne promjene neosporno se bilježe u pravosudnoj policiji. Usporedno s time, značajno jačanje opremljenosti pravosudne policije materijalno - tehničkim sredstvima, uz intenziviranje aktivnosti obavljanja nadzora nad obavljanjem poslova i izvršavanjem službenih zadaća, daje željene rezultate u vidu umanjivanja rizika koji imaju izravan učinak na sustav sigurnosti kaznenih tijela.

Uz rast broja osoba lišenih slobode, što negativno utječe na penalni sustav u cijelosti, zabilježen je i neželjeni trend rasta složenosti zatvoreničke populacije, posebice kroz rast broja pripadnika organiziranog, transnacionalnog kriminala u zatvorskom sustavu i počinitelja složenijih oblika kaznenih djela. Spomenuto predstavlja dodatan izazov, kako za profesionalni identitet i integritet službenika pravosudne policije, drugih službenika zatvorskog sustava, tako i drugih tijela uključenih u izvršavanje kazne zatvora, potom i društva u cjelini. Povezano s time, u koordinaciju i suradnju s drugim relevantnim službama ulaže se značajan angažman raspoloživih resursa pravosudne policije, što smatramo jednim od ključnih čimbenika u učinkovitom postupanju i odgovoru na ovaj rastući sigurnosni izazov. Jačanju sustava sigurnosti doprinose, u značajnoj mjeri, i poduzete aktivnosti u vidu pokretanja procesa prilagodbe postojećih i izgradnje nužno potrebnih novih receptivnih kapaciteta zatvorskog sustava, pri čemu je dio izgradnje i prilagodbe dovršen dok značajan dio tek predstoji.

Uz ovdje izdvojene čimbenike, još veliki broj drugih ima neposredan utjecaj na sustav sigurnosti i službenike pravosudne policije, pri čemu uz nadzorno - usmjerivačku djelatnost, jačanje kompetencija službenika pravosudne policije, ulaganje u njihovo cjeloživotno obrazovanje i usavršavanje, kao i opremljenost, ima ključnu ulogu u osiguravanju odgovarajućih reakcija službenika na sve ozbiljnije prijetnje, umanjivanju spomenutih sigurnosnih rizika i time doprinosu održivosti sustava sigurnosti kaznenih tijela. U cilju pravovremenih i razmjernih odgovora, kao i osiguravanja održivosti sustava sigurnosti kaznenih tijela, pravosudna policija i dalje sustavno prati pokazatelje stanja sigurnosti u zatvorskom sustavu, druge sigurnosne prakse, kao i najnovije sigurnosne promjene u neposrednom sigurnosnom okruženju.

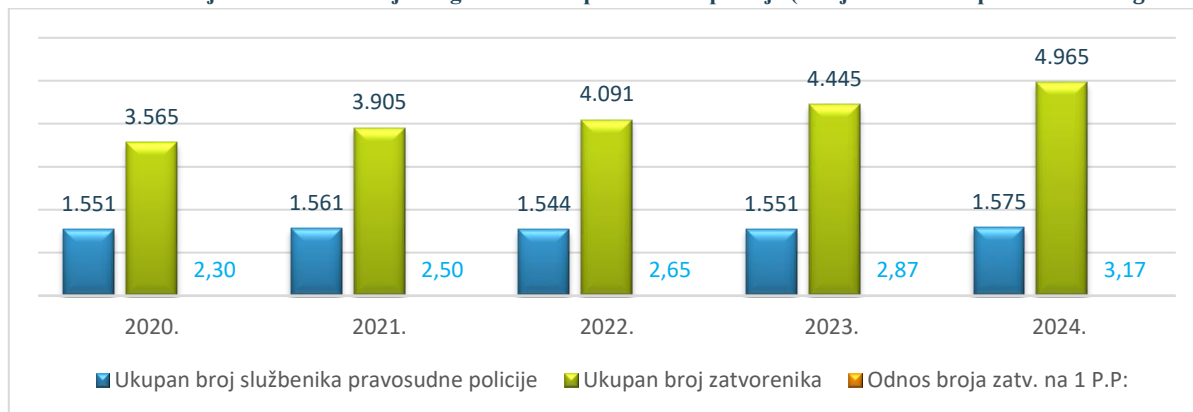
U nastavku Izvješća, u slikovnom i tabličnom prikazu, donosimo podatke koje pravosudna policija prikuplja putem dnevnih i mjesečnih pokazatelja praćenja stanja sigurnosti i rada kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda iz svojeg djelokruga rada.

U prvome prikazu niže, uz obuhvaćen period od pet godina, pratimo trend rasta ukupnog broja zatvoreničke populacije, uz prikaz omjera u odnosu na ukupan broj pravosudne policije. Nažalost, još uvijek, broj osoba kojima je oduzeta sloboda raste znatno jače od broja popunjenosti pravosudne policije. Unatoč pojačanom prijmu u pravosudnu policiju u protekle tri godine, tijekom 2024. godine imamo najnepovoljniji omjer broja službenika pravosudne policije i ukupnog broja zatvoreničke populacije. Takvo je stanje, uz nepovoljni trend rasta

zatvoreničke populacije, dijelom i posljedica visoke prosječne životne dobi službenika pravosudne policije.

Prikazani podaci odnose se na kaznena tijela u kojima je ustrojen Odjel osiguranja, pravosudna policije

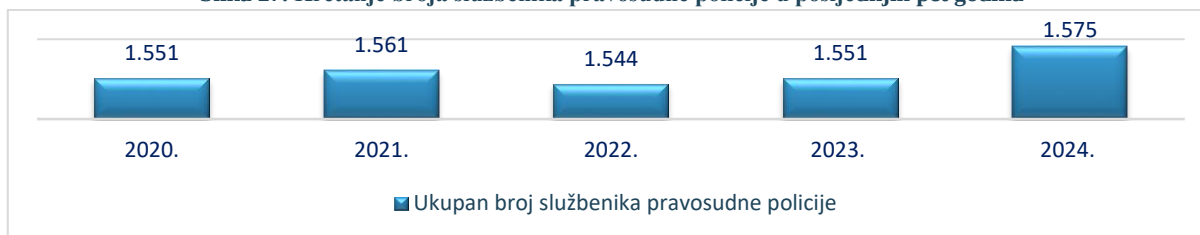
Slika 26. Odnos broja zatvorenika na jednog službenika pravosudne policije (stanje na dan 31. prosinca 2024. godine)

Broj službenika pravosudne policije u zatvorskom sustavu, na dan 31. prosinca 2024. godine uz usporedbu s drugim pokazateljima stanja sigurnosti i uložnim kontinuiranim naporima u popunu i dalje je nedostatan s obzirom na značajno povećanje osoba lišenih slobode.

U cilju poboljšanja nastavlja se sustavno planiranje i daljnje zapošljavanje dodatnog broja službenika pravosudne policije, posebno uzimajući u obzir nezaobilaznu komponentu potrebnog vremena koje je neophodno izdvojiti za njihovo osposobljavanje za samostalno obavljanje poslova pravosudne policije i operativno postupanje. Usporedno s time preispituje se organizacijska struktura i poslovni procesi, iz razloga izravnog utjecaja istog na učinkovitosti i kvalitetu obavljanja poslova pravosudne policije.

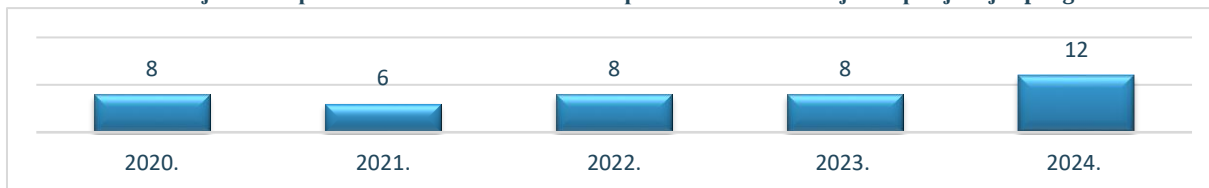
Slika 27. Kretanje broja službenika pravosudne policije u posljednjih pet godina

Broj tjelesnih napada osoba lišenih slobode i odgajnika na službenike kaznenih tijela u 2024. godini, u odnosu na četverogodišnji prosjek je porastao. U prethodnom razdoblju u prosjeku je bilo pet napada na službenu osobu, a u 2024. godine sedam, što je porast od dva napada u odnosu na broj službenika, ali u odnosu na broj zatvorenika koji su se nalazili u kaznim tijelima tijekom godine u 2024. povećanje iznosi 0,27 %. Porast broja napada, dobrim dijelom, pripisujemo već spomenutoj sve složenijoj i opasnijoj populaciji zatvorenika o kojima skrbimo u sustavu izvršavanja kazne zatvora. Međutim, u kontekstu broja osoba lišenih slobode koji cirkuliraju na godišnjoj razini kroz zatvorski sustav, ova brojka u svojoj konačnici ne predstavlja izrazito zabrinjavajući čimbenik, još više ukoliko raspolažemo sa saznanjima kako ovdje nije riječ, u pravilu, o planiranom i prethodno osmišljenom napadu.

Važno je napomenuti da, u spomenutim napadima osoba kojima je oduzeta sloboda na službenike nije došlo do težih ozljeda službenika.

Slika 28. Tjelesni napadi osoba lišenih slobode na zaposlenike kaznenih tijela u posljednjih pet godina

2.2. Primjena sredstava prisile

Službenici pravosudne policije primjenjuju sredstva prisile propisana Zakonom i Pravilnikom. Službeniku pravosudne policije dopušteno je primijeniti sredstva prisile isključivo pod propisanim uvjetima, u pravilu nakon što mjerama upozorenja i naredbi nije postignut cilj njihovog izdavanja.

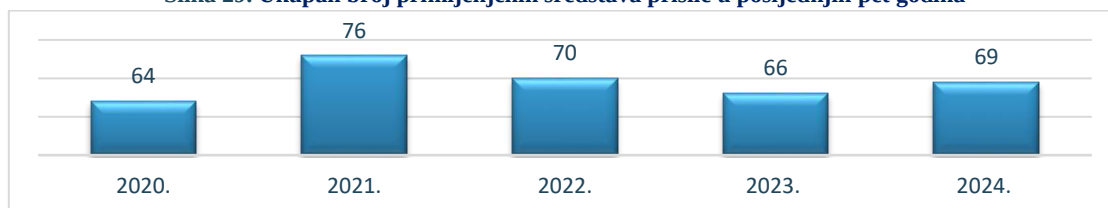
Prema odredbama Zakona i Pravilnika, službeniku pravosudne policije dopušteno je primijeniti sredstva prisile samo kad je to nužno radi sprječavanja bijega osobe lišene slobode, sprječavanja i/ili svladavanja tjelesnog napada na službene ili druge osobe, sprječavanja nanošenja ozljeda drugim osobama, sprječavanja samoozljeđivanja, namjernog prouzrokovanja materijalne štete, radi sprječavanja samovoljnog udaljavanja osobe s određenog mjesta, kao i radi svladavanja druge vrste pasivnog ili aktivnog otpora osobe lišene slobode.

Prisilu je dopušteno primijeniti i radi sprječavanja neovlaštenog ulaska osoba u prostore ili objekte kaznenog tijela, protiv osoba koje se neovlašteno nalaze ili su zatečene u prostorima ili objektima kaznenog tijela, protiv osoba koje su započele s radnjama u cilju oslobađanja osoba lišenih slobode i/ili napada na osobe lišene slobode, kao i prema pokretnim uređajima koji su daljinski upravljani, programirani ili autonomni i/ili upravljani na drugi način, a kojim se narušava sigurnost kaznenog tijela.

Sredstva prisile koja pravosudna policija primjenjuje jesu: zahvati za privođenje, tehnike obrane, raspršivač s dopuštenim neškodljivim tvarima, palica, električni paralizator, mlazovi s vodom, podražavajuća kemijska sredstva i vatreno oružje.

Između navedenih sredstva prisile, službenik pravosudne policije primijenit će ono sredstvo prisile koje najmanje ugrožava zdravlje i život pojedinca, kojim se uspješno svladava otpor, a razmjerno je pogibelji koja prijeti. Odmah po prestanku razloga za primjenu prestat će s primjenom.

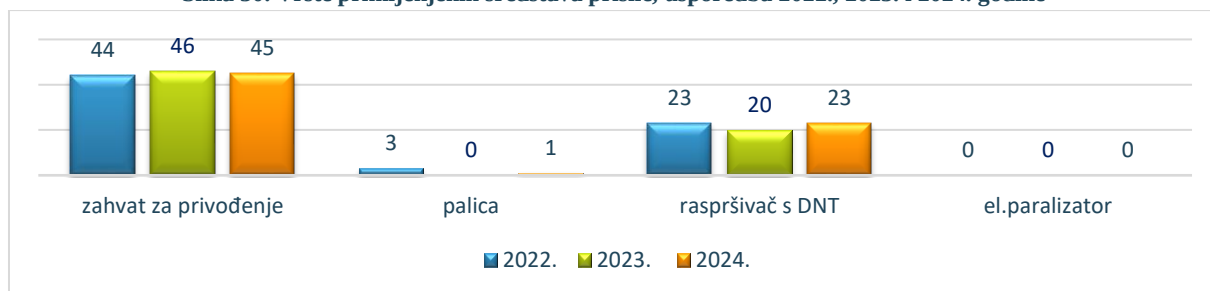
Slika 29. Ukupan broj primijenjenih sredstava prisile u posljednjih pet godina

Tijekom 2024. godine zabilježeno je ukupno 69 primjena sredstava prisile od strane službenika pravosudne policije (isključivo prema osobama kojima je oduzeta sloboda). Prosjek zatvorenika koji su boravili u kaznenim tijelima tijekom godine za razdoblje 2020.-2023. je 12.723. U istom razdoblju prosjek primjene sredstava prisile prema osobama lišenih slobode je 69, odnosno sredstva prisile primijenjena su na svakoj 184. osobi lišenoj slobode.

Tijekom 2024. godine bilo je 16.826 osoba lišenih slobode i 69 primjena sredstava prisile. Sredstva prisile primijenjena su na svakoj 244. osobi lišenoj slobode. To je smanjenje za 24,59 % primjena u 2024. godini u odnosu na prethodno četverogodišnje razdoblje

Slika 30. Vrste primijenjenih sredstava prisile, usporedba 2022., 2023. i 2024. godine

Službenici pravosudne policije, poštujući načelo razmjernosti i postupnosti, kao i tijekom ranijeg prikazanog razdoblja, u 2024. godini primijenili su najblaža sredstva prisile: zahvate za privođenje, raspršivač s dopuštenim neškodljivim tvarima i palicu.

U 2024. godini evidentirano je 45 slučajeva primjene zahvata za privođenje, jedan slučaj primjene palice i 23 slučaja primjene raspršivača s dopuštenim neškodljivim tvarima.

U prikazanom vremenskom razdoblju električni paralizator, mlazovi s vodom, podražavajuća kemijska sredstva i vatreno oružje nisu primijenjeni.

Od primijenjenih sredstava prisile, službenici pravosudne policije su u najvećem broju primijenili zahvate za privođenje, kao najblaže sredstvo prisile normirano Zakonom. Raspršivač s dopuštenim neškodljivim tvarima zauzima drugo mjesto u primjeni, s preko 48 % manje primjena u odnosu na prvo primijenjeno sredstvo prisile u 2024. godini.

Iako je broj slučajeva u kojima je došlo do primjene sredstava prisile (69) jednak četverogodišnjem prosjeku, u odnosu na porast broja osoba lišenih slobode i porasta negativnog trenda složenosti zatvoreničke populacije tijekom 2024. godine manji je za 24,59 % odnosno za četvrtinu. Navedeno predstavlja nastavak pozitivnog pada represivnog djelovanja pravosudne policije u zatvorskom sustavu i nastavak obvezujuće prakse čovječnog postupanja, poštovanja dostojanstva osobe koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora, kao i rješavanja potencijalno incidentnih situacija profesionalnom komunikacijom

Kao i tijekom proteklih godina, u 2024. godini, kao razlozi primjene sredstava prisile prevladavaju situacije primjene sredstava prisile zbog neizvršavanja zakonite naredbe (uz pružanje aktivnog ili pasivnog otpora), na što u postotku otpada 54,16 % ukupno primijenjenih sredstava prisile. Potom slijede situacije primjene sredstava prisile radi sprječavanja tjelesnog napada osobe lišene slobode na drugu osobu lišenu slobode, na što u postotku otpada 16,6 % te

radi sprječavanja tjelesnog napada na službenike u udjelu od 15,2 %, od ukupno izražene vrijednosti prikazanih praćenih i evidentiranih kategorija razloga primjene sredstava prisile.

Od ostalih razloga primjene sredstava prisile značajno manji postotak udjela u ukupnom broju primjene sredstava prisile otpada na sprječavanje samoozljeđivanja osoba lišenih slobode, sprječavanje prouzrokovanja materijalne štete u kaznenom tijelu, dok iz razloga sprječavanja bijega nije došlo do primjene sredstava prisile.

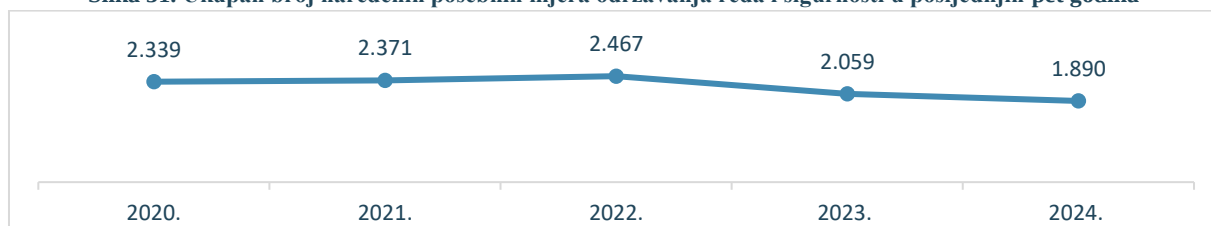
Tablica 17. Razlozi primjene sredstava prisile u posljednjih pet godina

RAZLOG PRIMJENE SREDSTVA PRISILE / GODINA	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
sprječavanje bijega	2	0	3	5	0
sprječavanje samoozljeđivanja	7	14	11	5	6
neizvršavanje zakonite naredbe (aktivni ili pasivni otpor)	25	39	30	33	36
sprječavanja tjelesnog napada na službenike	12	10	9	6	11
sprječavanje tjelesnog napada osobe lišene slobode na drugu osobu lišenu slobode	9	9	14	16	12
sprječavanje prouzrokovanja materijalne štete	6	4	3	1	4
UKUPNO	61	76	70	66	69

2.3. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti

Članak 143. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, određuje da se prema osobi lišenoj slobode koja ugrožava red i sigurnost ili prijeti ugrožavanju reda i sigurnosti provode posebne mjere održavanja reda i sigurnosti. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti jesu: pojačani nadzor, oduzimanje i privremeno zadržavanje stvari koje su zatvoreniku dopuštene, vezanje ruku, a po potrebi i nogu, odvajanje od ostalih zatvorenika, smještaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari, smještaj na odjel pojačanog nadzora i osamljenja. Prema osobi lišenoj slobode može se narediti i provoditi više mjera istodobno.

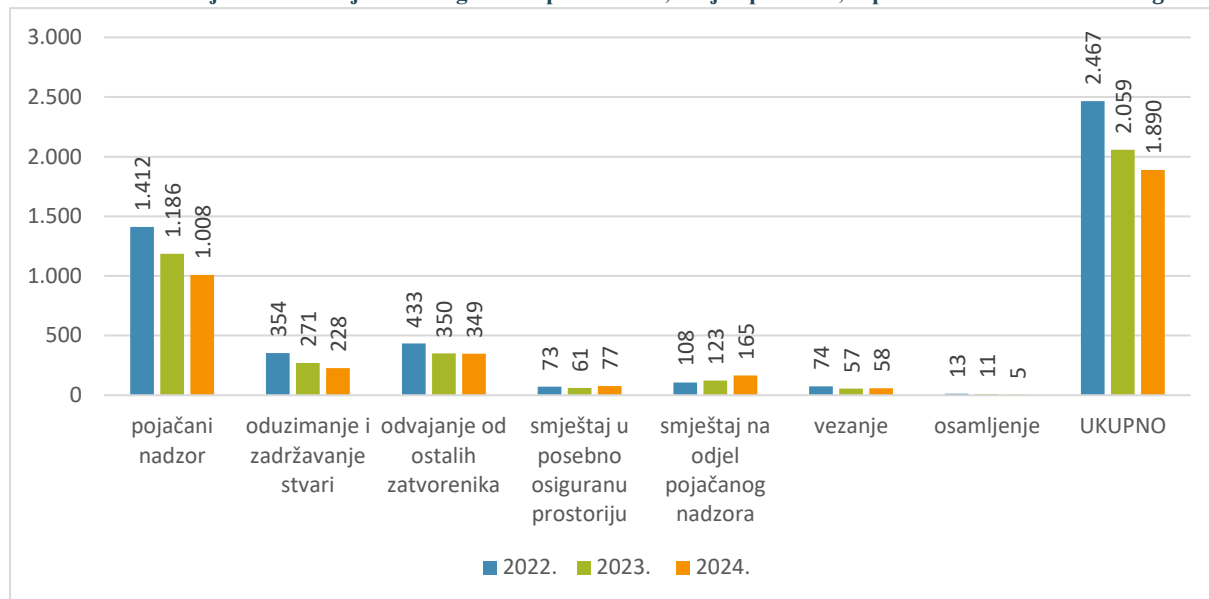
Slika 31. Ukupan broj naređenih posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti u posljednjih pet godina

U odnosu na broj osoba lišenih slobode koje su bile tijekom godine u kaznenim tijelima, primjena posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti u stalnom je padu, 2020. ih je bilo naređeno 20,2 %, 2021. 19,7 %, 2022. 19,2 %, 2023. 14,3 %, a 2024. 11,2 %, što je pad od 9 % broja posebnih mjera. Istovremeno bilježimo porast broja osoba lišenih slobode u 2024. godini u odnosu na 2020. za 5.419 zatvorenika. Ukupan broj naređenih posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti tijekom 2024. godine manji je za 169 u odnosu na ukupan broj naređenih mjera tijekom 2023. godine. Promatrajući ukupan broj naređenih posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti tijekom 2024. godine u odnosu na ukupan broj osoba lišenih slobode, zaključujemo kako je i dalje u 2024. godini zadržan pozitivan trend pada prosječnog

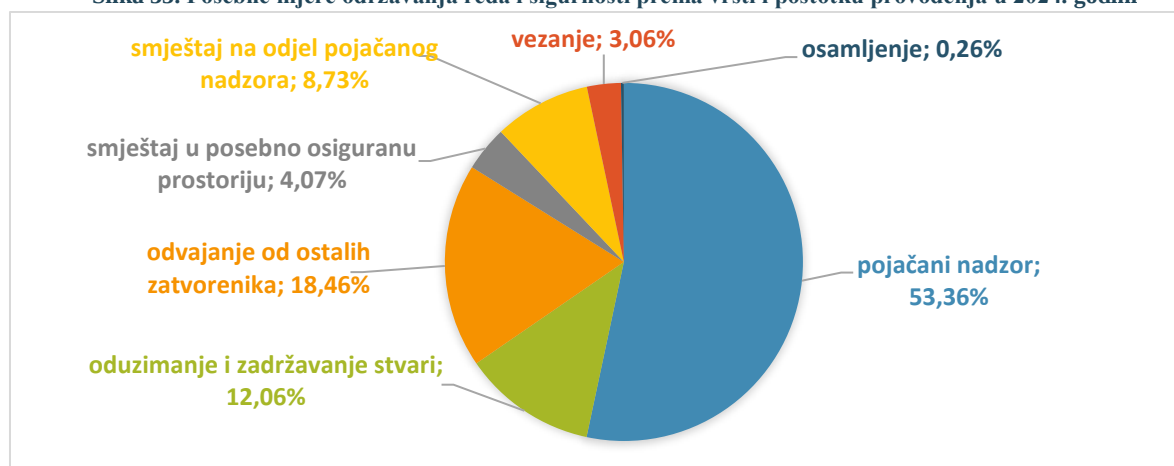
broja primjene mjera u odnosu na broj zatvoreničke populacije i time pozitivan trend pada primjene represivnih mjera u sustavu izvršavanja kazne zatvora.

Slika 32. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti prema vrsti, broju i postotku, usporedba 2022. 2023. i 2024. godine

Pojačani nadzor, kao najblaža posebna mjera, je posebna mjera održavanja reda i sigurnosti s najvećim udjelom provedbe u 2024. godini (53,33 %) i padom od 178 primjena u odnosu na 2023. godinu. S druge strane, kod posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti - smještaj na odjel pojačanog nadzora i smještaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari zabilježen je porast i to za 42, odnosno 16 mjera u odnosu na 2023. godinu. Vezanje, odvajanje od ostalih zatvorenika, osamljenje i mjera oduzimanja i privremenog zadržavanja stvari koje su zatvoreniku dopuštene, tijekom 2024. godine, kao i prethodno spomenuti pojačani nadzor, mjere su u čijem izricanju se bilježi pad u odnosu na 2023. godinu.

Slika 33. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti prema vrsti i postotku provođenja u 2024. godini

2.4. Testiranje zatvorenika na prisutnost alkohola, droga, psihoaktivnih tvari i lijekova koji utječu na psihofizičke sposobnosti osoba lišenih slobode

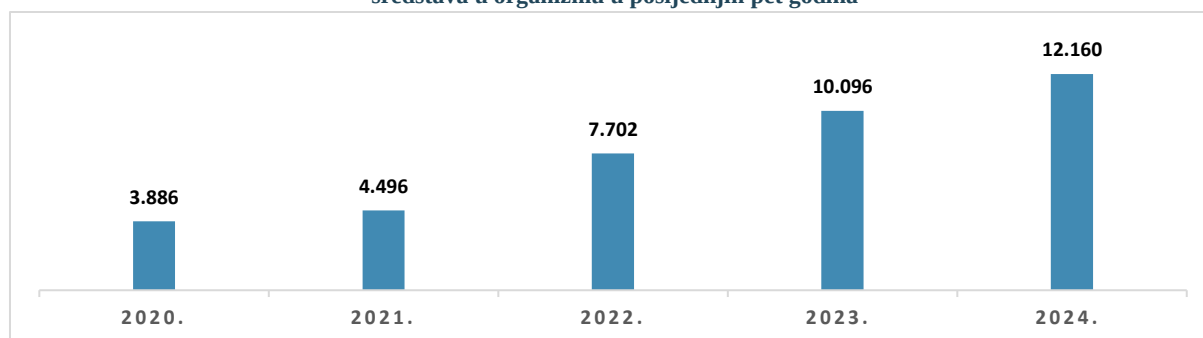
Testiranja na prisutnost alkohola u organizmu te na prisutnost droga, psihoaktivnih tvari i lijekova koji utječu na psihofizičke sposobnosti, predstavlja svakodnevnu praksu pravosudne policije u kaznenim tijelima. Testiranja obavljaju službenici pravosudne policije, službenici ustrojstvene jedinice Središnjeg ureda, nadležne za poslove osiguranja i zdravstveni djelatnici u zdravstvenoj jedinici kaznenog tijela. Osobu lišenu slobode može se u svako doba testirati na drogu, alkohol i druge psihoaktivne tvari.

Osim što je područje uređeno Zakonom i Pravilnikom, obveza suzbijanja zlouporabe droga u kaznenim tijelima zatvorskog sustava propisana je i Zakonom o suzbijanju zlouporabe droga („Narodne novine“, br. 107/01., 87/02., 163/03., 141/04., 40/07., 149/09., 84/11., 80/13. i 39/19.) te Nacionalnom strategijom djelovanja na području ovisnosti za razdoblje do 2030. godine („Narodne novine“, broj 18/23.).

Sukladno Uputi o načinu testiranja OLS na prisutnost droga, psihotropnih tvari i lijekova koji utječu na psihofizičke sposobnosti (KLASA: 530-01/23.01/27, UBROJ: 514-10-02-05-01/01-23-01, od 9. lipnja 2023. godine), testiranja na prisutnost droga, psihoaktivnih tvari i lijekova provode se prema jasnim pravilima, i to nasumičnim odabirom i/ili u slučaju sumnje na konzumiranje, posjedovanje ili unošenje sredstava ovisnosti u prostore ili objekte kaznenih tijela, službeno vozilo ili drugo mjesto, prilikom uočavanja ponašanja i/ili izgleda koji upućuje na moguću zlouporabu sredstava ovisnosti, prilikom prijma u kazneno tijelo, prilikom povratka zatvorenika u kazneno tijelo s pogodnosti izlaska, prilikom premještaja osoba lišenih slobode iz jednog u drugo kazneno tijelo, prilikom rasporeda zatvorenika na odjele (zatvorene, poluotvorene i otvorene) i radi ispunjavanja odredbi terapijskog ugovora za osobe lišene slobode uključene u programe liječenja ovisnosti.

Važno je za naglasiti kako se redovitom provedbom testiranja preventivno djeluje, umanjuje se mogućnost manipulacije psihoaktivnim tvarima u kaznenom tijelu i, slijedom toga, poduzimaju se odgovarajuće zdravstvene, tretmanske i sigurnosne mjere prema evidentiranim ovisnicima u zatvorskome sustavu o predmetnim sredstvima i drugim osobama koje imaju pozitivan rezultat na testu.

Slika 34. Ukupan broj obavljenih testiranja na prisutnost alkohola, droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu u posljednjih pet godina

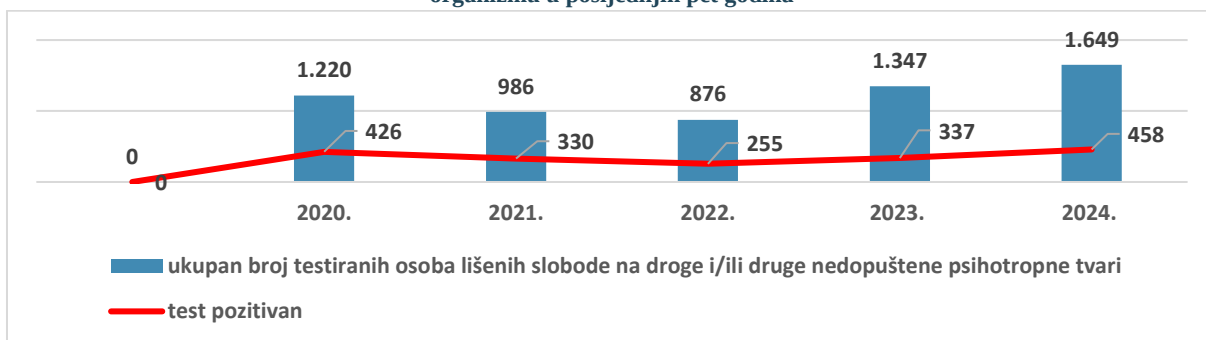
Tijekom 2024. godine izvršeno je sveukupno 12.160 testiranja osoba lišenih slobode na prisutnost alkohola, droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih tvari i lijekova u organizmu.

U odnosu na 2023. godinu, tijekom 2024. godine evidentiran je ukupan porast broja obavljenih testiranja za 2.064 testiranja.

Od ukupnog broja testiranih osoba lišenih slobode na prisutnost droga, psihoaktivnih tvari i lijekova koji utječu na psihofizičke sposobnosti (njih 1.649), 458 osoba pozitivno je na testu (27,7 %). S druge strane, od ukupnog broja testiranih osoba lišenih slobode na prisutnost alkohola (10.511), 175 osoba pozitivno je na testu (1,6 %).

Izdvajamo kako se veliki broj pozitivnih rezultata na testu prisutnosti droga, psihoaktivnih tvari i lijekova odnosi na zlouporabu propisane medicinske terapije osoba lišenih slobode u kaznenom tijelu, kao i prilikom zaprimanja istražnih zatvorenika, javljanja osuđenika na izdržavanje kazne zatvora, povratak osoba lišenih slobode u kazneno tijelo s korištenja pogodnosti izlaska i drugo.

Slika 35. Ukupan broj obavljenih testiranja na prisutnost droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu u posljednjih pet godina

U 2024. godini i dalje bilježimo željeni trend rasta obavljenog testiranja na prisutnost alkohola, droga, psihoaktivni tvari i lijekova koji utječu na psihofizičke sposobnosti u sustavu izvršavanja kazne zatvora, kao i poduzetih radnji u cilju preventivnog djelovanja.

Slika 36. Ukupan broj obavljenih testiranja na prisutnost alkohola u organizmu u posljednjih pet godina

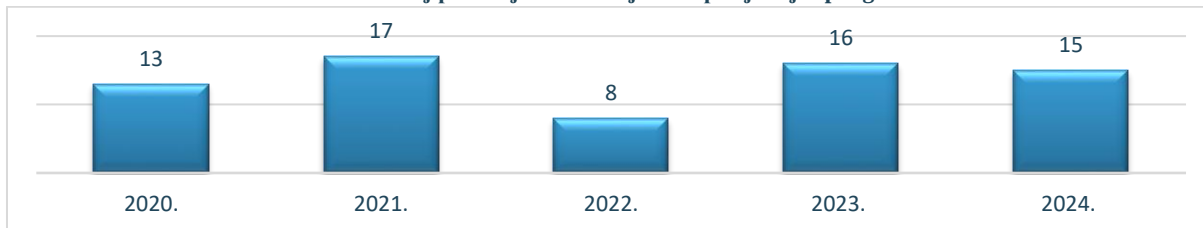

2.5. Samoubojstva i smrti osoba lišenih slobode

Broj evidentiranih pokušaja samoubojstva osoba lišenih slobode u 2024. godini manji je u odnosu na 2023. godinu, za jedan. Uzimajući u obzir kontinuirani trend rasta zatvoreničke

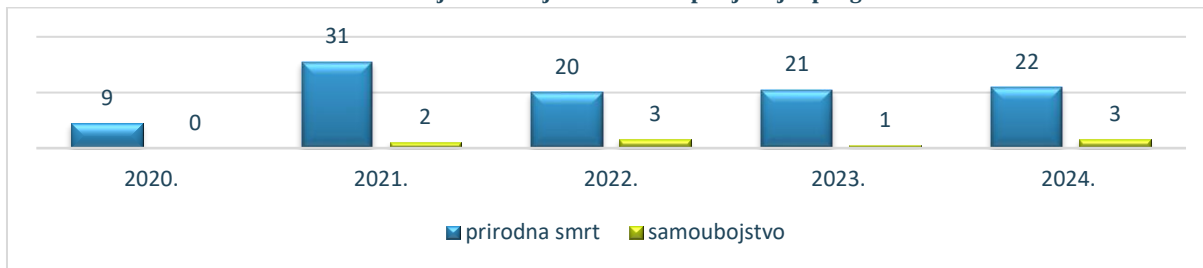
populacije, njezinu ovisničku i drugu strukturu, dob, negativne prizonizacije i druge značajne čimbenike, pad broja slučajeva pokušaja samoubojstva predstavlja jedan od pokazatelja neprekidnog ulaganja znatnog napora pravosudne policije, i drugih službenika, u obavljanje poslova i izvršavanja službenih zadaća.

Slika 37. Broj pokušaja samoubojstva u posljednjih pet godina

Ukupan broj smrtnih slučajeva (prirodna smrt) osoba lišenih slobode u 2024. godini manji je za jedan smrtni slučaj u odnosu na 2023. godinu, dok je broj počinjenih samoubojstva za dva veći u odnosu na prethodnu godinu.

Slika 38. Broj samoubojstva i smrti u posljednjih pet godina

2.6. Pokušaj bijega, bjegovi i udaljenja

Tijekom 2024. godine evidentirana su ukupno tri pokušaja bijega osoba kojima je oduzeta sloboda, što je nastavak trenda smanjenja pokušaja bjegova. U 2023. godini bilo ih je šest, a 2022. godine sedam. Uzimajući u obzir kontinuirani rast populacije osoba lišenih slobode i odgajnika u kaznenim tijelima tijekom proteklih godina, pozitivan trend smanjenja broja pokušaja bjegova govori o značaju ulaganja u ljudske i materijalne resurse pravosudne policije, ulaganja u fizičku sigurnost kaznenih tijela i drugim učinjenim pozitivnim pomacima u sustavu sigurnosti kaznenih tijela.

Od ukupnog broja pokušaja bjegova, jedan pokušaj bijega evidentiran je u Zatvoru u Zagrebu, jedan u Kaznionici u Lepoglavi i jedan u Odgojnom zavodu u Požegi.

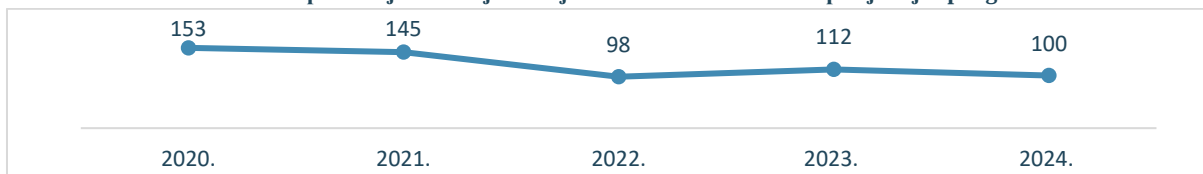
Tijekom 2024. godine evidentirano je ukupno četiri bijega iz zatvorenih uvjeta (dva iz Zatvora u Zadru i dva Zatvora u Rijeci), šest udaljenja iz poluotvorenih uvjeta (jedan iz Kaznionice u Lepoglavi, tri iz Kaznionice u Lipovici-Popovači i dva iz poluotvorenih uvjeta izvršavanja kazne zatvora Zatvora u Gospiću), te dva iz otvorenih uvjeta izdržavanja kazne (jedan iz Kaznionice u Lipovici-Popovači i jedan iz Kaznionice u Valturi).

Osim toga, evidentirana su dva bijega maloljetnika koji se nalaze na izvršavanju odgojne mjere, iz poluotvorenih uvjeta ili uvjeta koji odgovaraju poluotvorenim uvjetima u Odgojnom zavodu u Turopolju.

2.7. Ostali čimbenici sigurnosnih rizika

Broj slučajeva samoozljeđivanja u 2024. godini prati četverogodišnji pozitivan trend pada. Unatoč složenoj strukturi zatvoreničke populacije, dugotrajnom stanju prenapučenosti smještajnih kapaciteta, izrazito zahtjevnim uvjetima za rad i funkcioniranje, zaključuje se kako je spomenuti broj slučajeva samoozljeđivanja unutar domene prihvatljivog pri čemu se i dalje ulažu naponi pravosudne policije, i drugih službenika, u cilju zadržavanja pozitivnog trenda pada.

Slika 39. Ukupan broj samoozljeđivanja osoba lišenih slobode u posljednjih pet godina

Razloge počinjenja samoozljeđivanja osoba lišenih slobode prati se kroz četiri opće kategorije: samoozljeđivanje u vezi sa sudskim postupkom, nezadovoljstvo postupanjem u kaznenim tijelima, osobni razlozi i ostalo.

Tijekom 2024. godine i dalje je najveći udio slučajeva samoozljeđivanja povezan s razlozima osobne prirode (49 slučajeva), što je pad od 32,8 % u odnosu na iste razloge u protekloj godini. Kod preostale tri kategorije, uočava se porast od osam na 16 slučajeva u kategoriji „ostalo“. U kategoriji razloga u vezi s postupkom uočavamo pad od 45,5 %, a u kategoriji nezadovoljstva postupanjem u kaznenom tijelu uočava se porast od 66,6 %. Potonje je dijelom razumljivo ukoliko se promatra u diskursu već spomenute prenapučenosti, dok s druge strane predstavlja prostor za nadzorno usmjerivačku djelatnost i unaprijeđenje sustava izvršavanja kazne zatvora.

U ukupnoj brojci slučajeva samoozljeđivanja u 2024. godini došlo je do pada samoozljeđivanja od 10,7 %, što svjedoči kvalitetnom preventivnom radu službenika u kaznenim tijelima.

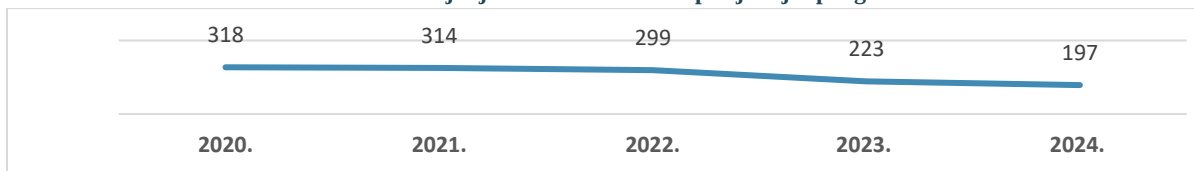
Slika 40. Razlozi samoozljeđivanja osoba lišenih slobode u posljednjih pet godina

Odbijanje pripremljene zatvorske/kaznioničke hrane jedan je od relativno čestih „alata“ izraza nezadovoljstva za kojim posežu osobe kojima je oduzeta sloboda. Odbijanjem pripremljene zatvorske/kaznioničke hrane smatraju se slučajevi odbijanja koji traju tri i više dana, bez prekida. Broj takvih slučajeva odbijanja pripremljene zatvorske/kaznioničke hrane tijekom 2024. godine je u padu, koji je zabilježen i tijekom prethodne tri godine.

U 2024. godini, u odnosu na prethodnu, pad broja slučajeva odbijanja pripremljene hrane iznosi 11,6 %. Promatrajući slučajeve odbijanja pripremljene zatvorske/kaznioničke hrane ukazujemo na mogućnost opskrbe osoba kojima je oduzeta sloboda prehrambenim proizvodima u prodavaonici za zatvorenike unutar kaznionice odnosno zatvora, što ne spada u pripremljenu zatvorsku/kaznioničku hranu.

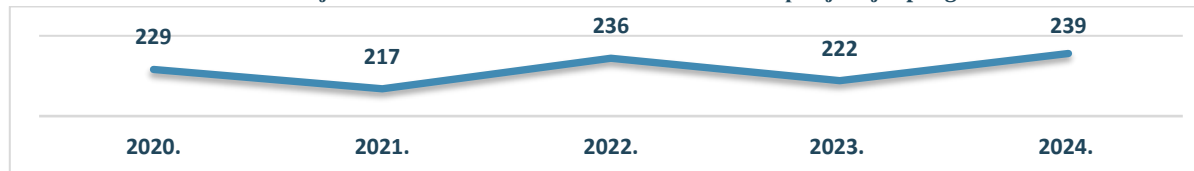
Slika 41. Odbijanja zatvorske hrane u posljednjih pet godina

U 2024. godini evidentirano je ukupno 239 slučajeva tjelesnih sukoba osoba lišenih slobode, što je 17 slučajeva više u odnosu na evidentirani broj tjelesnih sukoba u 2023. godini (porast od 7,6 %). Iako je broj tjelesnih sukoba veći nego prethodne godine, u odnosu na broj osoba lišenih slobode tijekom 2024. broj tjelesnih sukoba je čak i neznatno manji (0,4 %).

U kontekstu porasta broja osoba lišenih slobode, u protekle četiri godine i u 2024. godini, porast broja slučajeva tjelesnih sukoba osoba lišenih slobode ne izlazi iz domene očekivanog. Pravosudna policija, bez prekida, ulaže napore u cilju održavanja i unaprjeđenja stanja unutarnje sigurnosti u kaznenim tijelima i osiguravanja sigurnog, pozitivno poticajnog, okruženja za zatvoreničku populaciju.

Slika 42. Tjelesni sukobi između osoba lišenih slobode u posljednjih pet godina

Ukupan broj sprovođenja osoba lišenih slobode u 2024. godini, po različitim osnovama, porastao je za 5,2 % u odnosu na 2023. godinu, što predstavlja obavljenih 2.312 sprovođenja više. Razvidno je kako, broj sprovođenja osoba kojima je oduzeta sloboda, u prikazanom petogodišnjem razdoblju iz godine u godinu neprekidno raste, u prosjeku za nešto više od 5 % godišnje.

Unatoč modernim tehnološkim mogućnostima sudjelovanja osoba lišenih slobode u postupcima koji se vode pred nadležnim sudom putem zatvorenih tehničkih uređaja za vezu na daljinu, porastom broja osoba kojima je oduzeta sloboda, trend broja sprovođenja i dalje zadržava uzlaznu putanju.

Poslovi sprovođenja osoba lišenih slobode predstavljaju jedan od sigurnosno najzahtjevnijih i, posljedično, najrizičnijih poslova pravosudne policije s viskom vjerojatnošću pojavnosti mnogih neželjenih, potencijalno visoko rizičnih, oblika incidentnih događaja.

Tijekom 2024. godine zabilježen je neznatan porast ukupnog broja angažiranih službenika pravosudne policije na sprovođenjima u odnosu na prethodnu godinu. U 2024. godini broj angažiranih službenika pravosudne policije na jedno sprovođenje iznosi jedan i pol službenik

(1,55) dok je u 2023. godini broj angažiranih službenika pravosudne policije na jedno sprovođenje iznosio jedan i pol (1,47). Odnos službenika pravosudne policije na jedno sprovođenje, unatoč porastu u odnosu na 2023. godinu, i dalje nije u potpunosti dostatan za jamčenje željene razine sigurnosti tijekom obavljanja ove izrazito zahtjevne službene zadaće pravosudne policije i predstavlja drugu najnižu vrijednost u promatranom petogodišnjem vremenskom razdoblju.

Neprekidan rast ukupnog broja osoba lišenih slobode u kaznenim tijelima u 2024. godini, uz druge značajne čimbenike od kojih su krucijalni već prethodno navedeni, za posljedicu ima neželjeno povećanje broja sprovođenja osoba lišenih slobode, ali i nepovoljan omjer službenika pravosudne policije angažiranih po jednom sprovođenju.

Slika 43. Ukupan broj sprovođenja osoba lišenih slobode izvan kaznenih tijela u posljednjih pet godina

Osiguranje i nadzor osoba lišenih slobode na liječenju u vanjskim bolnicama predstavlja zahtjevnu službenu zadaću službenika pravosudne policije, kako iz razloga što uključuje 24 satni angažman službenika pravosudne policije tako i iz razloga što predmetne poslove obavljaju u iznimno zahtjevnim uvjetima pri čemu, u pravilu, predstoji potreba zadovoljavanja sigurnosnih standarda koji odgovaraju sigurnosnim standardima u zatvorenim uvjetima izdržavanja kazne zatvora.

Očekivano, uz porast broja osoba lišenih slobode u kaznenim tijelima, broj dana vanjske hospitalizacije ima tendenciju rasta. U 2024. godini broj dana vanjske hospitalizacije veći je za 14,69 % u odnosu na prethodnu godinu, dok je broj hospitaliziranih osoba kojima je oduzeta sloboda u 2024. godini već za 8,8 %. Navedeni podaci za 2024. godinu predstavljaju najveću vrijednost u praćenom petogodišnjem razdoblju, a isto je uvjetovano porastom broja osoba lišenih slobode

Slika 44. Ukupan broj osoba lišenih slobode na liječenju u vanjskim bolnicama i ukupan broj dana liječenja

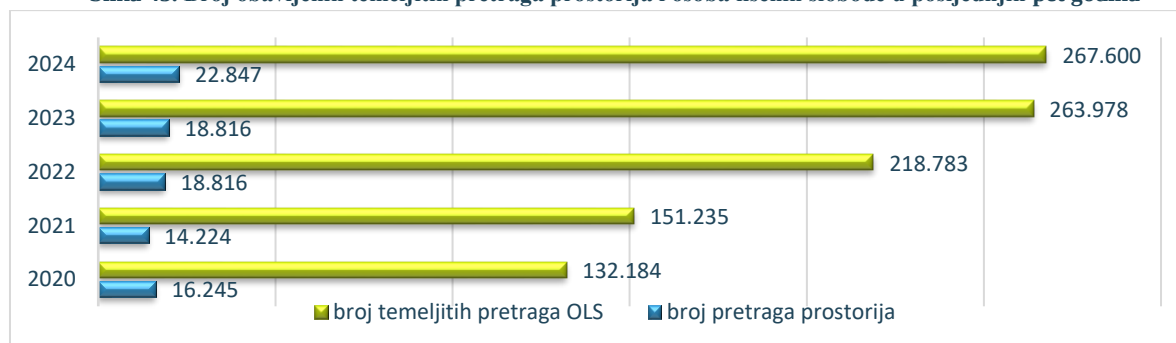
U cilju zadržavanja nužne razine sigurnosti i onemogućavanja dolaženja u posjed i korištenje nedopuštenih stvari i tvari u kaznenim tijelima, službenici pravosudne policije svakodnevno obavljaju djelomične i temeljite pretrage osoba, stvari, prostorija i prostora kaznenih tijela, tehničkih uređaja, vozila i strojeva prilikom ulaska, izlaska te zatečenih u prostoru ili objektu kaznenog tijela. Zadržavanje prakse neprekidnog obavljanja pretraga ima izniman značaj za sigurnosti kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda. Naime, poslovi pretraga, predstavljaju temeljne poslove osiguranja i time postaju ključan element održivosti sustava sigurnosti kaznenih tijela.

U 2024. godini nastavlja se trend rasta broja obavljenih pretraga, kako temeljitih pretraga osoba lišenih slobode tako i pretraga prostora i prostorija kaznenih tijela, što je od neprocjenjivog značaja za sigurnost s obzirom na poslovičnu prenapučenost smještajnih kapaciteta zatvorskog sustava. U 2024. godini broj temeljitih pretraga osoba kojima je oduzeta sloboda iznosi 267.600, što je porast od 1,35 % u odnosu na 2023. godinu. Međutim, broj pretraga prostorija tijekom 2024. godine u značajnom je porastu za 21,02 % u odnosu na broj istovjetnih pretraga u protekloj godini.

Kako prikazan broj ne obuhvaća obavljene djelomične pretrage koje službenici pravosudne policije obavljaju uvijek po završetku rada u radionici kaznenog tijela, nakon završetka slobodnih aktivnosti tijekom kojih je osoba lišena slobode imala pristup opasnim i/ili nedopuštenim predmetima i tvarima, u slučaju da su osobi lišenoj slobode bili dostupni predmeti čije držanje nije dopušteno, prije i nakon posjete s nadzorom i u slučaju da postoji osnova sumnje da osoba unosi, iznosi, posjeduje ili skriva predmete ili tvari čije držanje nije dopušteno.

Trend rasta broja temeljitih pretraga prati rast ukupnog broja osoba lišenih slobode u kaznenim tijelima te je izravno povezan s povećanom fluktuacijom osoba kojima je oduzeta sloboda u zatvorskom sustavu, bez obzira je li riječ o novo zaprimljenim osobama ili premještajima između kaznenih tijela.

Slika 45. Broj obavljenih temeljitih pretraga prostorija i osoba lišenih slobode u posljednjih pet godina

U 2024. godini, vrijednosti pronađenih nedopuštenih stvari i tvari kod pokušaja unosa u kazneno tijelo i u kaznenim tijelima, manje su od vrijednosti u proteklom prikazanom vremenskom razdoblju, s izuzetkom broja pronađenih mobitela. Potonje je samo u odnosu na 2023. godinu. Broj pronađenih mobitela u 2024. godini iznosi 34, što je 13 mobitela više nego tijekom 2023. godine, međutim i dalje manje od prosjeka vremenskog razdoblja od 2020.-2023. koji iznosi 38 mobitela.

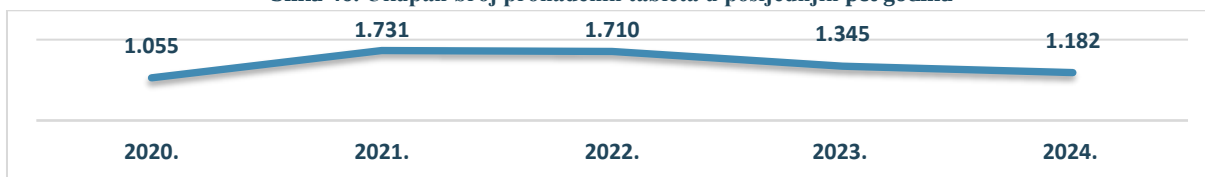
Neprekidan trend rasta ukupnog broja osoba kojima je oduzeta sloboda, u svezi s rastom broja pripadnika organiziranog kriminala u kaznenim tijelima, uzimajući u obzir pri tome značajno veću dinamiku ostvarivanja kontakata osoba kojima je oduzeta sloboda iz kaznenog tijela s vanjskim svijetom, posebice kroz ostvarivanje posjeta članova obitelji i drugih osoba kao i značajno veće fluktuacije paketa i pošte, rezultirao je složenijim sigurnosnim izazovima i posljedično pojačanim poduzimanjem aktivnosti od strane pravosudne policije. Opisano dovodi do pojačanog preventivnog djelovanja, dok s druge strane rezultira i rastom broja pronalaska nedopuštenih stvari i tvari prilikom pokušaja unosa u kazneno tijelo i u kaznenim tijelima.

Tablica 18. Pronađene nedopuštene stvari i tvari u posljednjih pet godina

VRSTA STVARI I TVARI		godina				
		2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
mobitel		38	56	37	21	34
pila		0	0	0	0	0
nož i sl.		2	0	3	6	2
vrsta i količina droge u gramima	heroin	0,00	1,60	7,20	1,3	0,6
	kokain	0,00	6,60	66,27	0	0
	kanabis	50,38	51,61	45,92	50,56	31,71
	ecstasy (kom.)	0	163	0	0	3,3
	ostalo	44,96	20,93	52,10	26,41	12,41

Broj pronađenih tableta kod osoba lišenih slobode u pravilu je povezan sa zlouporabom ordinirane medicinske terapije zatvorenicima od strane zatvorskog liječnika. Trend pada pronalazaka tableta kod osoba kojima je oduzeta sloboda rezultat je pojačanog sinergijskog djelovanja pravosudne policije i medicinskog osoblja u kaznenim tijelima. Provedbom ciljanih mjera nastoji se suzbiti ovaj neželjeni i potencijalno štetan oblik ponašanja osoba lišenih slobode. U 2024. godini pronađeno je 163 komada tableta manje u odnosu na godinu ranije, što govori u prilog učinkovitosti zajedničkog djelovanja prethodno spomenutog medicinskog osoblja i pravosudne policije, naročito u nadzoru terapije i prevenciji njene zlouporabe

Slika 46. Ukupan broj pronađenih tableta u posljednjih pet godina

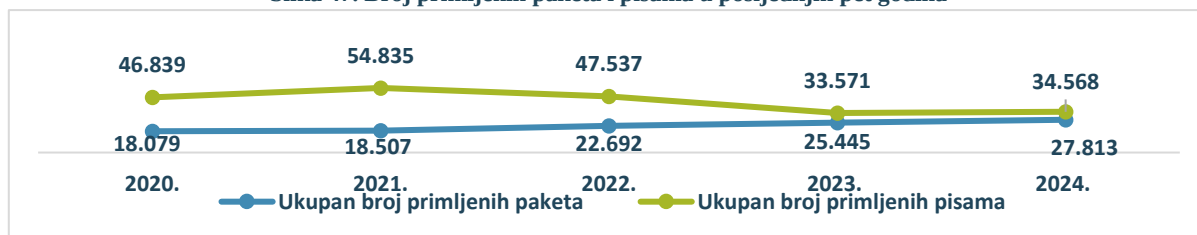

Broj paketa koje su primile osobe lišene slobode u 2024. godini, u odnosu na 2023. godinu, bilježi rast od 2.368 primljenih paketa. Zabilježeni rast ukupnog broja paketa u skladu je s povećanjem ukupnog broja osoba lišenih slobode u kaznenim tijelima. Trend rasta vidljiv je i iz broja primljenih pisama koji je u 2024. godini za 9,3 % veći u odnosu na godinu ranije.

Ulazak posjetitelja, kao i prijem paketa i pošiljaka, predstavlja značajan sigurnosni rizik u pogledu mogućnosti unosa nedopuštenih stvari i tvari u kazneno tijelo. Stoga, u cilju osiguravanja i zadržavanja željenih sigurnosnih standarda, prilikom ulaza/izlaza u kazneno

tijelo službenici pravosudne policije obavljaju pretrage spomenutih paketa i drugih poštanskih pošiljaka, sve sukladno relevantnim pravnim propisima.

Slika 47. Broj primljenih paketa i pisama u posljednjih pet godina

Ukupan broj obavljenih telefonskih razgovora osoba lišenih slobode u 2024. godini, u odnosu na 2023. godinu, veći je za 27,55 %, što je 19 telefonskih razgovora više po osobi lišenoj slobode. Navedeno je sukladno trendu rasta zatvoreničke populacije i trendu pojačane fluktuacije kroz sustav izvršavanja kazne zatvora. Osim toga, modernizacija sustava „telefonije“ za osobe kojima je oduzeta sloboda, uz proširenje mogućnosti ostvarivanja dodira s vanjskim svijetom, doprinijela je većem broju ostvarenih telefonskih kontakata. Stoga se i u 2024. godini nastavlja zabilježeni četverogodišnji trend rasta.

Slika 48. Broj telefonskih razgovora osoba lišenih slobode u posljednjih pet godina

2.8. Zaključak - ocjena stanja sigurnosti

Sagledavajući u ukupnosti prethodno prikazane pokazatelje o stanju sigurnosti kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda, stanje sigurnosti iz djelokruga rada pravosudne policije ocjenjuje se zadovoljavajućim.

Relativno povoljno stanje sigurnosti rezultat je dodatnog ulaganja napora u jačanje ljudskih potencijala pravosudne policije, značajnog podizanja razine opremljenosti službenika pravosudne policije, ulaganja u materijalno - tehnička sredstva u zatvorskom sustavu, prepoznavanja, praćenja i odgovarajućeg odgovora na sigurnosne rizike, kao i usmjerenog djelovanja na prijetnje sustavu sigurnosti kaznenih tijela.

Prikazane vrijednosti pokazatelja stanja sigurnosti kaznenih tijela tijekom 2024. godine, u pravilu, prate razinu petogodišnjeg prosjeka. U ovome kontekstu, držimo važnim skrenuti pažnju na kontinuirani porast popunjenosti smještajnih kapaciteta zatvorskog sustava što podrazumijeva značajno veću radnu opterećenost i eksploataciju ljudskih i materijalnih resursa, posebice službenika pravosudne policije koji su u zatvoreničkoj populaciji prisutni 24/7/365, dakle u vremenskom kontinuitetu bez prekida.

Djelujući po principu dinamičke sigurnosti, unatoč mnogim sigurnosnim izazovima koji proizlaze iz spomenutog trenda prenapučenosti, kao i drugih elemenata koji u značajnoj mjeri utječu na održavanje željene razine sigurnosti, primjena raspoloživih represivnih alata pravosudnoj policiji ostaje u domeni višegodišnjeg prosjeka, što je značajni pokazatelj profesionalnosti u postupanju pravosudne policije. Preventivnim i proaktivnim djelovanjem

pravosudne policije u značajnoj mjeri umanjuju se sigurnosni rizici u sustavu izvršavanja kazneno-pravnih mjera i sankcija i utječe se povoljno na željenu razinu sigurnosti. Uz navedeno, naponi koji se ulažu u poboljšanje uvjeta izvršavanja kazne zatvora, posebice kroz aktivnosti adaptacije postojećih i izgradnje dodatnih smještajnih kapaciteta kao i druge strukturirane aktivnosti značajno umanjuju pojavnost neželjenih rizičnih oblika ponašanja osoba kojima je oduzeta sloboda.

Zbog sve složenije strukture osoba lišenih slobode kao i razvidnog porasta sigurnosnih prijetnji u današnjem okruženju potrebno je u budućem razdoblju nastaviti s daljnjim ulaganjima u materijalno – tehnička sredstva i opremu i ljudske resurse kako bi zadržali zadovoljavajuće stanje sigurnosti.

2.9. Aktivnosti unaprjeđenja stanja sigurnosti

Pravilnikom je propisan način obavljanja poslova osiguranja u zatvorskom sustavu, način primjene sredstava prisile, odore službenika pravosudne policije, vrste naoružanja i opreme službenika pravosudne policije te vrste i izgled službenih vozila.

Stupanjem na snagu Pravilnika o službenoj iskaznici i znački ovlaštene službene osobe upravne organizacije za zatvorski sustav ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa („Narodne novine“, broj 16/22.), tijekom 2024. godine izvršena je zamjena službenih znački i iskaznica svim službenicima pravosudne policije.

U 2023. godini potpisan je ugovor o *financijskom leasingu* za nabavu sveukupno 40 specijalnih vozila za prijevoz osoba lišenih slobode - 18 karavana, 20 specijalnih vozila za prijevoz osoba lišenih slobode - kombi i dva specijalna vozila za prijevoz visokorizičnih osoba lišenih slobode, u vrijednosti 1.717.500,00 eura (bez PDV-a) koja su isporučena kaznenim tijelima 2024. godine.

U lipnju 2023. godine sklopljeni su dvogodišnji Okvirni sporazumi za nabavu dijelova odora i obuće za potrebe službenika pravosudne policije. Uprava za zatvorski sustav i probaciju je tijekom 2024. godine, sukladno dodijeljenim financijskim sredstvima i Okvirnom sporazumu, realizirala nabavu dijelova odore za službenike pravosudne policije u vrijednosti od 876.462,10 eura (bez PDV-a), dok je u istom razdoblju realizirana nabava obuće za potrebe službenika pravosudne policije u vrijednosti 204.700,00 eura (bez PDV-a).

Za 2024. godinu osigurana su financijska sredstva za nabavu materijalno-tehničkih sredstava u iznosu od **2.063.705,00 eura** (bez PDV-a). Iz navedenog iznosa izuzet je iznos za nabavu odora i cipela službenika pravosudne policije jer se radi o Okvirnom sporazumu potpisanom 2023. godine u trajanju od dvije godine.

Tijekom 2024. godine osigurana su dodatna financijska sredstva te su provedeni postupci nabave u ukupnom iznosu od **3.099.539,00 eura** (bez PDV-a).

- Prijenosne i stacionarne radio stanice i zamjenske baterije
- Streljivo
- Naoružanje (puške i pištolji)
- Kompleti za nošenje oružja

- Raspršivači s DNT-om
- Štitnici, kacige, zaštitna odjeća i balistički nosači i ploče
- Uređaji za alkotestiranje
- Oznake zvanja i amblemi za službenike pravosudne policije
- Ručni metal detektori
- Endoskopi
- Baterijske svjetiljke
- Lisice za vezanje nogu i ruku OLS
- Specijalna vozila za prijevoz OLS
- Mobilni rasvjetni tornjevi
- Futrole za pištolj.

U 2024. godini raspisana su tri javna natječaja za prijem vježbenika pravosudne policije za ukupno 244 radna mjesta. Dva natječaja su završena te je s radom u 2024. godini započelo 60 vježbenika. Uz to 19 učenika Srednje policijske škole „Josip Jović“, koji su se školovali za zanimanje policajac/policajka za potrebe Uprave za zatvorski sustav i probaciju započelo s radom u drugoj polovini 2024. godine, u 11 kaznenih tijela.

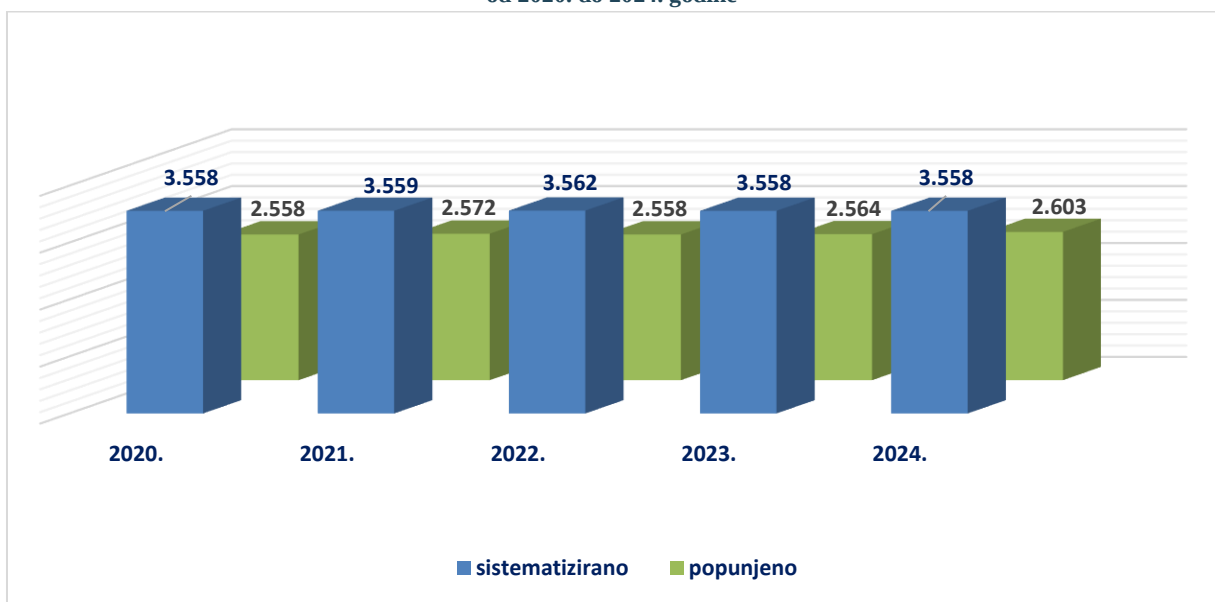
U školskoj godini 2024./2025. upisano je 16 učenika u Srednju policijsku školu „Josip Jović“, koji se školuju za zanimanje policajac/policajka za potrebe Uprave za zatvorski sustav i probaciju.

3. ZAPOSLENICI KAZNIONICA, ZATVORA, ODGOJNIH ZAVODA I CENTARA UPRAVE ZA ZATVORSKI SUSTAV I PROBACIJU

3.1. Popunjenost sistematiziranih radnih mjesta

Na dan 31. prosinca 2024. godine u kaznionicama, zatvorima, odgojnim zavodima i centrima ukupno je 3.558 sistematiziranih radnih mjesta, a popunjeno 2.603, što je popunjenost od 73,16 %.

Slika 49. Ukupan broj izvršitelja sistematiziranih i popunjenih radnih mjesta na dan 31.12.2024. godine u razdoblju od 2020. do 2024. godine

Tablica 19. Ukupan broj izvršitelja sistematiziranih i popunjenih radnih mjesta Uprave za zatvorski sustav i probaciju prema ustrojstvenim jedinicama kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, na dan 31.12.2024. godine

UPRAVA ZA ZATVORSKI SUSTAV	sistematizirano	popunjeno		ukupno popunjeno
		M	Ž	
Izvan ustrojstvene jedinice (upravitelji, pomoćnici upravitelja)	64	38	19	57
Upravni poslovi	185	37	87	124
Osiguranje	2.001	1.390	182	1.575
Pododsjek dežurstva u Kaznionici u Valturi	19	16	0	16
Tretman (+ CZD u Zg)	353	42	205	247
Rad i strukovna izobrazba zatvorenika/maloljetnika	381	192	44	236
Financijsko-knjigovodstveni poslovi	354	78	166	244
Zdravstvena zaštita zatvorenika	185	27	72	99
Centar za izobrazbu	16	2	3	5
UKUPNO	3.558	1.825	778	2.603

Nedovoljna popunjenost radnih mjesta u svim ustrojstvenim jedinicama kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda kao i povećano brojno stanje osoba lišenih slobode otežalo je izvršavanje kazneno-pravnih sankcija u prošloj godini.

3.2. Privremena nesposobnost za rad zaposlenika

Tijekom 2024. godine zbog bolovanja s posla je izostalo 2.139 zaposlenika (državnih službenika i namještenika), odnosno 506 zaposlenika više nego u odnosu na 2023. godinu što je porast od 30,99 %.

Slika 50. Bolovanja zaposlenika u razdoblju od 2020 do 2024. godine

Od ukupnog broja zaposlenika na bolovanju je bilo 1.478 muškaraca i 661 žene. Prosjek trajanja bolovanja (u mjesecima) zaposlenika - muškaraca iznosi jedan mjesec i 15 dana dok prosjek zaposlenica iznosi jedan mjesec i šest dana.

3.3. Izobrazba službenika

Svi državni službenici, pa tako i državni službenici Uprave za zatvorski sustav i probaciju, dužni su kontinuirano usavršavati svoje stručne sposobnosti i vještine, usvajanjem novih znanja i vještina te ih trajno unaprjeđivati, kako bi mogli kvalitetnije obavljati radne zadaće i biti učinkovitiji, u skladu sa zahtjevima posla, čime se ujedno postiže veće zadovoljstvo u obavljanju poslova te u konačnici veća učinkovitost zatvorskog i probacijskog sustava.

Centar za izobrazbu provodi edukacije i osposobljavanje svih zaposlenika Uprave za zatvorski sustav i probaciju ovisno o potrebama i specifičnostima rada u kaznenim tijelima i probacijskim uredima.

U 2024. godini provedeno je 30 različitih izobrazbi (28 uživo i dva on-line) kroz koje je educirano 1.710 zaposlenika. Tijekom izobrazbi ostvareno je 4.178 nastavnih sati. Za potrebe pohađanja izobrazbi u smještajnim kapacitetima ostvareno je 5.055 noćenja.

Tijekom 2024. godini provedeni su sljedeći programi izobrazbe:

3.3.1. Obvezni programi izobrazbe

a) Temeljni tečaj za službenike pravosudne policije je obvezna izobrazba službenika pravosudne policije koji obavljaju poslove osiguranja kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centra te su ga dužni pohađati nakon prijma u državnu službu i raspoređivanja na poslove osiguranja, za vrijeme vježbeničkog staža, radi osposobljavanja za samostalno obavljanje poslova osiguranja u zatvorskom sustavu i stjecanja uvjeta za polaganje ispita za zvanje pravosudne policije.

S obzirom na velik broj novih zapošljavanja vježbenika pravosudne policije, u 2024. godini provedeno je sedam temeljnih tečajeva (44. - 50. temeljni tečaj), odnosno četiri tečaja su provedena u potpunosti, svaki u trajanju po četiri mjeseca, a tri tečaja su započela u jesen te će završiti početkom 2025. godine. Ukupno je temeljne tečajeve u 2024. godini pohađalo 144 polaznika.

b) Specifičnosti rada u zatvorskom i probacijskom sustavu te unapređenje suradnje je obvezni uvodni tečaj za sve novozaposlene, osim za službenike pravosudne policije. Ovim se programom povećava prilagodljivost novih zaposlenika, njihova radna efikasnost, utječe se na razvoj radnih navika i vrijednosti državne službe kao i na njihov osjećaj zadovoljstva poslom, sigurnosti i prihvaćenosti što posljedično utječe na veću radnu motivaciju.

U 2024. godini ovaj program izobrazbe za novozaposlene proveden je tri puta, svaki po tjedan dana, a pohađalo ga je ukupno 76 službenika i namještenika.

3.3.2. Specijalizirani programi izobrazbe

Specijalizirani programi izobrazbe su programi namijenjeni usavršavanju kompetencija određenih službenika ili skupina službenika pojedinih ustrojstvenih jedinica, a odnose se na dodatno usavršavanje specifičnog stručnog znanja, vještina i sposobnosti radi povećanja stručnosti i profesionalnosti u radu službenika te učinkovitosti rada u zatvorskom i probacijskom sustavu.

U 2024. godini provedeno je 14 specijaliziranih programa izobrazbe kao što su „Obuka službenika pravosudne policije za upotrebu puške“ (regionalno educirano 352 službenika različitih kaznenih tijela), za službenike svih ustrojstvenih jedinica provedene su izobrazbe „Prevencija alkoholizma“ i „Istražni zatvor u domu uz elektronički nadzor“, za upravitelje i

pomoćnike upravitelja izobrazba „Vještine rukovođenja“, za službenike odjela tretmana izobrazba pod nazivom „Primjena sustava procjene počinitelja seksualnih delikata“, za strukovne učitelje „Komunikacija sa zatvorenicima prilikom obavljanja radnih zadataka“, za službenike-kandidate za polaganje državnog ispita „Osnovne informacije o polaganju državnog ispita“, za službenike odjela osiguranja, odjela tretmana, odjela zdravstvene zaštite i druge službenike kaznenih tijela koji u svom radu imaju doticaj sa strancima provedena je izobrazba „Korištenje modernih tehnologija u komunikaciji sa strancima koji su osobe lišene slobode (VASCO)“, za probacijske službenike provedena je izobrazba za rad s počiniteljima kojima je izrečen psihosocijalni tretman otklanjanja nasilničkog ponašanja zbog počinjenja rodno uvjetovanog nasilja "Možeš i drugačije" (MID), te su provedeni i drugi specijalizirani programi izobrazbe.

3.3.3. Programi izobrazbe za osobni rast i razvoj

Osnovni ciljevi programa za osobni rast i razvoj su podržati službenike na njihovom karijernom putu kroz usvajanje znanja, vještina i stavova neophodnih za postizanje osobne izvrsnosti, lakše ostvarivanje vlastitih ciljeva, kako osobnih tako i profesionalnih, te poboljšanje kvalitete svih područja života.

U 2024. godini provedeno je nekoliko programa za osobni rast i razvoj službenika. Uz dva modula izobrazbe „Komuniciranje na radnom mjestu“, proveden je „KTPSUS – tečaj kognitivne terapije pune svjesnosti usmjerene na stres Mindfulness“ i to uživo, online, hibridno, a u suradnji s Ministarstvom obrane Republike Hrvatske navedeni tečaj su pohađali i vojni psiholozi.

3.3.4. Ostali programi i aktivnosti

Od ostalih programa i aktivnosti koji su se održali u 2024. godini, uz brojne supervizije, metasupervizije, stručne sastanke i sastanke radnih grupa, važno je spomenuti Međunarodno sportsko natjecanje u „grapplingu“ na kojem su, uz službenike pravosudne policije, službenike Ministarstva obrane Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovali i strani natjecatelji. Također, u 2024. godini obilježen je, već tradicionalno, Dan pravosudne policije. Nastavljena je i međunarodna suradnja Centra za izobrazbu s Europskim udruženjem zatvorskih trening centara kroz aktivnosti EPTA-e (European Penitentiary Training Academies), sa slovenskim partnerima kroz ERAZMUS+ projekt te drugim stranim delegacijama kroz studijske posjete i razmjenu iskustava u području cjeloživotnog učenja.

Centar za izobrazbu redovito prijavljuje strukovnim komorama sudjelovanje polaznika i predavača u izobrazbama kako bi se evidentirali bodovi za članove pojedinih strukovnih komora u cilju prikupljanja bodova za stručno usavršavanje te obnavljanja licence. U 2024. godini Centar je kontinuirano surađivao i prijavljivao stručne izobrazbe koje su vrednovane od strane strukovnih komora te su službenici, članovi Hrvatske psihološke komore, Hrvatske komore socijalnih radnika, Hrvatske komore socijalnih pedagoga, Hrvatske liječničke komore i Hrvatske komore medicinskih sestara ostvarili bodove za stručno usavršavanje.

3.4. Suradnja s pravobraniteljskim uredima

Centar za izobrazbu je tijekom 2024. godine nastavio suradnju sa sva četiri pravobraniteljska ureda u Republici Hrvatskoj. Ona se u prvom redu bazira na provedbi nastave na Temeljnomo tečaju, budući da je ocijenjeno da se time znatno podiže razina ukupnih kompetencija za rad službenika pravosudne policije u kaznenim tijelima. Također, suradnja je nastavljena i na području drugih edukacija za sve službenike Uprave za zatvorski sustav i probaciju.

3.5. Psihološka potpora službenicima i namještenicima zatvorskog sustava i probacije

Službenici i namještenici zatvorskog sustava i probacije tijekom obavljanja posla mogu biti izloženi visoko stresnim i potencijalno traumatskim događajima. Psihološku potporu službenicima i namještenicima pruža Odjel za psihološku potporu službenicima zatvorskog sustava i probacije. Odjel rukovodi i koordinira radom Tima za psihološke krizne intervencije kojeg čine psiholozi i drugi službenici pomagačkih zanimanja Uprave za zatvorski sustav i probaciju. Tim se aktivira u slučaju potrebe, npr. istovremeno pružanje psihološke potpore većem broju službenika ili namještenika na više različitih lokacija.

Tijekom 2024. godine psihološka potpora je obuhvaćala provedbu psiholoških kriznih intervencija, psihologijskog savjetovanja, te provedbu preventivnih aktivnosti kroz informiranje i edukaciju. Tijekom 2024. godine ukupno je 62 službenika dobilo psihološku pomoć, a kao najčešći razlozi traženja psihološke potpore bili su napad na službenike, samoozljeđivanje zatvorenika, te suicid ili pokušaj suicida zatvorenika u kaznenom tijelu. Odjel je bio aktivno uključen u provedbu Programa izobrazbe polaznika Temeljnomo tečaja pravosudne policije i Programa za edukaciju novoprimljenih službenika i namještenika. S ciljem podizanja svijesti o potrebi zaštite i očuvanja psihičkog zdravlja službenika i namještenika zatvorskog sustava i probacije, utemeljen je „Dan psihičkog zdravlja službenika zatvorskog sustava i probacije“, koji se obilježava 27. studenog nizom prigodnih aktivnosti u kaznenim tijelima i probacijskim uredima. Tim povodom organiziran je i okrugli stol „Psihološka pomoć u vojsci, policiji, zatvorskom sustavu i probaciji – izazovi i perspektive“. Putem informativnih ploča Odjela za psihološku potporu službenicima zatvorskog sustava i probacije, kaznenim tijelima i probacijskim uredima su dostavljeni edukativni materijali s temama zaštite i unapređenja tjelesnog i psihičkog zdravlja službenika. U suradnji s Centrom za izobrazbu provedene su jednodnevne radionice sa službenicima zatvorskog sustava u okviru Programa „Prevencija alkohola“ s ciljem jačanja preventivnih mehanizama zlorabe alkohola na radnom mjestu.

Odjel za psihološku potporu službenicima zatvorskog sustava i probacije je koordinirao aktivnostima Supervizije za službenike zatvorskog sustava i probacije, Supervizijom je bilo obuhvaćeno 116 supervizanata i 16 supervizora, Odjel je aktivno sudjelovao u obilježavanju „17. Tjedna psihologije u Hrvatskoj“ i „Svjetskog dana mentalnog zdravlja“. Na „Simpoziju penološke psihologije“ u okviru „31. godišnje konferencije hrvatskih psihologa“ prezentirano je više stručnih radova i predavanja iz područja penološke psihologije. U pogledu suradnje s vanjskim institucijama ističemo suradnju s Hrvatskim psihološkim društvom i Sekcijom za penološku psihologiju, Ministarstvom obrane Republike Hrvatske i Institutom za društvena

istraživanja „Ivo Pilar“ u Zagrebu s kojim se provodi projekt mjerenja psihosocijalne klime u zatvorskom sustavu.

3.6. Suradnja sa sindikatima

U zatvorskom sustavu djeluje devet sindikata, i to :

- Sindikat pravosudne policije Hrvatske
- Sindikat državnih i lokalnih službenika i namještenika Republike Hrvatske
- Sindikat policije Hrvatske
- Nezavisni sindikat djelatnika MUP-a
- Nezavisni sindikat pravosudne policije Republike Hrvatske
- Sindikat ZAJEDNO
- Hrvatski opći radnički sindikat (HORS)
- Hrvatski liječnički sindikat
- Hrvatski strukovni sindikat medicinskih sestara - medicinskih tehničara

Sa svim sindikatima održava se stalna suradnja u odnosu na pitanja određena Kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike te je obavljana komunikacija i korespondencija vezano uz donošenje Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije.

3.7. Žalbe Odboru za državnu službu

Odboru za državnu službu tijekom 2024. godine podneseno je ukupno 26 žalbi službenika kaznenih tijela na rješenja kojima je odlučeno o njihovim pravima i obvezama iz državne službe.

3.8. Prestanak državne službe

Tijekom 2024. godine, u ustrojstvenim jedinicama Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, državna služba prestala je za 169 službenika, od kojih je 54 žene i 115 muškaraca. Do prestanka državne službe došlo je iz sljedećih razloga:

- sporazumom - 31 službenik
- odlukom Službeničkog suda - jedan službenik
- otkazom - 25 službenika
- osudom za kazneno djelo - nijedan službenik
- smrću - četiri službenika
- sporazumnim premještanjem u drugo državno tijelo - 18 službenika
- ostvarivanjem prava na mirovinu
 - a. prema općem propisu - 42 službenika
 - b. prema posebnom propisu, temeljem rješenja ministra nadležnog za poslove pravosuđa i uprave - 48 službenika.

4. IZVJEŠĆE O REZULTATIMA POSLOVANJA KAZNENIH TIJELA U RAZDOBLJU OD 1. SIJEČNJA DO 31. PROSINCA 2024. GODINE (KONSOLIDIRANO FINANCIJSKO IZVJEŠĆE)

4.1. Temeljno financijsko izvješće A630000 i A630113 (109 15)

Zbrojni rezultati poslovanja (u eurima) prema Izvještaju o prihodima i rashodima za razdoblje siječanj - prosinac 2024. godine iskazuju sljedeće osnovne karakteristike ostvarenja, i to:

4.1.1. Struktura poslovanja

PRIHODI IZ NADLEŽNOG PRORAČUNA ZA FINANCIRANJE REDOVNE DJELATNOSTI (671)	119.258.406,00
PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I ROBA, TE PRUŽENIH USLUGA (661)	6.176.339,17
OSTALI PRIHODI I PRIMICI	1.465.580,32
A PRIHODI I PRIMICI UKUPNO (X678)	126.900.325,49
B RASHODI I IZDACI UKUPNO (Y345)	125.440.444,55
VIŠAK PRIHODA I PRIMITAKA (X005)	1.459.880,94
MANJAK PP PRENESENI IZ 2023.g.(9222-9221)	108.879,70
C RAZLIKA PRIHODA I PRIMITAKA (X006)	
VIŠAK PP ZA POKRIĆE U 2025.g.	1.351.001,24

4.1.2. Struktura prihoda i primitaka

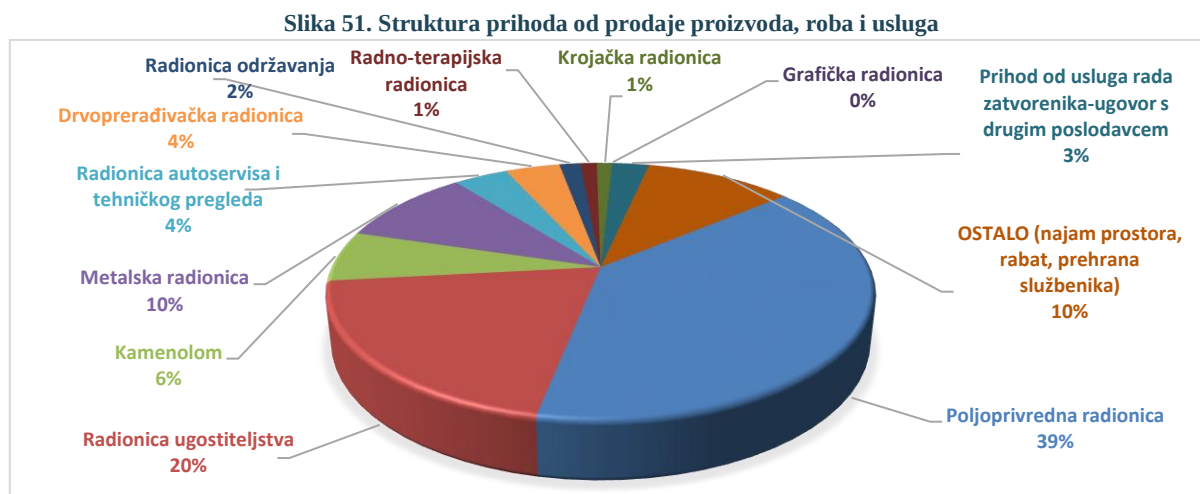
Ad A/ Struktura ukupnih prihoda i primitaka (X678) je sljedeća:

STRUKTURA PRIHODA I PRIMITAKA			
šifra	VRSTA PRIHODA	iznos u eurima	učešće
671	A) Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika	119.258.406,00	93,98 %
661	B) Prihodi od prodaje proizvoda i robe, te pruženih usluga (1+2+3)	6.176.339,17	4,87 %
	1. PRIHODI PO RADIONICAMA:	5.368.477,49	
	Poljoprivredna radionica	2.423.916,17	
	Radionica ugostiteljstva	1.244.032,18	
	Kamenolom	393.801,73	
	Metalska radionica	600.852,24	
	Radionica autoservisa i tehničkog pregleda	236.603,13	
	Drvoprerađivačka radionica	238.499,35	
	Radionica održavanja	91.815,95	
	Radno-terapijska radionica	72.155,59	

	Krojačka radionica	66.801,15	
	2. PRIHODI OD UGOVORA S DRUGIM POSLODAVCIMA (usluga rada zatvorenika)	161.777,21	
	3. OSTALO (prihod od najma prostora, restoran za službenike)	646.084,47	
	C) Ostali prihodi i primici (1+2+3+4)	1.465.580,32	1,15 %
61	1. Lutrijska sredstva namijenjena za projekte organizacija civilnog društva	457.760,56	
63	2. Pomoći od subjekata unutar općeg proračuna (APPRRR - poticaji za poljoprivrednu proizvodnju, provođenje projekta za hrvatsku pismenost, Erasmus projekt „First IN then OUT“)	550.481,33	
65	3. Prihodi po posebnim propisima (sprovođenje i preprate zatvorenika, prihodi po osnovi štete od osiguranja)	142.123,96	
64+68 +663+ 7+8	4. Ostali prihodi (prihodi od rabata prodavaonice, naplate štete od zatvorenika, sufinanciranje troškova, te prihod od imovine), pristojbe i naknade po posebnim propisima, donacije i primici od financijske imovine	315.214,47	
X678	PRIHODI I PRIMICI UKUPNO (A+B+C)	126.900.325,49	100,00 %

1) Iz strukture ukupnih prihoda i primitaka, vidljivo je dominantno učešće prihoda iz državnog proračuna Republike Hrvatske 119.258.406,00 eura (671).

2) Prihodi od vlastite djelatnosti, nastaju kao prihodi od prodaje proizvoda i robe, te pruženih usluga. Navedeni prihodi iznose 6.176.339,17 eura (661), a ostvareni su prvenstveno radom zatvorenika u radionicama kaznenih tijela.

3) Ostali prihodi i primici odnose se na poticaje za poljoprivrednu proizvodnju od Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR), provođenje projekta za hrvatsku pismenost, Erasmus projekt „First IN then OUT“, naknade za priređivanje igara na sreću, naplate šteta od osiguranja, naplate troškova i šteta od osoba lišenih slobode, prihodi od rabata prodavaonice, prihodi od donacija i imovine te primici od financijske imovine i zaduživanja.

4.1.3. Struktura rashoda poslovanja

Ad B/ Struktura ukupnih rashoda je sljedeća:

1) Iz strukture rashoda dominantno je učešće rashoda za zaposlene, odnosno plaće, doprinosi, ostali rashodi za zaposlene. RASHODI ZA ZAPOSLENE u 2024. godini iznose 89.890.102,58 eura, te uključuju plaće za redovan rad (uvećanja zbog novog Zakona o plaćama), prekovremeni rad (nedostatak službenika i stalan porast zatvorenika), doprinose na plaće i ostale rashode. Na ostale rashode za zaposlene utrošeno je 3.916.311,96 eura, a najveći udio čine otpremnine ovlaštenim službenim osobama (100 otpremnina prema čl. 36. Zakona), božićnica, regres i uskrsnica za 2.605 zaposlenika, jubilarne nagrade i dar za djecu (1.546 djece).

2) Materijalne rashode čine rashodi za materijal i energiju, rashodi za usluge te ostali nespomenuti rashodi. MATERIJALNI RASHODI iznose 26.917.692,31 eura te su sredstva utrošena za podmirenje troškova redovnog funkcioniranja zatvorskog sustava (prosječno brojno stanje zatvorenika u 2024. godini je 4.939, te je taj broj stalno u porastu - stanje na dan 31. prosinca 2024. iznosi 4.965 osoba lišenih slobode). Najveći dio troškova odnosi se na uredski materijal, materijal i sirovine (namirnice za prehranu zatvorenika, lijekovi i liječenje, odjeća, obuća, oprema i higijenske potrepštine za zatvorenike), energiju, materijal i dijelove te usluge tekućeg i investicijskog održavanja, komunalne usluge, zdravstvene usluge, intelektualne usluge (ugovori o djelu – liječnici i medicinski tehničari), te naknade za rad zatvorenika. Troškovi materijalnih rashoda su povećani zbog makroekonomskih kretanja (stalni porast cijena materijala, sirovina, energije i usluga). U okviru ovih rashoda nalaze se i troškovi za sistematske preglede zaposlenika sukladno Kolektivnom ugovoru te naknade za prijevoz i rad na terenu.

3) Preostalo su financijski rashodi koji se najvećim dijelom odnose na bankarske usluge i usluge platnog prometa.

4) Ostale rashode čine lutrijska sredstva namijenjena za projekte organizacija civilnog društva (udruga) usmjerene pružanju potpore provođenju programa postupanja/izvršavanja kazne zatvora te kazna plaćena Državnom inspektoratu u iznosu 2.420,00 eura što je vezano za veterinarsku inspekciju koja je uočila nedostatke i propuste u radu. U 2024. godini sklopljeno je osam ugovora s udrugama te je utrošeno 450.830,56 eura za provođenje projekata i programa u šest kaznenih tijela. Više o suradnji s udrugama u poglavlju Suradnja s organizacijama civilnog društva.

5) Rashodi za nabavu nefinancijske imovine većim dijelom obuhvaćaju investicije u kaznenim tijelima, a manjim dijelom nabavu postrojenja i opreme.

Utrošeno je 8.505.028,12 eura za nabavu postrojenja, opreme, prijevoznih sredstava (uredska oprema i namještaj, kreveti, klupe za park, TV uređaji, klima uređaji, kuhinjska oprema i uređaji, zamrzivači, bojler, računalna oprema, kamere i sustavi videonadzora, alat i uređaji za radionice, industrijske perilice rublja, metal detektorska vrata, platenik, poljoprivredna oprema, alat i strojevi, telefonska IP centrala, agregati, oprema za klaonicu i prasilište, sustav za evidenciju radnog vremena, medicinska oprema, sprave za vježbanje, sedam automobila, šest traktora i dva kombi vozila, kombi hladnjača) te za dodatna ulaganja: rekonstrukcija

zatvoreničkih i uredskih sanitarnih čvorova, obnova podova u više objekata, rekonstrukcija nadzornih prostora i nadstrešnica, rekonstrukcija lakirnice drvoprerađivačke radionice, postrojenje za plastifikaciju za metalnu radionicu, rekonstrukcija objekta Pasjak, tunelsko skladište sa samonosivom čeličnom konstrukcijom, radovi na obnovi glavnog ulaza (porte), adaptacija zgrade centralne kuhinje, adaptacija zgrade klaonice, adaptacija zgrade zatvorenog odjela za žene, izrada nadbetona u podrumu radionice ugostiteljstva, izrada „kaveza“ na zgradi ženskog zatvorenog odjela, elektroinstalacije u centralnoj kuhinji, zamjena laminiranih stropova sa spuštenim stropovima u upravnoj zgradi, rekonstrukcija zgrade zatvora probijanjem zida i spajanjem šetališta sa zgradom zatvora, uređenje ambulante, sanacija vanjske i unutrašnje hidrantske mreže, rekonstrukcija kosog krova nad radionicama, gromobranska instalacija, rekonstrukcija električnog grijanja tople potrošne vode, ugradnja lifta, podizne platforme za invalide, sustav vatrodjave, sustav klimatizacije, ograda oko zatvora, cirkulacijske pumpe, rekonstrukcija zatvoreničkog dvorišta, rekonstrukcija kotlovnica, usluge stručnog nadzora, projektne dokumentacije za rekonstrukciju kuhinja, zgrada, elektroinstalacija, troškovnici, idejna rješenja, geomehanički elaborati, zamjena stolarije i sanacija krovništa na više objekata, uređenje šetnica za zatvorenike i zatvorenice, sanacija dvorišta, vanjska rasvjeta, uređenje zatvoreničkih soba.

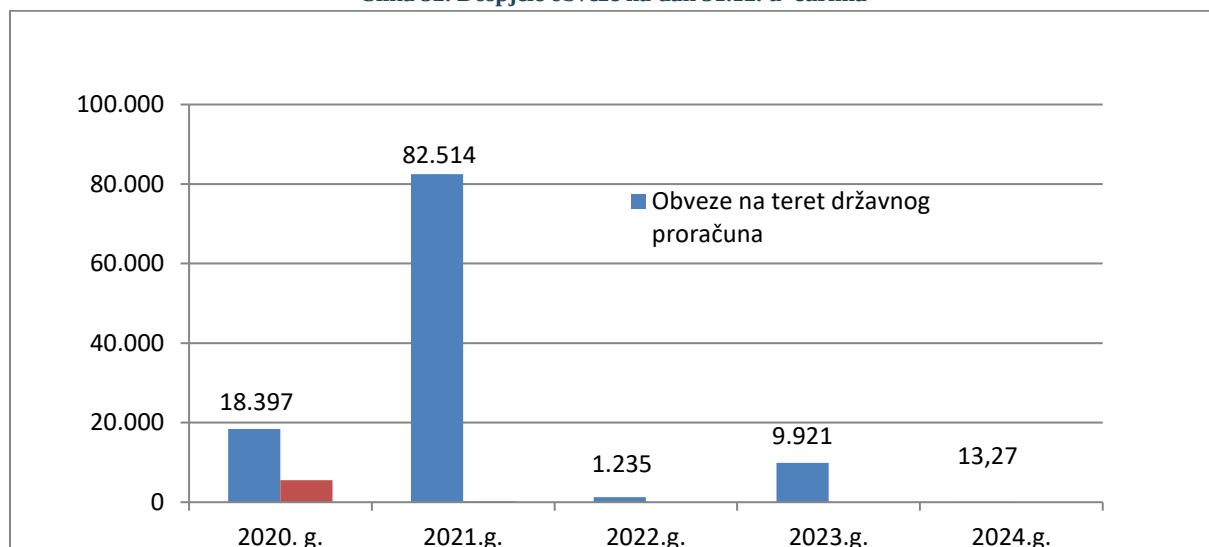
Za naredno razdoblje planira se nabava postrojenja, opreme i prijevoznih sredstava (klime, hladnjaci, kreveti, Tv uređaji, komunikacijska oprema, aparati za metalnu radionicu, tračni stroj za pranje posuđa, opremanje ureda, telefonska centrala, kuhinjska oprema i uređaji, rashladna komora, medicinska oprema, poljoprivredna mehanizacija, podizanje nasada voća i proširenje poljoprivredne proizvodnje, poljoprivredni uređaji, traktori, traktorska prikolica, farma nesilica, plastenici, kombajn za žitarice, kombi vozila, automobili, električni automobil, kamion, komunalni stroj za održavanje, električno komunalno vozilo), te dodatna ulaganja na građevinskim objektima (prenamjena kirurške sale, rekonstrukcija nadzornih prostora, zamjena krovništa, renovacija objekta poljoprivredne radionice, ugradnja klimatizacijskog sustava, odvodnja oborinskih voda, sanacija vodovoda i kanalizacije, rekonstrukcija kotlovnica i kuhinja, izgradnja i renovacija šetnica, rekonstrukcija sustava za dojavu požara, projekt energetske obnove, kružni zid oko zatvora, uređenje zatvoreničkih soba, izgradnja i renovacija farmi, renovacija prostorija za posjete zatvorenika, prijemno-otpusnog odjela, podova prostorija, soba za izdvajanje, sanitarnih čvorova, obnova električnih instalacija, zamjena prozora, fotonaponska elektrana).

Gore navedena ulaganja su nužna zbog stanja infrastrukture (zgrade, zastarjela postrojenja i oprema) zatvorskog sustava te stalnog porasta broja zatvorenika i podizanja razine sigurnosti.

6) Izdaci za financijsku imovinu i otplatu zajmova odnose se na otplatu glavnice financijskog leasinga za nabavu teretnog vozila (nabava hladnjače za prijevoz mesa).

Na dan 31. prosinca 2024. g ukupne **dospjele obveze** za rashode poslovanja (23) iznose 13,27 eura, a odnose se na materijalne rashode (232).

Slika 52. Dospjele obveze na dan 31.12. u eurima

Tablica 20. Rezultati poslovanja po godišnjem obračunu u razdoblju od 2020. do 2024. godine

REZULTATI POSLOVANJA ISKAZANI PO GODIŠNJEM OBRAČUNU (€)	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.	2024.g.
Prihodi iz DP za zaposlene (plaće i prijevoz)	56.941.626,52	59.845.281,04	63.536.323,25	74.211.585,75	92.525.809,67
Prihodi iz DP za tekuće rashode	11.058.239,56	11.268.999,93	16.986.244,75	20.448.158,59	26.732.596,33
Prihodi iz DP UKUPNO	67.999.866,08	71.114.280,97	80.522.568,00	94.659.744,34	119.258.406,00
Prihodi iz vlastite djelatnosti	3.989.859,84	4.001.072,27	4.931.776,13	5.715.891,69	6.176.339,17
Ostali prihodi	888.636,94	2.270.371,49	1.251.603,19	1.371.292,02	1.465.580,32
UKUPNO PRIHODI	72.878.362,86	77.385.724,73	86.705.947,32	101.746.928,05	126.900.325,49
UKUPNO RASHODI	71.895.375,80	78.075.025,95	86.458.427,93	101.410.579,21	125.440.444,55
Višak ili manjak prihoda	982.987,06	-689.301,22	247.519,39	336.348,84	1.459.880,94
Višak ili manjak prihoda preneseni iz prethodne god.	-983.314,09	-1.281,57	-693.084,37	-447.474,30	-108.879,70
Višak ili manjak prihoda za pokriće u slijedećoj godini	-327,03	-690.582,79	-445.564,98	-111.125,46	1.351.001,24

Rezultat poslovanja za 2024. godinu dobiva se iz razlike ukupnih prihoda (126.900.325,49 eura) i ukupnih rashoda (125.440.444,55 eura), te ukazuju na višak prihoda od 1.459.880,94 eura. S obzirom na preneseni manjak prihoda iz 2023. godine, višak prihoda za pokriće u 2025. godini, iznosi 1.351.001,24 eura.

4.2. Izvješće o utrošenim sredstvima u kaznenim tijelima

Za izvršavanje kaznenopravnih sankcija i mjera, u promatranom razdoblju, utrošeno je:

Tablica 21. Ukupni rashodi za 2024. godinu

Vrsta rashoda	Ukupni rashodi (€)	Učešće u ukupnim rashodima (u postocima)
Plaće	67.785.544,69	54,04 %
Ostali rashodi za zaposlene	3.916.311,96	3,12 %
Doprinosi na plaće	18.188.245,93	14,50 %
Naknade troškova zaposlenima	2.767.561,38	2,21 %
Rashodi za materijal i energiju	16.372.876,05	13,05 %
Rashodi za usluge	5.931.542,44	4,73 %
Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa	0,00	0,00 %
Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	1.845.712,44	1,47 %
Ostali financijski rashodi	108.772,95	0,09 %
Tekuće donacije	453.250,56	0,36 %
Povećanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda	-447.061,71	-0,36 %
Ukupni rashodi poslovanja	116.922.756,69	93,21 %
Nematerijalna imovina	530,89	0,00 %
Građevinski objekti	10.437,50	0,01 %
Postrojenja i oprema	2.673.834,49	2,13 %
Prijevozna sredstva	1.068.075,55	0,85 %
Knjige, umjetnička djela i ost. izložbene vrij.	1.898,01	0,00 %
Višegodišnji nasadi i osnovno stado	2.700,00	0,00 %
Nematerijalna proizvedena imovina	12.315,96	0,01 %
Dodatna ulaganja na građevinskim objektima	4.725.146,08	3,77 %
Dodatna ulaganja na postrojenjima i opremi	5.050,18	0,00 %
Dodatna ulaganja na prijevoznim sredstvima	4.918,64	0,00 %
Dodatna ulaganja za ostalu financijsku imovinu	120,82	0,00 %
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	8.505.028,12	6,78 %
Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	12.659,74	0,01 %
UKUPNI RASHODI I IZDACI	125.440.444,55	100,00 %

U odnosu na ukupne, prethodno navedene rashode, prosječni trošak po jednoj osobi lišenoj slobode i odgajanja **iznosi 66,37 eura** dnevno što je 14,2 % više u odnosu na razdoblje siječanj - prosinac 2023. godine. Porast prosječnog troška za gore navedeni postotak je posljedica značajnih ulaganja u postrojenja, opremu i građevinske objekte radi podizanja razine sigurnosti.

Uzimajući u obzir samo direktne troškove osobe lišene slobode, prosječni dnevni trošak po jednoj osobi lišenoj slobodi i odgajanja iznosi **8,16 eura**, što je za 1,4 % manje u odnosu na razdoblje siječanj - prosinac 2023. godine.

Nastavno dajemo prikaz po kaznionicama, zatvorima i odgojnim zavodima:

Tablica 22. Ukupni i direktni trošak po osobi lišenoj slobode i odgajanika za 2024. godinu

Rbr.	KAZNENO TIJELO	UKUPNI TROŠAK		DIREKTNI TROŠAK		1 zaposleniku / xy osobi lišenoj slobodi
		dnevno po 1 osobi lišenoj slobodi	INDEX odnos na prosjeak	dnevno po 1 osobi lišenoj slobodi	INDEX odnos na prosjeak	
1.	Zatvorska bolnica u Zagrebu	116,15	175	9,09	111	1/1,18
2.	Kaznionica u Glini	54,84	83	9,18	112	1/2,06
3.	Kaznionica u Lepoglavi	78,31	118	9,09	111	1/1,55
4.	Kaznionica u Lipovici - Popovači	52,50	79	7,94	97	1/2,32
5.	Kaznionica u Požegi	104,85	158	9,08	111	1/1,54
6.	Odgojni zavod u Požegi	175,09	264	6,38	78	1/0,60
7.	Kaznionica u Turopolju	98,11	148	10,81	132	1/1,26
8.	Odgojni zavod Turopolje	217,50	328	17,39	213	1/0,61
9.	Kaznionica u Valturi	111,62	168	8,42	103	1/0,88
10.	Zatvor u Bjelovaru	57,13	86	6,64	81	1/2,14
11.	Zatvor u Dubrovniku	66,54	100	6,72	82	1/1,63
12.	Zatvor u Gospiću	74,18	112	9,27	114	1/1,42
13.	Zatvor u Karlovcu	66,38	100	6,90	84	1/1,95
14.	Zatvor u Osijeku	49,23	74	6,45	79	1/2,40
15.	Zatvor u Požegi	58,19	88	6,92	85	1/1,96
16.	Zatvor u Puli - Pola	54,39	82	6,95	85	1/2,20
17.	Zatvor u Rijeci	49,32	74	7,93	97	1/2,56
18.	Zatvor u Sisku	0,00	0	0,00	0	1/0
19.	Zatvor u Splitu	55,47	84	6,96	85	1/2,39
20.	Zatvor u Šibeniku	67,15	101	7,48	92	1/1,94
21.	Zatvor u Varaždinu	53,88	81	5,81	71	1/2,33
22.	Zatvor u Zadru	57,07	86	6,02	74	1/1,93
23.	Zatvor u Zagrebu	56,19	85	8,18	100	1/3,10

Napominje se da je iskazani prosječni dnevni trošak po zatvoreniku u Kaznionicama u Požegi i Turopolju smanjen za prosječne troškove prehrane koji se odnose na maloljetnike u Odgojnim zavodima u Požegi i Turopolju, odnosno za isti je iznos povećan prosječni dnevni trošak po maloljetniku/ci u Odgojnim zavodima u Požegi i Turopolju.

Korigirani su, također, i troškovi prehrane kod korisnika koji su bez naknade preuzeli prehrambene proizvode od drugih korisnika unutar zatvorskog sustava.

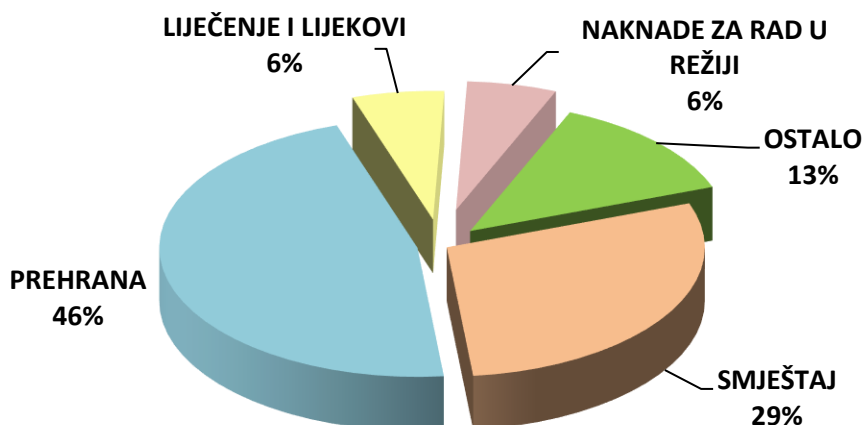
UKUPNI TROŠAK (u eurima)	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.	2024.g.
	55,37	56,56	54,50	58,14	66,37

2024./2023.	2024./2020.
14,2 %	12,3 %

Struktura direktnih (dnevni) troškova zatvorenika je sljedeća:

smještaj (energenti)	28,92 %	odnosno	2,36 €
prehrana	46,57 %	odnosno	3,80 €
liječenje i lijekovi	5,76 %	odnosno	0,47 €
naknade za rad u režiji	5,64 %	odnosno	0,46 €
ostalo (potrošni materijal)	13,11 %	odnosno	1,07 €
UKUPNO:			8,16 €

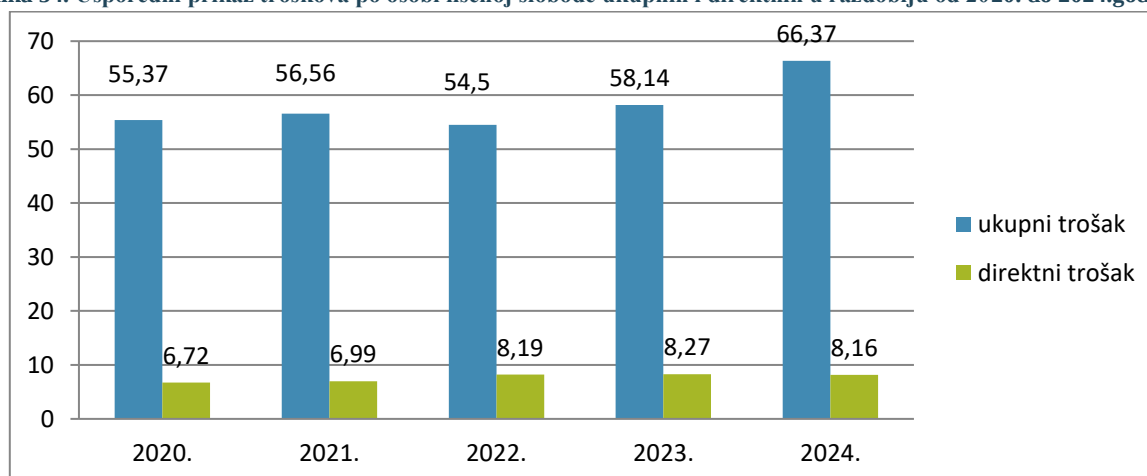
Slika 53. Struktura direktnih troškova osobe lišene slobode za 2024. godinu

Tablica 23. Prosječni trošak po osobi lišenoj slobode u razdoblju od 2019. do 2024. godine

DIREKTNI TROŠAK struktura	PROSJEČNI TROŠAK PO OSOBI LIŠENOJ SLOBODE						
	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.	2024.g.	-7,6 %	1,3 %
SMJEŠTAJ (energenti)	2,33	2,89	3,51	2,56	2,36	-0,4 %	37,3 %
PREHRANA	2,77	2,48	3,08	3,82	3,80	-0,3 %	-14,3 %
LIJEČENJE I LIJEKOVI	0,55	0,50	0,45	0,47	0,47	-8,9 %	9,5 %
NAKNADE ZA RAD režija	0,42	0,45	0,42	0,51	0,46	15,6 %	63,8 %
OSTALO	0,65	0,66	0,73	0,93	1,07	-1,4 %	21,5 %
	6,72	6,99	8,19	8,27	8,16		

Slika 54. Usporedni prikaz troškova po osobi lišenoj slobode ukupnih i direktnih u razdoblju od 2020. do 2024.godine

4.3. Izvješće o uređenju i opremanju kaznenih tijela za 2024. godinu (razdjel 109 glava 05)

Sa aktivnosti **A544090** – DJELATNOST UPRAVE ZA ZATVORSKI SUSTAV nabavljeno je:

•	<u>A 544090</u>	<u>Djelatnost uprave za zatvorski sustav</u>	<u>2.575.982,00 €</u>
322		Rashodi za materijal i energiju	2.363.870,86 €
		- Streljivo i lisice,	
		- Pojas za sprovođenje zatvorenika,	
		- Službene iskaznice,	
		- Odore za službenike pravosudne policije	
		- (jakne, košulje, hlače, majice, kape, čarape),	
		- Cipele za službenike pravosudne policije.	
323		Rashodi za usluge	33.997,42 €
		- Zdravstveni pregledi službenika pravosudne policije,	
		- Projekt za videonadzor	
329		Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	178.113,72 €
		- Školarine (školoвање Srednja policijska škola „Josip Jović“, Zagreb)	

Sa aktivnosti **K629181** – OBNOVA VOZNOG PARKA ZATVORSKOG SUSTAVA, utrošeno je:

•	<u>K 629181</u>	<u>Obnova voznog parka zatvorskog sustava</u>	<u>167.235,46 €</u>
		Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	
		- otplate za leasing - službena vozila	155.289,91 €
		- otplate za leasing - kamate	11.945,55 €

Sa aktivnosti **K629023** - UREĐENJE I OPREMANJE KAZNENIH TIJELA, nabavljeno je:

•	<u>K 629023</u>	<u>Uređenje i opremanje kaznenih tijela</u>	<u>444.685,82 €</u>
422		Postrojenja i oprema	393.049,07 €
		- Baterijske svjetiljke,	
		- Inspekcijske kamere,	
		- Ručni metaldetektori,	
		- Radiostanice,	
		- Alkotesteri,	
		- Oružje (pištolji i puške),	
		- Protubalističke kacige,	
		- Balistički nosači i ploče,	
		- Taktičke majice i hlače,	
		- Štitnici.	
451		Dodatna ulaganja na građevinskim objektima	51.636,75 €

4.4. Rad osoba lišenih slobode i odgajanja

U promatranom razdoblju brojno stanje smještenih osoba lišenih slobode i odgajanja, utvrđeno prema prosječnom mjesečnom stanju, je **4.939 osoba lišenih slobode i odgajanja**. U istom razdoblju radno je angažirano prosječno mjesečno (prema punom mjesečnom fondu sati rada) 1.540 osoba lišenih slobode i odgajanja (31,18 % od ukupnog prosječnog broja). Broj radno neangažiranih je velik jer u ukupan broj osoba lišenih slobode i odgajanja ulaze i istražni zatvorenici, radno nesposobni, kao i osobe lišene slobode i odgajanja koji ne žele biti radno angažirani.

Zatvorenici, koji su radno angažirani, raspoređeni su na rad kako slijedi:

Tablica 24. Usporedan prikaz broja osoba lišenih slobode i odgajanja na radu u razdoblju od 2020. do 2024. godine

KAZNENA TIJELA	RAD OSOBA LIŠENIH SLOBODE					%	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024./2023.	2024./2020.
kaznionice	627	737	737	788	795	1 %	27 %
zatvori	231	253	302	311	717	131 %	210 %
odgojni zavodi	26	31	27	29	28	-3 %	8 %
UKUPNO	884	1.021	1.066	1.128	1.540	37 %	74 %

Slika 55. Ne/radno angažirane osobe lišene slobode i odgajanja u 2024. godini

Tablica 25. Raspored osoba lišenih slobode i odgajanja na rad u 2024. godini

POSLOVI OSOBA LIŠENIH SLOBODE	KAZNIONICE		ZATVORI		ODGOJNI ZAVOD		UKUPNO ZAPOSLENO OSOBA LIŠENIH SLOBODE
Režijski rad	431	54 %	677	94,42 %	28	100 %	1.136 73 %
Radionice kaznenih tijela	333	42 %	17	2,37 %			350 23 %
Izvan kaznenog tijela	31	4 %	23	3,21 %			54 4 %
UKUPNO	795		717		28		1.540
(u postotku)	51,62 %		46,56 %		1,82 %		100,00 %

Režijski, odnosno pomoćno-tehnički poslovi na kojima rade osobe lišene slobode i odgajanici u kaznenim tijelima, najčešće se odnose na održavanje čistoće i urednosti prostorija i kruga kaznenih tijela, pranje vozila, ličenje, pomoćne poslove u praonici rublja, kuhinji, skladištu, zatvorskoj radionici, zatvorskoj prodavaonici i slično.

Radionice su u kaznenim tijelima organizirane u odjelima za rad i strukovnu izobrazbu zatvorenika, a u njima se obavljaju poslovi poljoprivrede, održavanja, obrade metala i drva, ugostiteljstva, eksploatacije kamena i drugo. Veliki dio prehrambenih proizvoda kaznionice proizvode same (radom zatvorenika), a namijenjeni su, prije svega, potrebama kaznenih tijela, za prehranu osoba lišenih slobode i odgajanika.

Kaznena tijela su, kao regijski nositelji proizvodnje hrane u 2024. godini, proizveli i isporučili u zatvorski sustav:

• povrće (190.146 kg)	vrijednosti	106.889,04 eura
• meso (349.100 kg)	vrijednosti	854.462,77 eura
• jaja (498.390 kom)	vrijednosti	91.710,06 eura

Prema ugovorima između kaznenih tijela i poslodavaca, zatvorenici su obavljali pomoćne poslove utovara-istovara, preseljenja, pranja rublja, slaganja papirne konfekcije i pakiranja auto dijelova i drugih proizvoda, građevinske radove, na održavanju šuma, poslove u poljoprivredi, a tijekom 2024. godine realizirana su 53 ugovora s raznim poslodavcima.

Prema odobrenju, zatvorenici mogu nastavljati raditi kod svojeg poslodavca, a tijekom 2024. godine, jednom je zatvoreniku odobren nastavak rada kod poslodavca, te je jedan zatvorenik nastavio raditi u vlastitoj djelatnosti.

Prema ugovoru (fizički rad i nastavak rada), na ime rada, poslodavci su kaznenim tijelima uplatili 144.452,33 eura, dok je zatvorenicima isplaćeno 38.910,02 eura.

Na ime naknada za rad zatvorenika u kaznenom tijelu, zatvorenicima je isplaćeno ukupno 1.395.184,53 eura, od čega za rad u režiji 857.429,36 eura, a 537.755,17 eura za poslove u radionicama.

Prosječna naknada za rad na poslovima u radionicama iznosila je 128,04 eura mjesečno, dok je za pomoćno - tehničke poslove iznosila 62,90 eura mjesečno za rad u redovnom radnom vremenu (Obrazac IOR). Radom zatvorenika u promatranom razdoblju ostvareno je 5.632.197,99 eura prihoda, 4.585.324,42 eura rashoda, te je tako (uz prijenos iz prethodnog razdoblja 985.578,04 eura) ostvaren prihod u iznosu od 2.032.451,61 eura. Dio prihoda je utrošen za tekuće i kapitalne izdatke te je preostali iznos prihoda 1.304.409,19 eura. (Obrazac IKS).

5. NADZOR NAD POSTUPANJEM SA ZATVORENICIMA I ODGAJANICIMA

Nadzor nad postupanjem sa zatvorenicima u kaznionicama i zatvorima te odgajanicima u odgojnim zavodima, sukladno zakonima, obavljaju Središnji ured za zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, nadležni sudac izvršenja,

pučki pravobranitelj, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, pravobraniteljica za djecu i pravobranitelj za osobe s invaliditetom, nevladine udruge koje se bave zaštitom ljudskih prava te periodički Europski odbor za sprječavanje mučenja, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja Vijeća Europe i UN-ov Pododbor za sprječavanje mučenja i drugog okrutnog, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja¹(SPT).

5.1. Nadzor Središnjeg ureda za zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Na temelju odredbi članka 30. Zakona, stručni nadzor nad radom kaznionica, zatvora, centara i odgojnih zavoda provode ovlaštene službene osobe ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa.

Služba za unutarnju kontrolu, kao organizacijska jedinica Središnjeg ureda za zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju, osigurala je u 2024. godini efikasnost u provođenju stručnog nadzora nad radom kaznenih tijela, odgojnih zavoda, Centra za dijagnostiku u Zagrebu te Centra za izobrazbu, uz provođenje preventivnih aktivnosti na osnovu posredno i neposredno pribavljenih podataka tijekom stručnog nadzora o radu Zatvorskog sustava, te nadzorom provedbe mjera naloženih u nadzorima, kako o postupanju sa zatvorenicima tako i službenicima i namještenicima.

Tijekom 2024. godine ovlašteni službenici Središnjeg ureda za zatvorski sustav obavili su pet redovitih stručnih nadzora, koji su uglavnom rezultirali savjetovanjem o potrebnim promjenama u svakodnevnom radu kaznionica i zatvora, kao i četiri izvanredna stručna nadzora. Prilikom provedbe navedenih redovitih stručnih nadzora, alkotestirano je ukupno 70 službenika i namještenika kaznenih tijela, a kod svih testiranih službenika očitana je koncentracija alkohola 0,00 g/kg. U 2024. godini Služba za unutarnju kontrolu Središnjeg ureda za zatvorski sustav zaprimila je ukupno 113 pisanih pritužbi osoba lišenih slobode, na koje je uredno odgovoreno i nije bilo potrebe za provođenjem eventualnih stručnih nadzora.

U odnosu na kaznena tijela u kojima su prilikom stručnog nadzora utvrđene nepravilnosti, Središnji ured za zatvorski sustav naložio je mjere za njihovo otklanjanje te donio pisane naputke i upute o potrebnim promjenama u postupanju, u svrhu zakonitog postupanja i ujednačavanja prakse u kaznenim tijelima u postupanju prema zatvorenicima i maloljetnicima. Pri tome su se razmatrale i preporuke i upozorenja pučke pravobraniteljice, po kojima se postupalo u svim slučajevima kada je to bilo moguće u okviru nadležnosti i na razini Središnjeg ureda za zatvorski sustav.

6. POSTIGNUĆA

6.1. Unapređenje infrastrukture

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije nastavlja s usmjerenim ulaganjima u zatvorski sustav s ciljem osiguravanja sigurnih, dostojanstvenih i zakonitih uvjeta izvršavanja

¹ UN Subcommittee on prevention of torture - <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/spt>

kazne zatvora i mjere istražnog zatvora. Pritom se dosljedno poštuju nacionalni propisi te međunarodni standardi, osobito oni utvrđeni Europskim zatvorskim pravilima i preporukama Odbora Vijeća Europe za sprječavanje mučenja (CPT). Kako bi se osigurala ravnomjerna teritorijalna dostupnost kapaciteta te ublažilo dugotrajno stanje prenapučenosti, Ministarstvo provodi strateške projekte za pripremu izgradnje novih kaznionica u trima županijama: Ličko-senjskoj, Sisačko-moslavačkoj i Osječko-baranjskoj.

Izgradnja Kaznionice u Perušiću (Ličko-senjska županija) nalazi se u visokoj programskoj fazi te obuhvaća planirani smještajni kapacitet za 400 osoba lišenih slobode. Novi kompleks pridonijet će rasterećenju dijela postojećih kaznenih tijela, omogućiti kvalitetniju provedbu tretmanskih programa te potaknuti regionalni društveno-gospodarski razvoj. Projekt će se financirati uz potporu Razvojne banke Vijeća Europe (CEB) i sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske.

Radi postizanja veće operativne učinkovitosti i racionalizacije javnih ulaganja, Ministarstvo razvija model standardizirane modularne gradnje za proširenje i izgradnju kaznenih tijela. Taj pristup već se primjenjuje u Kaznionici u Lipovici-Popovači i Zatvoru u Varaždinu, a planira se i njegova daljnja implementacija u još nekoliko kaznenih tijela. Time se povećavaju smještajni kapaciteti i omogućuje se fleksibilna i brza prilagodba infrastrukturnim potrebama zatvorskog sustava. Racionalizacijom, kroz objedinjavanje funkcionalnih cjelina, integraciju usluga i optimizaciju kadrovskih i prostornih resursa, stvaraju se temelji za dugoročnu održivost zatvorskog sustava te odgovorno i učinkovito upravljanje javnim sredstvima.

Infrastrukturna ulaganja predstavljaju ključan preduvjet za daljnje reformske i modernizacijske procese u zatvorskom sustavu. Kvalitetan prostor omogućuje provedbu suvremenih rehabilitacijskih pristupa, tretmanskih programa i obrazovnih sadržaja, a istovremeno pridonosi sigurnijem i profesionalnijem okruženju za rad službenika. Ministarstvo će stoga i nadalje sustavno raditi na unapređenju zatvorskih kapaciteta, imajući u vidu strateški cilj izgradnje humanog i učinkovitog zatvorskog sustava koji je usklađen s europskim standardima zaštite ljudskih prava.

6.2. Utrka Yellow Ribbon Run

U 2024. godini kao dio bilateralnog projekta „Unapređenje kapaciteta i vidljivosti zatvorskog i probacijskog sustava“ financiranog od strane Norveškog Financijskog mehanizma, po prvi je puta u Hrvatskoj održana Utrka žute vrpce (Yellow Ribbon Run) pod nazivom „Trčimo za društvo i učimo za slobodu“.

Utrka je održana u Gospiću, park šuma Jasikovac, a u njoj su sudjelovale osobe lišene slobode, službenici kaznenih tijela, probacijskih ureda, središnjih ureda za zatvorski sustav i probaciju, predstavnici sudova, državnog odvjetništva, akademske zajednice, organizacija civilnog društva i dr.

Cilj utrke, na kojoj je sudjelovalo više od 120 osoba bio je podržati osobe s kriminalnom prošlošću u reintegraciji u društvo, potaknuti uključivanje u društvo, otvoriti raspravu o stereotipima i predrasudama s kojima se nose oni s kriminalnom prošlošću, podići svijest o važnosti rehabilitacije i upoznati javnost sa značajem obavljanja poslova u zatvorskom sustavu.

POPIS SLIKA:

Slika 1. Organizacijska struktura Uprave za zatvorski sustav i probaciju.....	5
Slika 2. Prikaz smještajnih kapaciteta na 31.12.2024.	17
Slika 3. Kretanje broja osoba lišenih slobode i smještajnih kapaciteta 2020. – 2024. godine.....	18
Slika 4. Kažnjenici s obzirom na vrstu izrečene kazne tijekom 2024. godine	21
Slika 5. Istražni zatvorenici na dan 31.12. i novoprimljeni, od 2020. do 2024. godine	21
Slika 6. Novoprimljeni istražni zatvorenici s obzirom na vrstu kaznenog djela.....	22
Slika 7. Istražni zatvorenici s obzirom na trajanje istražnog zatvora na dan 31.12.2024. godine	22
Slika 8. Broj novoprimljenih istražnih zatvorenika u 2024. godini, smještenih u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu sukladno članku 551. Zakona o kaznenom postupku.....	24
Slika 9. Novoprimljeni zatvorenici i u 2024. godini, prema vrsti kaznenog djela	25
Slika 10. Zatvorenici na 31.12.2024. godine, prema vrsti kaznenog djela	25
Slika 11. Struktura zatvorenika s obzirom na duljinu kazne, na dan 31.12. 2024. godine	27
Slika 12. Dobna struktura zatvorenika i maloljetnika (kazna zatvora, maloljetničkog zatvora) na dan 31. 12. 2024.godine.....	27
Slika 13. Struktura zatvorenika s obzirom na stupanj obrazovanja, na dan 31.12.2024.	28
Slika 14. Vrste pregleda u kaznenim tijelima i odgojnim zavodima tijekom 2024.godine	35
Slika 15. Broj specijalističkih zdravstvenih pregleda izvan kaznenog tijela tijekom 2024. godine	35
Slika 16. Broj najčešćih oboljenja tijekom 2024. godine	36
Slika 17. Zatvorenici i odgojna mjera uključeni u obrazovne programe u razdoblju 2020. – 2024.	38
Slika 18. Broj i vrsta aktivnosti slobodnog vremena zatvorenika i odgajnika tijekom 2024. godine	39
Slika 19. Broj odobrenih premještaja zatvorenika od 2020. do 2024. godine.....	45
Slika 20. Broj privremeno premještenih istražnih zatvorenika od 2020. do 2024. godine.....	46
Slika 21. Broj pogodnosti izlazaka i broj zlorabaka pogodnosti izlazaka izvan kaznenog tijela	47
Slika 22. Broj odobrenih uvjetnih otpusta odlukom suda (prikaz od 2020. - 2024.)	48
Slika 23. Broj dječjih video posjeta u odnosu na ukupan broj video posjeta	49
Slika 24. Podnesene žalbe sucu izvršenja protiv odluke upravitelja	51
Slika 25. Osobe pod elektroničkim nadzorom prema vrsti kaznenog djela	53
Slika 26. Odnos broja zatvorenika na jednog službenika pravosudne policije (stanje na dan 31. prosinca 2024. godine).....	55
Slika 27. Kretanje broja službenika pravosudne policije u posljednjih pet godina	55
Slika 28. Tjelesni napadi osoba lišenih slobode na zaposlenike kaznenih tijela u posljednjih pet godina	56
Slika 29. Ukupan broj primijenjenih sredstava prisile u posljednjih pet godina.....	56
Slika 30. Vrste primijenjenih sredstava prisile, usporedba 2022., 2023. i 2024. godine.....	57
Slika 31. Ukupan broj naređenih posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti u posljednjih pet godina	58
Slika 32. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti prema vrsti, broju i postotku, usporedba 2022. 2023. i 2024. godine.....	59
Slika 33. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti prema vrsti i postotku provođenja u 2024. godini ...	59
Slika 34. Ukupan broj obavljenih testiranja na prisutnost alkohola, droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu u posljednjih pet godina	60
Slika 35. Ukupan broj obavljenih testiranja na prisutnost droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu u posljednjih pet godina.....	61
Slika 36. Ukupan broj obavljenih testiranja na prisutnost alkohola u organizmu u posljednjih pet godina	61
Slika 37. Broj pokušaja samoubojstva u posljednjih pet godina	62
Slika 38. Broj samoubojstva i smrti u posljednjih pet godina	62
Slika 39. Ukupan broj samoozljeđivanja osoba lišenih slobode u posljednjih pet godina	63
Slika 40. Razlozi samoozljeđivanja osoba lišenih slobode u posljednjih pet godina	63
Slika 41. Odbijanja zatvorske hrane u posljednjih pet godina.....	64
Slika 42. Tjelesni sukobi između osoba lišenih slobode u posljednjih pet godina.....	64
Slika 43. Ukupan broj sprovođenja osoba lišenih slobode izvan kaznenih tijela u posljednjih pet godina...	65

Slika 44. Ukupan broj osoba lišenih slobode na liječenju u vanjskim bolnicama i ukupan broj dana liječenja	65
Slika 45. Broj obavljenih temeljitih pretraga prostorija i osoba lišenih slobode u posljednjih pet godina ...	66
Slika 46. Ukupan broj pronađenih tableta u posljednjih pet godina	67
Slika 47. Broj primljenih paketa i pisama u posljednjih pet godina	68
Slika 48. Broj telefonskih razgovora osoba lišenih slobode u posljednjih pet godina	68
Slika 49. Ukupan broj izvršitelja sistematiziranih i popunjenih radnih mjesta na dan 31.12.2024. godine u razdoblju od 2020. do 2024. godine	71
Slika 50. Bolovanja zaposlenika u razdoblju od 2020 do 2024. godine	72
Slika 51. Struktura prihoda od prodaje proizvoda, roba i usluga	78
Slika 52. Dospjele obveze na dan 31.12. u eurima	81
Slika 53. Struktura direktnih troškova osobe lišene slobode za 2024. godinu	84
Slika 54. Usporedni prikaz troškova po osobi lišenoj slobode ukupnih i direktnih u razdoblju od 2020. do 2024.godine	84
Slika 55. Ne/radno angažirane osobe lišene slobode i odgajanci u 2024. godini	86

POPIS TABELA:

Tablica 1. Broj različitih kategorija osoba lišenih slobode i odgojne mjere	19
Tablica 2. Istražni zatvorenici s obzirom na dob na dan 31.12. i novoprimljeni 2024. godine	23
Tablica 3. Broj maloljetnika u istražnom zatvoru, na 31.12.2024. godine i novoprimljenih u 2024. godini	23
Tablica 4. Sigurnosne mjere izrečene uz kaznu zatvora i kaznu maloljetničkog zatvora	26
Tablica 5. Zatvorenici u maloljetničkom zatvoru na 31.12.2024., s obzirom na dob	29
Tablica 6. Zatvorenici u maloljetničkom zatvoru na 31.12.2024., s obzirom na duljinu izrečene kazne	29
Tablica 7. Osobe na izvršavanju odgojne mjere s obzirom na dob, na dan 31.12.2024.	30
Tablica 8. Osobe lišene slobode i odgajanci- ovisnici o drogama, prema vrstama droge	33
Tablica 9. Osobe lišene slobode i odgojne mjere - ovisnici o alkoholu, prema dobi i spolu	34
Tablica 10. Zatvorenici i odgojna mjera, roditelji maloljetne djece i maloljetna djeca na dan 31.12.2024. ..	40
Tablica 11. Posjeti maloljetne djece tijekom 2024.	41
Tablica 12. Izvanredni posjeti maloljetne djece tijekom 2024.	41
Tablica 13. Broj zatvorenika i odgojne mjere uključenih u posebne i edukativno razvojne programe	42
Tablica 14. Provedeni premještaji (transferi) zatvorenika radi daljnjeg izdržavanja kazne zatvora realizirani tijekom 2024. godine	50
Tablica 15. Zahtjevi za sudsku zaštitu podneseni sucu izvršenja	51
Tablica 16. Broj osoba pod elektroničkim nadzorom na uvjetnom otpustu i istražnom zatvoru u domu	52
Tablica 17. Razlozi primjene sredstava prisile u posljednjih pet godina	58
Tablica 18. Pronađene nedopuštene stvari i tvari u posljednjih pet godina	67
Tablica 19. Ukupan broj izvršitelja sistematiziranih i popunjenih radnih mjesta Uprave za zatvorski sustav i probaciju prema ustrojstvenim jedinicama kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, na dan 31.12.2024. godine	72
Tablica 20. Rezultati poslovanja po godišnjem obračunu u razdoblju od 2020. do 2024. godine	81
Tablica 21. Ukupni rashodi za 2024. godinu	82
Tablica 22. Ukupni i direktni trošak po osobi lišenoj slobode i odgajnika za 2024. godinu	83
Tablica 23. Prosječni trošak po osobi lišenoj slobode u razdoblju od 2019. do 2024. godine	84
Tablica 24. Usporedan prikaz broja osoba lišenih slobode i odgajnika na radu u razdoblju od 2020. do 2024. godine	86
Tablica 25. Raspored osoba lišenih slobode i odgajnika na rad u 2024. godini	86